CIMITIRUL SF. CONSTANTIN
BRĂILA

PROILAVIA
2017

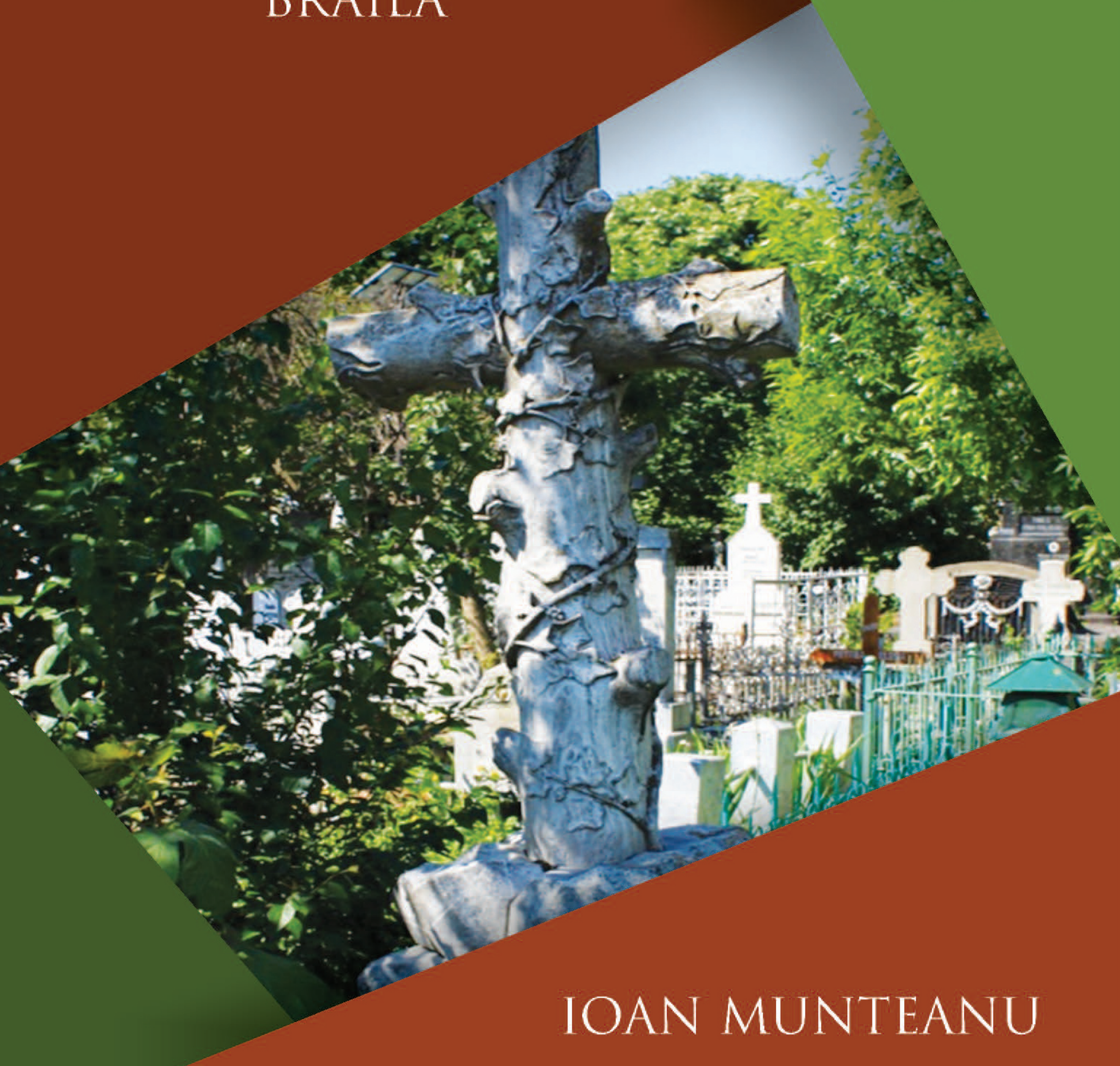

IOAN MUNTEANU

https://biblioteca-digitala.ro

IOAN MUNTEANU

CIMITIRUL **SF. CONSTANTIN** BRĂILA

https://biblioteca-digitala.ro

Balada vieții trecătoare

de Rabindranath Tagore

Un ***tren lung*** *ne pare viața.*
Ne trezim în *el mergând,*
Fără să ne dăm noi seama,
Unde ne-am suit și *când.*

Fericirile *sunt halte,*
Unde stăm câte-un minut.
Până când ne dăm noi seama,
Sună, pleacă, … a trecut.

Iar **durerile** *sunt stații,*
Lungi, de nu se mai sfârșesc.
Și*,* în *ciuda noastră, parcă,*
Tot mai multe se ivesc.

Arzători de nerăbdare,
Înainte *tot privim,*
Să ajungem mai degrabă
La ***vreo țintă*** *ce-o dorim.*

Ne ***trec zilele, trec anii,***
Clipe scumpe și *dureri,*
Noi trăim hrăniți de visuri
Și-nsetați *după plăceri.*

Mulți ***copii voioși*** *se urcă,*
Câți în *drum n-am* întâlnit*,*
Iară un **bătrân** *coboară,*
Trist și *frânt sau istovit.*

Vine-odată însă ***vremea***
Să ne coborâm și *noi.*
Ce n-am da atunci o clipă
Să ne-ntoarcem înapoi*?*

Dar, pe când, privind în *urmă,*
Plângem timpul ce-a trecut,
Sună goarna veșniciei
C-am trăit și *n-am* știut*.*

https://biblioteca-digitala.ro

IOAN MUNTEANU

CIMITIRUL **SF. CONSTANTIN** BRĂILA

PROILAVIA
Brăila, 2017

https://biblioteca-digitala.ro

Culegere: Ioan MUNTEANU
Tehnoredactare şi prelucrare imagini: Cerasela GEORGESCU
Foto: Mihai GHEORGHIȚĂ
Viorel RADU
Ioan MUNTEANU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
MUNTEANU, IOAN
Cimitirul Sf. Constantin Brăila / Ioan Munteanu. -
Brăila : Proilavia, 2017
ISBN 978-606-8375-94-6

726

ISBN 978-606-8375-94-6

https://biblioteca-digitala.ro

CASA NOASTRĂ DE VECI

DEX - cimitir, cimitire, s.n., *loc unde se îngroapă morții;*
țintirim – *din ngr. kimitirion, it. cimitero*
Petit Larousse en couleurs – cimetiére, n.m., *din lat. coemeterium* - lieu de repos*;*
din mot *gr. Koimetirion „*dormitor”*!; - Lieu où l’on enterre les morts.*

Père Lachaise, cel mai cunoscut cimitir parizian, considerat **Panteonul Franței**. Cimitirul este locul Zidului Federaților **(Mur des fédérés)**, unde ultimii dintre luptătorii Comunei au fost împușcați și la care se mai fac încă pelerinaje. Este vizitat anual de două milioane de turişti. Aici sunt înmormântați Chopin, mareșalul Ney, baronul Haussmann, Musset, Balzac, Delacroix, Bizet, Rossini, Sarah Bernhardt, Isidora Duncan, Colette, Edith Piaf, Oscar Wilde, Jim Morisson, dar și românii George Enescu (1881-1955), compozitor; Elvira Popescu (1894-1993), actriță, și Virgil Ierunca (1920-2006), critic literar.

Montparnasse atrage anual un milion de vizitatori, aici dormindu-și somnul de veci mitropolitul Visarion Puiu (1879-1964), poetul Tristan Tzara (1896-1963), sculptorul Constantin Brâncuşi (1876-1957), filosoful Emil Cioran (1911-1995) și scriitorul Eugen Ionescu (1909-1994), pe mormântul căruia scrie: *Prier le je ne sais qui / J’espére : Jesus Christ.*

Bellu ortodox (1859), 28 hectare, muzeu în aer liber, inclus în circuitul turistic european, reprezintă o adevărată colecție de artă, aici aflându-se 20% dintre monumentele istorice ale Bucureştiului. O hartă indică aleile și mormintele figurilor ilustre, încărcate de amintiri, de istorie, de cultură…

Fără să aibă renumele cimitirelor Montparnasse, Père Lachaise sau Bellu, Cimitirul Sf. Constantin poate fi considerat un **Panteon al Brăilei**, chiar dacă aici n-au fost depuse rămășițele pământești ale tuturor brăilenilor iluștri, mulți aflându-și odihna de veci în Cimitirul „Sf. Maria”,

https://biblioteca-digitala.ro

născut prin aceeași hotărâre a Consiliului Comunal Brăila, în 1870. Cauza: situarea sa mai centrală, ieri ca și astăzi fiind preferat de brăileni (cunoscând anual circa 600 de înmormântări), ceea ce a condus, din păcate, la dispariția aleilor din planul inițial, adesea apărând morminte așezate de-a latul, ale căror cruci sunt îndreptate spre alte puncte cardinale, și nu spre răsărit / est.

Nu posedă decât un număr redus de cavouri, majoritatea covârșitoare a mormintelor având drept monument o cruce. După DEX, *mormânt, morminte,*s.n., dar și *mormânturi,* „groapă săpată în pământ pentru înhumarea celor decedați; loc special amenajat unde este înmormântat cineva”, înseamnă și „monument funerar, cavou”. Cuvântul *mormânt* provine din lat. *monumentum*, ceea ce corespunde realității cimitirului nostru, unde **majoritatea mormintelor au drept monument o cruce.** Termenul „monument” derivă din verbul *moneo, -ere,* care înseamnă *a reaminti, a avertiza*, așa cum citim pe numeroase „monumente”, ridicate încă din timpul vieții:

Din întreaga noastră viață
Ce-am muncit pe-acest pământ,
A rămas ca amintire
Doar o cruce la mormânt.

Epitaful ne reamintește de cei înmormântați**, dar ne și avertizează** asupra destinului implacabil al ființelor noastre muritoare, așa cum ne-nvățaseră strămoșii noștri culturali, romanii: ***Hodie mihi, cras tibi (Astăzi eu, mâine tu.)***.

De-a lungul lucrării, în mod fatal ne-am limitat doar la reproducerea a prea puține monumente, deși fiecare ar fi meritat o mențiune, pentru că toți în scurta lor trecere pe pământ au ridicat o casă, au sădit un pom sau au crescut un copil, împlinindu-și astfel menirea de om.

Chiar în cazul celor reproduse, acestea pot fi identificate cu greutate, deoarece, de-a lungul anilor, în special în ultimele decenii ale secolului trecut, au fost desființate aleile, devenite locuri de îngropăciune. Dincolo de **îndesirea mormintelor** prin plasarea lor pe alei, s-a ocupat și se ocupă locul liber din Cimitirul eroilor, care ar trebui, neapărat, delimitat, **în semn de respect față de eroi și față de înaintașii noștri care i-au rezervat un loc** invadat, azi, mai ales de cei cu relații.

Se impune executarea unui plan, ca la Cimitirul catolic, cu mențiunea aleilor și a parcelelor / parchetelor **(în paralel cu obligarea posesorilor de locuri de a-și afișa parchetul, litera și numărul locurilor)**, ca și eliberarea camerei mortuare din dreapta intrării în cimitir, conform destinației ințiale.

https://biblioteca-digitala.ro

Deși locurile sunt de veci, stingerea unor familii, urmată de neîngrijirea mormintelor, considerate a fi părăsite, a condus la vinderea sau ocuparea abuzivă a acestora, astfel încât numeroase personalități consemnate în Registrul cimitirului nu se mai regăsesc în parcela/parchetul respectiv, fiind privați astfel de cunoașterea unor file din istoria orașului. Spre ilustrare, menționez câteva nume de personalități cu merite diferite ale căror **morminte au dispărut (!): Athina Alexandrescu,** *născută Rally, bunica lui Petre Ștefănescu – Goangă;* **Jean Andrian,** *compozitor, autorul Rapsodiei brăilene, reprezentate la serbarea Centenarului în 1929;* **C. Berlescu,** primar al Brăilei în anii 1861-1866, 1873, 1876-1877, care dăduse la un moment dat și numele străzii „Ana Aslan"; **Ionel Berceanu,** *primar între 1905-1906 și prefect în timpul ocupației germane;* **Petre Bancotescu**, *președintele Camerei de Comerț între 1908-1911, donator al clădirii fostului Liceu Comercial de băieți care-i purtase și numele, astăzi Liceul „Nicolae Iorga";* **R. S. Campiniu**, *primar în anii 1871, 1878-1884 și 1887-1889, al cărui nume, drept recunoaștere a meritelor de părinte al urbei, îl poart*ă și astăzi o *cunoscută stradă;* **Mihail Panteli**, *farmacist, proprietar al farmaciei de pe str. Mihai Eminescu colț cu Golești, deputat în mai multe rânduri*; **Sophocles Rasty Petzalis**, *farmacist și filantrop*; **maior C. Gabrielescu**, prefect între anii 1901-1904; **Vasile Hiott, căpitan**, *primar între anii 1920-1921*; **dr. Iorgandopol**, unul dintre primii medici ai Brăilei; **L. Opreanu**, *deputat și senator în mai multe rânduri* etc.

Citarea acestora s-a făcut după registrul care cuprinde **„Parchetarea, cu numele și pronumele (!) persoanei care a solicitat cumpărarea locului",** dintre anii 1880 și până în 1956.

Alte 3 registre se află la Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Brăila, Primăria Brăila, Direcția Serviciilor Tehnice: 1) Registru de Locurile cedate la Cimitire de către Primăria Urbei Brăila (Locurile de veci din cimitire) - Dosar. Nr. 1/1880; 2) Registru pentru distribuirea locurilor de veci la cimitire - Dosar nr. 2/1880-1927; 3) Registru pentru eliberarea actelor de concesie la cimitire - Dosar Nr. 1/ 1890-1939.

Acestea cuprind date existente și în Registrul aflat la administrația cimitirului, cu excepția acordării unor **locuri de onóre** (onoare) în parchetul XVIII, litera F, rezervat în acest scop:

1.Marcu N. Duiliu, grefier și avocat, deputat în Divanul *ad hoc.* De la 1865, a fost aproape neîntrerupt consilier comunal și județean. Între 1879-1880, a ocupat postul de ajutor de primar. A fost prieten cu Ion Heliade Rădulescu, căruia i-a adus prețioase servicii privind răspândirea la Brăila a traducerilor și a publicațiilor marelui cărturar. Locul este atribuit la 20 februarie 1883.

https://biblioteca-digitala.ro

2.Alexandru Câmpineanu. Născut în 1783, în Ardeal, israelit, de religie mozaică. În 1829, aflat la curtea lui Alexandru Ghica, îngrijitor, se botează, îmbrățișând religia ortodoxă. Din 1839, îl aflăm la Episcopia Buzăului, sub Chesarie și Filotei, unde învață grădinăria. Vine în 1846 la Brăila, fiind angajat grădinar pentru Grădina Publică. În 1854, se retrage la marginea orașului, unde se aflau vreo 15 duzi, și își construiește un bordei. Atunci i-a venit ideea înmulțirii pomilor, dând naștere unei mici păduri. Din vânzarea frunzelor către cultivatoarele viermilor de mătase, a sădit peste 10000 de duzi, păduricea devenind o pădure, cea a Monumentului, unde ar fi dorit să fie înmormântat. A murit sărac, fiind înmormântat pe spezele Primăriei la 8 aprilie 1885. În motivarea atribuirii locului se menționează: *Custodele Monumentului, mort în exercițiul funcțiunii în etate de 102 ani.* Carul funebru a fost însoțit de multă lume, în frunte cu primarul și cu toți consilierii.

3.Ion Corneliu Tacit, *profesor la Gimnaziul Real din Brăila*. ***Loc atribuit în 27 aprilie 1888.*** Se născuse în 1843. A fost profesor la Colegiul Român din Brașov. Vine din Transilvania în 1880, ocupând catedra de istorie și geografie la Gimnaziul Real până la sfârșitul vieții. A întemeiat secțiunea a III-a a Societății Carpați, cu scopul realizării unității naționale, fiind ales președinte al acesteia. Împreună cu alți colegi a întemeiat *Societatea de Gimnastică și Cântări, Reuniunea Femeilor Române, Societatea Industriașilor Români, Societatea de Lectură a Studenților Români.* A publicat mai multe manuale pentru învățământul secundar.

Către cimitir, la comemorarea celor decedați, la Sâmbăta morților, la Paștele Blajinilor, se îndreaptă pașii rudelor și prietenilor, între cei plecați și cei prezenți existând o comuniune, realizată prin rugăciune și pomenire, care ne pregătește pentru veșnicie. Pomenirea și îngrijirea mormintelor reprezintă un prilej de comunicare cu cei adormiți întru Domnul, de exprimare a durerii, regretului și dorului față de cei plecați.

Stăm prost la capitolul curățenie. Există un număr de pubele /containere /tomberoane și ele se umplu destul de des, însă **mulți cetățeni aruncă gunoaiele rezultate din curățirea mormintelor în locuri nepermise, pe morminte acoperite deja de gunoaie, care ar trebui curățate de asistații sociali până la firul ierbii,** lichidându-se aceste focare.

Stăm bine la furtul de statui, de grilaje, mai ales de porți, mai ușor de sustras; de cruci de marmură aplicate, ajungându-se la acte de vandalism cultural şi civic ca în cazul busturilor lui Nicolae V. Perlea și Ion Macri, furate şi topite pentru că erau *bronzuri*, bronzul fiind bine cotat la REMAT.

Suntem cunoscuți, grație televiziunii, pentru grătarele încinse de fript carne și manelele de jale care se aud la comemorările unor concitadini de-ai noștri. În anul curent-2017, tentativa

https://biblioteca-digitala.ro

de spectacol cu manele de Paştele Blajinilor a eşuat. O familie de romi montase o stație de amplificare în vederea unui recital cu un lăutar adus de la Afumați. Refuzați categoric de polițiștii locali, au încercat să obțină permisiunea de a pune muzică direct de la Primărie, fiind din nou refuzați: **cimitirul este loc de reculegere, nu de distracție.** Este un început, care trebuie să devină regulă.

Trebuie să se respecte *Regulamentul de organizare, funcționare și administrare a cimitirelor*, cel existent, dar și cel care, aflat în stadiu de proiect, a fost respins în cadrul ședinței Consiliului Local Municipal din data de 23 februarie 2017, litigiul reprezentându-l articolul ce viza descurajarea activităților speculative a locurilor de veci mascate prin donații, prin majorarea cu 200 % sau mai mult a tarifelor pentru concesionare.

La finalizarea acestuia, n-ar fi rău să se țină cont și de *Regulamentul pentru înmormântări din anul 1887*, din care vom extrage, spre exemplificare, câteva prevederi din articolele 28—37, spre a se compara cu starea actuală, în ciuda art. 39 din regulamentul actual, care stabilește evacuarea zilnică a pământului:

Art. 31.Depunerea a orice fel de material de construcțiune, stingerea varului, facerea mortierului, cioplirea pietrelor și lemnelor, prepararea culorilor, în fine orice lucrări pregătitoare nu se pot face în cimitir. Aci se aduce materialul gătit și mortierul făcut și numai în cantități necesare (...)

Art. 35. Pământul resultat din săpătură, gunoaiele și rămășițele ce ar resulta din construcțiuni, se vor transporta negreșit în fiecare seară de constructorul acelor lucrări afară din cimitir, în locurile ce se vor destina pentru aceasta, ba din contra nu se va mai permite a lucra în cimitir.

Nu lipsite de interes erau și art. 56-57 privitoare la *camera mortuară,* care a fost desființată.

https://biblioteca-digitala.ro

Acum m-am odihnit și-am aflat ușurare multă, că m-am mutat din stricăciune și m-am dus la viață. Doamne, mărire Ție! (Cântare bisericească)

*Dă, Doamne, fiecăruia moartea lui! (*Rainer Maria Rilke*)*

Moartea oricărui om mă vatămă pe mine, fiindcă mă aflu cuprins în omenire. Și, de aceea, niciodată să nu faci întrebare ***pentru cine bat clopotele: pentru tine bat!***

John Donne (poet și predicator englez, 1572-1631)**.**
Motto la romanul omonim al lui Ernest Hemingway

Un monument scump este imaginea unei averi prefăcute în piatră. (Anaxagora)

*Pe cine iubesc zeii, acela moare tânăr***.** (Menandru)

*Nu mai ajută la nimic să-i ții mortului cuvântări***.** (Plaut)

Toți muritorii doresc să fie lăudați după moarte. (Ennius)

Viața celor morți se sflă în amintirea celor vii. (Cicero)

Uitarea este adevăratul lințoliu al morților. (George Sand)

https://biblioteca-digitala.ro

MIC EXCURS ISTORIC

Din mărturiile scripturistice, patristice, istorice și arheologice reiese că Biserica a practicat de la început până astăzi **înhumarea (înmormântarea)**. *Ea corespunde învățăturii Bisericii despre trup și datoriile față de el, trup care trebuie să fie redat pământului din care a fost luat* (Comunicatul Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, ianuarie 2013).

Înmormântarea respectă corpul uman, ca operă a lui Dumnezeu, fiind singura cale pentru descompunerea corpului decedatului. Ea se opune violenței incinerării (cremațiunii) care distruge total o persoană, dorind să șteargă memoria defunctului.

***

Săpăturile efectuate de Muzeul Brăilei începând cu anul 1986 au dat la iveală trei necropole creştine (v. Ionel Cândea, *Brăila. Origini și evoluție până la jumătatea secolului al XVI-lea,* Muzeul Brăilei-Editura Istros, 1995, p.75 squ.).

Necropola creştină nr. 1 din str. Cetății nr. 70, acolo unde se născuse cel ce avea să devină marele Perpessicius, și în zona limitrofă, aflată în punctul cel mai înalt al orașului (circa 25 metri față de nivelul mării), cuprinde 52 de morminte de inhumație creștină datând din secolele XII-XIV.

Necropola creștină nr. 2, descoperită cu ocazia restaurării bisericii Sfinții Arhangheli (1994) din Piața Traian - aria investigată fiind de 768 m.p. - , a dat la iveală 48 de morminte, dintre care 16 cranii reînhumate în colțul de SE al bisericii, databile în secolele XV-XVI.

Necropola creștină nr. 3, str. Orientului nr. 24, legată de existența în apropiere a unei biserici, în vecinătatea locului unde după 1540 va lua naștere Mitropolia Proilaviei, cuprinde 9 morminte creștine.

Înhumarea celor decedaţi în timpul Raialei se făcuse în perimetrul Bisericii Vechi, fosta Mitropolie a Proilaviei (aflată la capătul dinspre Dunăre al străzii Malului), locul figurând în planul lui Berroczyn (1834) drept *Champs de morts,* care se întindea de la strada *Bulevardului* (astăzi, Bd. Cuza) până pe strada *Mormintelor*, aproximativ pe locul Fântânii Cinetice. Localizarea din 1834 se regăseşte în aprobarea dată de Municipalitate în 1857 industriaşului Antonio Borghetti pentru înfiinţarea unei fabrici de pâine, aici consemnându-se existenţa unor „morminte catolice", mai în susul Dunării (doc. 124, p. 139 în *Doc.,* vol. I).

https://biblioteca-digitala.ro

De abia în 1845, se prevăzuse un teren pe Islaz pentru cimitir. În 1847, exista un paznic la cimitirul de lângă Piaţa Galaţi iar în 1852 se executau măsurători pentru cimitirul Sf. Constantin. Odată cu ridicarea altor biserici, se vor înfiinţa cimitire şi pe lângă acestea, mai târziu mutate la *Sf. Constantin* şi *Sf. Maria*. Astfel, în februarie 1895, la *Sf. Spiridon* se găseau 74 de morminte, la *Sf. Constantin* - 53, la *Sf. Gheorghe* – 78, la *Sf. Ilie* – 136 iar la *Sf. Maria* – 71. Osemintele de la primele două biserici (127) se vor transporta într-o groapă comună la cimitirul central Sf. Constantin iar de la celelalte trei (285), la cimitirul barierei Galaţi. La aceeaşi dată, în cimitirul bisericii Sf. Spiridon, se afla *mormântul cu monument de piatră al colonelului Jacobson*, având înscris epitaful: *À la mémoire du Colonel et Chevalier Arnold Jacobson / gouverneur d'Ibraïla* iar la biserica Sf. Maria, *mormântul cu monument al artistului Flechtenmacher* (doc. 404 în Doc., vol. I, p. 441, 443). Va fi fost vorba despre autorul imnului naţional „Hora Unirii". Numele trebuie coroborat cu cel al cântăreţei Maria Flechtenmacher, care cerea permisiunea de a susţine un concert la Brăila (doc. 291 în *Doc.* vol.I, p. 319).

Act de naștere

Cimitirul Sf. Constantin a fost înfiinţat prin **Deciziunea nr. 46 a Consiliului Comunal Brăila din 2 martie 1870,** când se atribuie, pe Islaz [atunci, orașul se întindea până la strada Laterală / azi Dorobanți, unde se săpase un nou șanț, astupându-se cel de pe Griviței], *două locuri pentru cimitirele ortodoxe, unul afară din bariera Galaţi, pe o întindere de 10000 stânjeni II (pătraţi!), şi al doilea afară din bariera Sf. Constantin, iarăşi pe un spaţiu de 10000 stânjeni II (pătraţi!)* [Primăria Mun. Br., Inv. 3,359/1939].

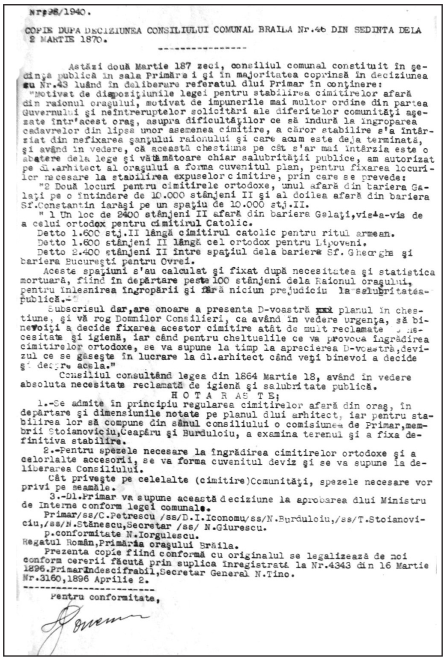

Nr.98/1940.

COPIE DUPA DECIZIUNEA CONSILIULUI COMUNAL BRAILA Nr.46 DIN SEDINTA DELA 2 MARTIE 1870.

Astăzi două Martie 187 zeci, consiliul comunal constituit în şedinţa publică în sala Primăriei şi în majoritatea coprinsă în deciziunea cu Nr.43 luând în deliberare referatul dlui Primar în conţinere:

"Motivat de dispoziţiunile legei pentru stabilirea cimitirelor afară din raionul oraşului, motivat de impunerile mai multor ordine din partea Guvernului şi neîntreruptelor solicitări ale diferitelor comunităţi aşezate într'acest oraş, asupra dificultăţilor ce să îndură la îngroparea cadavrelor din lipsa unor asemenea cimitire, a căror stabilire s'a întârziat din nefixarea şanţului raionului şi care acum este deja terminată, şi având în vedere, că această chestiune pe cât s'ar mai întârzia este o abatere dela lege şi vătămătoare chiar salubrităţii publice, am autorizat pe dl.arhitect al oraşului a forma cuvenitul plan, pentru fixarea locurilor necesare la stabilirea expuselor cimitire, prin care se prevede:

"2 Două locuri pentru cimitirele ortodoxe, unul afară din bariera Galaţi pe o întindere de 10.000 stânjeni II şi al doilea afară din bariera Sf.Constantin iarăşi pe un spaţiu de 10.000 stj.II.

" 1 Un loc de 2400 stânjeni II afară din bariera Galaţi,vis-a-vis de a celui ortodox pentru cimitirul Catolic.

Detto 1.600 stj.II lângă cimitirul catolic pentru ritul armean.

Detto 1.600 stânjeni II lângă cel ortodox pentru Lipoveni.

Detto 2.400 stânjeni II între spaţiul dela bariera Sf. Gheorghe şi bariera Bucureşti pentru Ovrei.

Aceste spaţiuni s'au calculat şi fixat după necesitatea şi statistica mortuară, fiind în depărtare peste 100 stânjeni dela Raionul oraşului, pentru înlesnirea îngropării şi fără niciun prejudiciu la salubritatea publică.-

Subscrisul dar,are onoare a presenta D-voastră planul în chestiune, şi vă rog Domnilor Consilieri, ca având în vedere urgenţa, să binevoiţi a decide fixarea acestor cimitire atât de mult reclamate de necesitate şi igienă, iar când pentru cheltuelile ce va provoca îngrădirea cimitirelor ortodoxe, se va supune la timp la aprecierea D-voastră,devizul ce se găseşte în lucrare la dl.arhitect când veţi binevoi a decide şi despre acela."

Consiliul consultând legea din 1864 Martie 18, având în vedere absoluta necesitate reclamată de igienă şi salubritate publică.

H O T A R A S T E;

1.-Se admite în principiu regularea cimitirelor afară din oraş, în depărtare şi dimensiunile notate pe planul dlui arhitect, iar pentru stabilirea lor să compune din sânul consiliului o comisiunea de Primar,membrii Stoianoviciu,Ceapâru şi Burduloiu, a examina terenul şi a fixa definitiva stabilire.

2.-Pentru spezele necesare la îngrădirea cimitirelor ortodoxe şi a celorlalte accesorii, se va forma cuvenitul deviz şi se va supune la deliberarea Consiliului.

Cât priveşte pe celelalte (cimitire)Comunităţi, spezele necesare vor privi pe seamăle.

3.-Dl.Primar va supune această deciziune la aprobarea dlui Ministru de Interne conform legei comunale.

Primar/ss/C.Petrescu /ss/D.I.Iconomu/ss/N.Burduloiu,/ss/T.Stoianoviciu,/ss/N.Stănescu,Secretar /ss/ N.Giurescu.

p.conformitate N.Iorgulescu.

Regatul Român,Primăria oraşului Brăila.

Prezenta copie fiind conformă cu originalul se legalizează de noi conform cererii făcută prin suplica înregistrată la Nr.4343 din 16 Martie 1896.Primar Indescifrabil,Secretar General N.Tino.

Nr.3160,1896 Aprilie 2.

Pentru conformitate,

ROMÂNIA * ARHIVELE NAȚIONALE * BRĂILA

https://biblioteca-digitala.ro

* Dosar 107 / 1917, f. 26, 5 iunie 1917, cerere către Comitetul de asanare: dispoziţiuni pentru îngrijirea cimitirului Sf. Constantin. *Toată împrejmuirea lui a fost distrusă, ceea ce a dat prilejul de a fi păscut oile, un fapt care fără să mai adaug nimic, cred că veţi face tot posibilul spre a restabili respectarea mormintelor*. Administrator, C. Ştefănescu

* Pentru învederarea daunelor suferite de administraţie în timpul ocupațiunii Puterilor Centrale se solicită informații diferitelor Servicii. Serviciul tehnic în 9 ian. 1919 (dos. 88/1916): împrejmuirea de scânduri de la cimitirul Sf. Constantin, 84000 lei.

Cimitirul central Sf. Constantin și cimitirul barierei Galaţi sunt singurele prezente într-un chestionar înaintat de Primărie Ministerului de Interne în data de 26 martie 1927 (doc. 105, p. 160 în Doc. II), figurând în averea imobilă a municipiului ca „edificii publice fără a asigura un venit bugetar" .

[La cutremurul din 10 nov. 1940, a avut de suferit şi locuinţa intendentului cimitirului Sf. Constantin, reparaţia fiind evaluată la 6500 lei (doc. 359 în vol. *Doc*., p. 441).]

Cazierul nr. 108/1940, Dosar 359 Primăria mun. Brăila:

1) **La 10 februarie 1931, cimitirul ocupa un teren în suprafață de 15 ha și 4000 mp (154000 mp**), împărțit în loturi pentru morminte, numite „la rând" (pentru vânzare) a 10 lei/mp.
2) **PV nr. 106/6 iulie 1939, lucrări preliminare recensământului,** întocmit de arh. C. Niculcea, șeful Serviciului tehnic, consemnează: cimitir creștin ortodox; primăria vinde parcele pe termen și perpetuitate cetățenilor de religie creștin - ortodoxă, construcții - locuința intendentului (azi, birouri), camera mortuară (la dreapta intrării) și **Capela din Cimitirul Eroilor (PV nr. 28/26 ian. 1939)**; vechime - 1875; suprafața totală-154000 mp x 100 lei/mp, imobilul nu are valoare locativă, fiind neimpozabil**.**
3) **Deciziunea 269/28 iulie 1941, primar lt.col. Paul Brătășanu**

   Având în vedere adresa Garnizoanei Brăila cu nr. 9654/941, după care actuala parcelă destinată pentru înmormântarea eroilor nu mai este încăpătoare, solicită ca și parcela din spatele actualului Cimitir al Eroilor, dinspre gardul împrejmuitor, să fie destinată tot în acest scop. Se atribuie terenul în suprafață de 3655 mp.
4) Dosarul cuprinde patru fotografii, pe care le reproducem ca documente din anul 1939, precum și un plan al cimitirului (datat 1925).

https://biblioteca-digitala.ro

O filă de istorie, neînregistrată în documente de arhivă, s-a petrecut în anii 1970. Considerându-se a fi relicve depășite de vremuri, prin înnegrire devenind ilizibile, au fost distruse vechile cruci din travertin, cu inscripții în chirilică și chipuri de sfinți. În ianuarie 2016 mai existau două cruci inscripționate în chirilică, creații ale pietrarilor de pe dealul Istrița. În primăvara anului 2017, rămăsese numai una, cealaltă cedând locul unui mormânt. În acest ritm, ne putem aștepta ca, până în toamnă, să dispară și aceasta, rămânând doar memoria fotografiei. Ea se află în zona monumentelor P.C. preoți Șerban Sâmpetru și Ioan Frățilă. Era o piatră trainică, blândă, îngăduitoare. O piatră vie, cu suflet, cioplită de mâna omului, operă a pietrarilor de pe dealul Istrița, redescoperită în tabăra de sculptură de la Măgura, de lângă Mănăstirea Ciolanu. În oraș, se întâlnește în zidăria exterioară de la biserica Sf. Constantin. Din ea, cioplitorii italieni de la Friuli au împodobit Mausoleul de la Mărășești.

O piatră vie, nu ca mozaicul turnat sau marmura tăiată cu flexul, care n-au viață în ele. Am fotografiat singurele exemplare care mai există și care ar trebui protejate.

***

Adresa actuală-str. Pietății nr. 1, la extremitatea vestică a străzii Şcolilor. Iniţial, porţiunea dintre Calea Călăraşi şi Bd. Cuza s-a numit strada Şcoalei / Şcolii Publice, evocând existenţa Şcolii lui Ioan Penescu, iar, după ridicarea bisericii **Sf. Constantin** între anii 1857-1863, de la Bd. Cuza până la cimitir, s-a numit **Sf. Constantin**. Datorită cimitirului, i se zicea şi **Strada morţilor**. Ulterior, numele de **Sf. Constantin** s-a extins neoficial la întreaga stradă, care, după construirea unei noi şcoli (astăzi, Şcoala Nr.8 - *Ion Băncilă*), a primit numele **Şcoalelor,** azi **Şcolilor.**

În faţa cimitirului Sf. Constantin, cel mai vechi din oraş, se aflau atelierele de monumente funerare ale lui Panait Maina (nr.60), Ioan Perieţeanu (nr.106), Simon D. Lyritis (nr.112) şi Dumitru Stoica, ale căror nume le vedem inscripţionate pe numeroase cruci din cimitir. Se aflau până la construirea blocurilor, la fel ca şi serele florăriei lui Gustav Viscocil, singurul loc în care puteai găsi flori în Brăila, înainte de apariţia Florăriei Codlea.

https://biblioteca-digitala.ro

ACT DE SFINȚIRE

Cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului și cu harul Sfântului Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită, s-a ridicat această capelă din Cimitirul „Sfântul Constantin” din orașul Brăila cu hramul „Sfântul Marele Mucenic Dimitrie, Isvorâtorul de Mir” și „Sfântul Cuvios Antonie cel Mare”, în anii 1941-1944, în zilele de glorioasă domnie ale M.S. Regele MIHAI I și de înțeleaptă păstorie ale P.S.S.D.D. Dr. Antim Anghelescu, Episcop al Eparhiei Buzăului, Conducător al statului fiind dl. Mareșal Ion Antonescu, prim ministru dl. Profesor Mihai Antonescu, ministru Cultelor dl. Profesor Ioan Petrovici, ministru de Interne dl. General de corp de armată Dumitru Popescu, prefect al județului Brăila dl. Colonel Marin Ciobanu, primar al municipiului Brăila, dl. Colonel Paul Brătășanu, protoierei ai județului Brăila P.P.C.C. preoți Dumitru N. Vlad și Șerban Sâmpetru.

Săvârșitu-s-a această lucrare în vremea Răsboiului nostru sfânt pentru apărarea țării și a credinței strămoșești, din inițiativa și cu sprijinul d-lui ministru de Interne General Dumitru Popescu și al d-lui Colonel Paul Brătășanu, primarul municipiului Brăila, toate cheltuielile fiind suportate de către marele donator Vladimir Grigorescu, decedat în vremea ridicării acestui sfânt locaș.

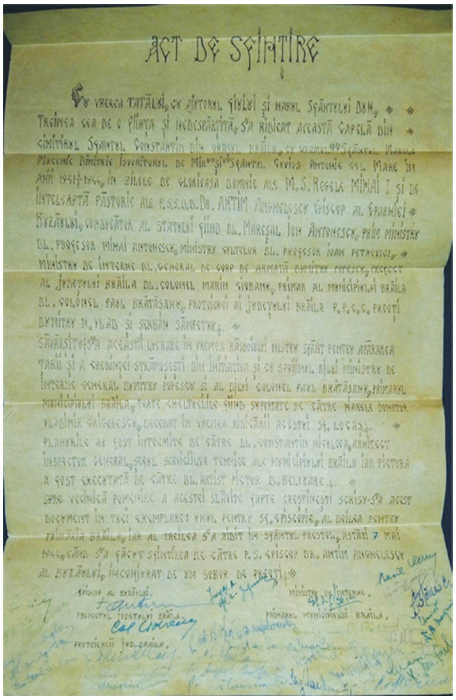
ACT DE SFINȚIRE

Cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului și harul Sfântului Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită, s'a ridicat această capelă din cimitirul Sfântul Constantin din orașul Brăila, cu hramul „Sfântul Marele Mucenic Dimitrie Isvorâtorul de Mir” și „Sfântul Cuvios Antonie cel Mare” în anii 1941-1944, în zilele de glorioasă domnie ale M.S. Regele Mihai I și de înțeleaptă păstorie ale P.S.S.D.D. Dr. Antim Anghelescu Episcop al Eparhiei Buzăului, conducător al statului fiind dl. Mareșal Ion Antonescu, prim ministru dl. Profesor Mihai Antonescu, ministru Cultelor dl. Profesor Ioan Petrovici, ministru de Interne dl. General de corp de armată Dumitru Popescu, prefect al Județului Brăila dl. Colonel Marin Ciobanu, primar al municipiului Brăila dl. Colonel Paul Brătășanu, protoierei ai Județului Brăila P.P.C.C. preoți Dumitru N. Vlad și Șerban Sâmpetru.

Săvârșitu-s'a această lucrare în vremea Războiului nostru sfânt pentru apărarea țării și a credinței strămoșești din inițiativa și cu sprijinul d-lui ministru de Interne General Dumitru Popescu și al d-lui Colonel Paul Brătășanu, primarul municipiului Brăila, toate cheltuielile fiind suportate de către marele donator Vladimir Grigorescu, decedat în vremea ridicării acestui Sf. locaș.

Planurile au fost întocmite de către dl. Constantin Niculcea, arhitect inspector general, șeful serviciilor tehnice ale municipiului Brăila iar pictura a fost executată de către dl. artist pictor D. Belizare.

Spre vecinică pomenire a acestei slăvite fapte creștinești scrisu-s'a acest document în trei exemplare: unul pentru Sf. Episcopie, al doilea pentru Primăria Brăila, iar al treilea s'a zidit în Sfântul Prestol, astăzi 7 mai 1944, când s'a făcut sfințirea de către P.S. Episcop Dr. Antim Anghelescu al Buzăului, înconjurat de un sobor de preoți.

Episcop al Buzăului. Ministru de Interne.

Prefectul Județului Brăila. Primarul Municipiului Brăila.

Col. Ciobanu

Protoiereii Jud. Brăila.

Planurile au fost întocmite de către dl. Constantin Niculcea, arhitect inspector general, șeful serviciilor tehnice ale municipiului Brăila, iar pictura a fost executată de către dl. artist pictor D. Belizare.

Spre vecinică pomenire a acestei slăvite fapte creștinești scrisu-s-a acest document în trei exemplare: unul pentru Sf. Episcopie, al doilea pentru Primăria Brăila iar al treilea s-a zidit în Sfântul Prestol, astăzi, 7 mai 1944, când s-a făcut sfințirea de către P.S. Episcop Dr. Antim Anghelescu al Buzăului, înconjurat de un sobor de preoți.

https://biblioteca-digitala.ro

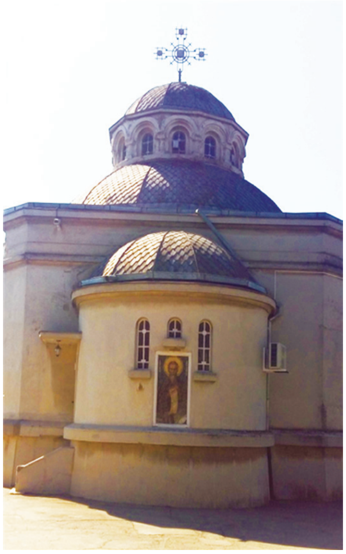

***

Ctitorul n-a mai apucat sfințirea lăcașului, săvârșindu-se din viață în decembrie 1942. Folosită zeci de ani exclusiv drept capelă mortuară (deși cimitirul avusese o cameră specială în dreapta intrării, astăzi magazie), pictura abia se mai distinge de sub negreala afumăturii lumânărilor. Se impune restaurarea (spălarea) picturii.

Din anul 2013, capela a devenit biserică parohială, preot capelan: Damian Ștefan. Absolvent al Seminarului „Sf. Andrei” Galați, urmează Facultatea de Teologie „Justinian Patriarhul” București. Master în istoria filocaliei.

Până la restaurare, părintele Damian Ștefan a trebuit să intre în posesia terenului.

La inițiativa Primarului Municipiului Brăila, Consiliul Local Municipal Brăila, prin

https://biblioteca-digitala.ro

Hotărârea nr. 372 din 31. 10. 2016, aprobă atribuirea în folosință gratuită a terenului aparținând domeniului public al Municipiului Brăila, în suprafață de 165,00 mp, situat în Brăila, în incinta Cimitirului „Sf.Constantin și Elena (!)”, **Capelei „Sf. Mare Mucenic Dimitrie, Izvorâtorul de Mir și Sf. Cuvios Antonie cel Mare”,** aferent construcției existente.

Întabularea, februarie 2017.

Pașii următori: reabilitarea exterioară (acoperiș și zidărie) pentru stoparea infiltrațiilor și restaurarea picturii, operă a maestrului **Dimitrie Belizarie** (1883-1947), pictorul catedralei patriarhale în manieră neobizantină, între anii 1932-1935. În altar, se păstrează *Planul tâmplei și pictura pereților, executate de Dimitrie Belizare, artist pictor.* Aceeași semnătură se află pe icoana *Fecioara cu Pruncul,* 1942, din catapeteasmă, cunoscută sub numele de *Milostivire*, copie a unui original aflat la Sf. Munte.

Alegerea renumitului pictor se făcuse probabil la sugestia artistului brăilean Arthur Verona, care, împreună cu D. Belizarie, pictase capela din Cimitirul Bellu și înființase pe lângă Mitropolia din București o școală de pictură pentru readucerea picturii românești în iconografia ortodoxă la tradițiile bizantine, atât în frescă, cât și în iconografia pe șevalet.

Această lucrare se va realiza în funcție de generozitatea unor donatori, care se vor nevoi a urma exemplul ctitorului Vladimir Grigorescu.

Planul Cimitirul „Sf. Constantin”, reactualizat conform regulamentului aprobat prin Hotărârea Consiliului Popular al Municipiului Brăila, Nr. 6 din 28 iunie 1973

https://biblioteca-digitala.ro

P.P. C.C. PĂRINȚI AI BRĂILEI

La propunerea Sfintei Episcopii, a Prea Sfinției Sale, dr. Casian Crăciun, Consiliul Local Municipal a decernat titlul de Cetățean de Onoare al Municipiului câtorva făuritori de credință în cetatea Brăilei, preoților Șerban Sâmpetru, Alexandru Mateescu, Gogu Sârbu și Ioan Frățilă. Evenimentul, prin care *s-a dat tonul împăcării fiilor neamului românesc,* a fost văzut de Prea Sfinția Sa drept *cea mai frumoasă filă din istoria Bisericii Ortodoxe Române de la 1990 încoace.*

Șerban Sâmpetru (11.IX. 1892-21.II. 1995)

Preotul iconom stavrofor Șerban Sâmpetru, paroh al Bisericii *Sfinții Împărați Constantin și Elena*, a fost chemat la Ceruri la venerabila vârstă de 103 ani, în 1995. Autor al lucrării «Rămășițele Proilaviei», părintele demonstrează rolul jucat de Mitropolia Brăilei în apărarea credinței creștine în timpul dominației otomane.

Prin Hotărârea Nr. 11 din 31 ianuarie 1996 a Consiliului Local Municipal, preotul iconom stavrofor Șerban Sâmpetru a fost declarat, *post mortem, Cetățean de Onoare al Brăilei.*

Inscripție pe cruce: *Lumina lui Hristos luminează tuturor.*

Monument: C. Rădulescu & G. Vinante, autorul obeliscului *Victoria* din cartierul Chercea.

Împlinirea a 100 de ani de viață dăruită bisericii a fost omagiată de către Părintele

https://biblioteca-digitala.ro

Constantin Galeriu, profesor de Teologie, unul dintre cei mai importanți duhovnici ai Ortodoxiei române, și de către Prea Sfinția Sa, Casian Crăciun, Episcopul Dunării de Jos.

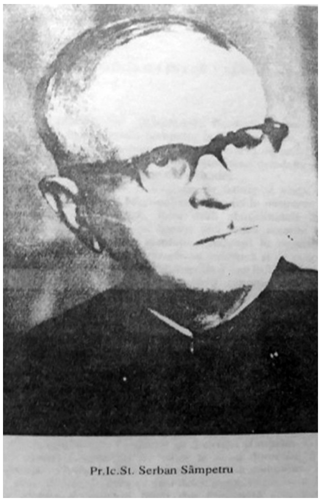

Gogu Sârbu (1912-2003)

Părintele Gogu Sârbu a fost preot paroh al Bisericii *Sf. Gheorghe,* pe care a slujit-o până la venerabila vârstă de 90 de ani. A păstorit-o până în anul 2003, când a fost chemat la Domnul. După Revoluția din 1989, înainte de legiferarea Religiei ca obiect de studiu, a predicat în Școala nr. 12, limitrofă bisericii, fără să fie plătit, lecția sacrificiului lui Hristos.

Prin Hotărârea Nr. 10 din 31 ianuarie 1996 a Consiliului Local Municipal, părintele Gogu Sârbu a fost cinstit cu titlul de *Cetățean de Onoare al Brăilei.*

Inscripție pe cruce: *Dormiți în pace!*

https://biblioteca-digitala.ro

Alexandru Mateescu (8.X.1904-2.XI.1998)

Părintele Alexandru Mateescu a avut cea mai lungă preoție din istoria tuturor timpurilor bisericești (1934-1998), *identificându-se cu un singur altar al slujirii preoțești la vârsta de 94 de ani, fără să fi trecut pe cartea sa de muncă cuvintele odihnă și pensie* (P.S Casian al Dunării de Jos). A fost parohul Bisericii *Sfinții Arhangheli* (fostă geamie turcească), din anul 1934 și până la săvârșirea din viață. În anii 1960, a salvat biserica de la demolare.

Prin Hotărârea Nr. 8 din 31 ianuarie 1996 a Consiliului Local Municipal, preotul iconom Alexandru Mateescu a fost distins cu titlul de *Cetățean de Onoare al Brăilei.*

Alături de mormântul său, se află și cel al preotului Panait Mihail (1883-1934), socrul său, fost paroh al aceleiași biserici.

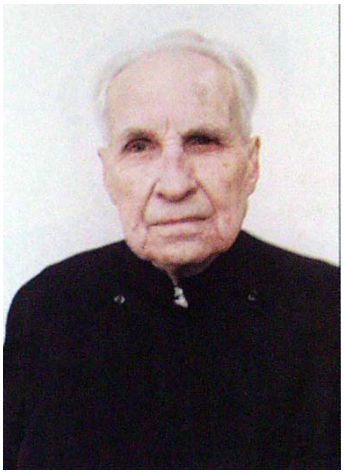

Ioan Frățilă (1909-2004)

Părintele Ioan Frățilă a cunoscut rigorile luptei de clasă în închisorile de la Periprava din Deltă și din Bălțile Brăilei. Având vocație de ctitor, a clădit din temelii bisericile din Latinu, Oancea și Voinești. A slujit mulți ani la Bisericile *Sf. Gheorghe* și *Sf. Ioan,* de unde s-a și pensionat la o vârstă înaintată. Pentru întreaga sa operă ecleziastică și de ctitorie, a primit titlul de preot de MIR, Iconom Stavrofor, purtător de brâu roșu, culion roșu și de cruce.

Prin Hotărârea Nr. 9 din 31 ianuarie 1996 a Consiliului Local Municipal, părintele Iconom Stavrofor Ioan Frățilă este declarat *Cetățean de Onoare al Brăilei.*

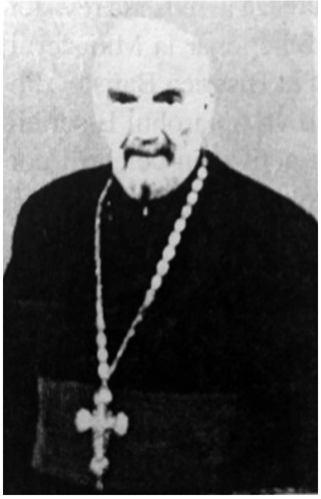

https://biblioteca-digitala.ro

Anghel Constantinescu (8 noiembrie 1875- 14 aprilie 1945)

Licențiat al Facultății de Teologie București (*magna cum laude*), 1902; studii de specializare la Strasbourg. Hirotonit preot pe seama bisericii *Cuvioasa Parascheva* în 1908, când devine și paroh. Între 1910-1912, urmează Seminarul Pedagogic, București. Profesor și director al Seminarului *Sf. Andrei* din Galați, între 1917-1922. Profesor de religie la mai multe școli din Galați și din Brăila. A fost paroh al bisericii *Cuvioasa Parascheva* până la 1 ianuarie 1941 și preot până la moarte. Luptător jertfelnic pentru înălțarea celei de-a treia biserici *Cuvioasa Parascheva.*

Ranguri: iconom stavrofor (1908).

În 1906, publică lucrarea *Monografia Sf. Episcopii a Dunărei de Jos,* primind Medalia de Aur a Juriului Examinator al Expoziției Jubiliare din 1906 (40 de ani de la urcarea pe tron a regelui Carol I). Între anii 1923-1926 și 1932-1935, editează Foaia parohială *Glasul Bisericii.* Rămâne un nume de referință în cultura brăileană.

Radu Stanciu (16 aprilie 1886-14 iunie 1959)

Diplomat al Școlii Normale, licențiat în Teologie. Hirotonit preot în 1908. Din 1931, preot la biserica *Cuvioasa Parascheva,* al cărei paroh va fi între anii 1941-1949 și unde va sluji până în 10 martie 1959, ostenitor plin de devoțiune pentru ridicarea celei de-a treia biserici *Sfânta Parascheva,* dinamitată de comuniști în 1964.

În urma delațiunii pentru instigare publică și răspândire de știri false, va fi condamnat la închisoare pentru 10 ani, reduși apoi la 5 ani și în cele din urmă la 6 (șase) luni doar pentru delictul de *răspândire de știri false.*

Director al Căminelor Culturale *Spiru Haret*, de la înființare (1939-1948), și *Sandu Aldea* (1943), face educație moral-religioasă și contribuie la opera de culturalizare a enoriașilor din parohie.

https://biblioteca-digitala.ro

Ranguri: iconom stavrofor cu dreptul de a purta brâu roșu.

După Restaurație (8 iunie 1930), în timpul guvernului de «Uniune Națională», condus de N. Iorga (1931), este ales deputat pe listele Uniunii Naționale, alături de Nae Ionescu, Traian Țino, Leonte Moldovan și Dr. V. Demetrescu-Brăila. La Senat erau aleși tot din partea U.N., V. Goraș, profesor - director Liceul „Nicolae Bălcescu”, şi C. Ionescu-Berechet, farmacist.

Nicolae Velescu (1920- 2013)

Licențiat al Facultății de Teologie-Cernăuți, 1944. Hirotonit preot pe seama bisericii *Sf. Nicolae*-com. Gropeni; protoiereu al județului Brăila, 1969-1978; preot paroh la biserica *Sf. Cuvioasa Parascheva,*1 octombrie 1969- 15 iunie 1993, și preot până la pensionare, 1994. Iconom stavrofor cu dreptul de a purta Sf. Cruce, culion roșu și brâu roșu, 1973.

https://biblioteca-digitala.ro

După evenimentele din decembrie 1989, preotul paroh Nicolae Velescu și Consiliul parohial au solicitat Primăriei municipiului atribuirea unui teren pentru construirea unei catedrale în locul monumentalei biserici *Sf. Cuvioasa Parascheva*, dinamitată în perioada comunistă. Primăria, găsind justificată cererea, a aprobat terenul pe care se află astăzi construită Catedrala *Nașterea Domnului.* La 16 aprilie 1990, a doua zi de Sf. Pași, s-a oficiat slujba de sfințire a terenului de către P.S. Arhiereu – Vicar dr. Casian Crăciun al Episcopiei Dunării de Jos.

Pr. Dobre Rizea (26 oct. 1951, com. Strâmbu, jud. Brăila-26 apr. 1989)

Absolvă seminarul *Kesarie Episcopul,* Buzău, 1971. Licențiat al Facultății de Teologie, București,1976.

Hirotonit preot pe seama bisericii *Sfinții Trei Ierarhi*, com. Surdila-Greci, la 19 ian. 1975 ; transferat la biserica *Adormirea Maicii Domnului,* la 1 martie 1981 ; transferat la biserica *Cuvioasa Parascheva* la 1 mai 1988, unde a funcționat până în 26 apr. 1989. ***Decedat în stare de jertfă în Săptămâna Sfintelor Patimi, în ziua de miercuri, răpus de violența unui regim totalitar.***

Pe o filă din Triodul bisericii, părintele Nicolae Velescu a însemnat : *Azi, Miercurea Mare, orele 8, a fost asasinat preotul Rizea Dobre la blocul E în Viziru III, unde a fost chemat la o împărtășanie.*

Numele său încheie lista altor mărturisitori, preoți ortodocși brăileni, care au cunoscut drumul Golgotei din temnițele comuniste, înscrisă pe crucea din stânga intrării *bisericii Sf. Nicolae* : **Pandele Mateescu, Pavel Lupu, Gomolea Anghel, Istrati Cristescu, Constantin Noapteş, Ştefan Cârlan, Gheorghe Andronescu, Gheorghe Angelescu, Alexandru Georgescu, Dobrin Bănuţ, Constantin (de fapt, Ion) Frăţilă, Constantin Constantin, Mihai Vasile, Dumitru Vlad, Alexandru Chiscăneanu**. La piciorul crucii este trecut, separat, numele preotului ortodox martir **Dobre Rizea**.

Dobre Rizea, preot mucenic, asasinat în Miercurea Patimilor, 1989, devine personaj principal al romanului cu același nume, *Jertfa unui preot mucenic. Miercurea Patimilor,* semnat de Sergiu Ciocârlan, editura Areopag, 2013.

Prin grija preotului capelan Damian Ștefan, o candelă arde în permanență la mormântul său.

https://biblioteca-digitala.ro

PROFESORII PROMOȚIEI 1956 -1960
LICEUL „NICOLAE BĂLCESCU”

Timotei Petride (1912-2002)
Inscripție pe cruce: *Trăi-vom prin copiii, nepoţii, prietenii şi elevii noştri.*

Recunoştinţă veşnică!

S-a născut în 1912, în provincia Trape-Zunda din Turcia, în familia preotului iconom stavrofor Sava Petride (1866-1937), refugiat în urma prigoanei împotriva creștinilor, în Cadrilater, iar din 1927, transferat la parohia din satul Latinu.

Urmează Liceul *Nicolae Bălcescu* unde, după război (rănit la Odessa și în Munții Tatra; decorat, în 1942, cu Ordinul *Coroana României cu spadă în grad de cavaler cu panglică de virtute militară*) va fi profesor între anii 1947-1948 și 1952-1968, înscriindu-se în elita învățământului brăilean. Distins cu titlul de *Profesor emerit.* Și-a încheiat strălucita carieră didactică în calitate de inspector școlar general între 1968-1974. Prezență vie în viața culturală a Brăilei, în ciuda vârstei de patriarh, s-a stins în 2002.

https://biblioteca-digitala.ro

Pentru serviciile aduse patriei și orașului, profesorul Timotei Petride a fost declarat *Cetățean de Onoare al Brăilei, p*rin Hotărârea Nr. 110 din 19 noiembrie 1995 a Consiliului Local Municipal.

În casa de veci, își află odihna și soția sa, distinsa profesoară Maria Petride.

Ștefan Mircescu (29 septembrie 1907, Ianca- martie 2000, Brăila).

Absolvă Liceul *Nicolae Bălcescu* (1928) și *Facultatea de Litere și Filosofie,* Univ. București, 1932. Profesor de elită la Liceul Comercial de Băieți și Liceul *Nicolae Bălcescu* din Brăila (1955-1969).

Singurul său volum, apărut în 1946, la Călărași, *Portrete și evocări,* avea să-și pună pecetea pe întreaga sa activitate ulterioară, lăsând în manuscris lucrările *Oameni de seamă pe care i-a dat Brăila* (vol. I, 154 p. , vol.II, 347 p.) și *Antologia poeților brăileni* (388 p.).

Animator al vieții culturale, a colaborat în presa locală (*Înainte, Libertatea, Viața nouă*) și culturală (*Analele Brăilei, Dunărea, România literară, Contemporanul, Luceafărul*) cu articole și studii despre personalități ale Brăilei și despre folclorul acestei zone.

Mormântul familiei Mircescu adăpostește și pe distinsa sa soție, Lica Paulescu, profesor emerit.

Inscripție pe cruce: *Stați puțin cu noi!*

Nicolae Ivanov (7 aprilie 1902- 9 septembrie 1977)

Conservatorul din București (1920-1928). Din anul 1941, stabilit definitiv la Brăila. Profesor la Liceul *Nicolae Bălcescu* între 1941-1948 și 1954-1960.

A organizat corul reunit mixt al Școlilor normale de învățători, 180 de persoane, realizând

https://biblioteca-digitala.ro

imprimări la radio și turnee în țară; corul mixt al Liceului *Nicolae Bălcescu* și al Liceului de Fete (250 de persoane); corul muncitoresc mixt de la Uzinele *Progresul,* condus timp de 13 ani, locul I pe țară în 1950; orchestra simfonică a Consiliului educativ interșcolar (1947); corul Sindicatului învățământ (1948-1960). A înființat o orchestră ce reunea întreaga familie de chitare (1971). A compus muzica unor spectacole la Teatrul Municipal și de Păpuși.

Ionescu Traian, matematică, 1946-1968
Ionescu Marcela, desen, 1952-1953; 1954-1958

Andrei Nicolescu (1910-1993), fost elev al Liceului „Nicolae Bălcescu”, limba latină, 1936-1941, 1947-1949 (director), 1958-1960, profesor emerit

https://biblioteca-digitala.ro

Gheorghe Robescu, fost elev al Liceului „Nicolae Bălcescu”, istorie, 1935-1936, 1946-1948, 1949-1972, între 1949 și 1954, director

Mateescu Elena, chimie, 1954-1964; Profesor fruntaș-1962; Medalia Muncii-1964; Ordinul Muncii Cl. a III-a-1968; Profesor emerit-1969. Inspector școlar.

Stratan Maria, chimie, 1954-1982

https://biblioteca-digitala.ro

Dumitru Onofrei, Științe naturale, 1935-1949,1956-1959; ateu, înmormântat fără preot

Strâmbeanu Anatolie (1928-1994), limba rusă, 1953-1967

Promoția 1960 - recunoscătoare!
Clasa a XI-a A

Profesori: Bonea Eugenia, Stratan Maria, Postolache Eugen, Mircescu Ștefan, Popescu Victor, Smeu Vasile, Ionescu Marcela, Petride Timotei, Florea Victoria

https://biblioteca-digitala.ro

Clasa a XI-a B

Profesori: Stratan Maria, Petride Timotei, Găgiulescu Anastasia, Mircescu Ștefan, Florea Victoria, Ionescu Traian, Berlescu Ermil, Robescu Gheorghe, Balland Arthur, Ionescu Marcela

Clasa a XI-a C

Profesori: Bonea Eugenia, Găgiulescu Anastasia, Smeu Vasile, Stratan Maria, Florea Victoria, Pârvulescu Nicu, Petride Timotei

https://biblioteca-digitala.ro

Clasa a XI-a D

Profesori: Mircescu Ștefan, Bonea Eugenia, Nicolescu Andrei, Balland Arthur

Decretul nr. 65/1964 (nesemnalat în monografia liceului), cu prilejul aniversarii a 100 de ani de la înființarea Școlii Medii „Nicolae Bălcescu” (celebrată la 16 noiembrie 1963), pentru contribuția adusă la dezvoltarea învățământului, Consiliul de Stat al Republicii Populare Române decretează:

Art. 1. Se conferă titlul de *Profesor Emerit al Republicii Populare Române* tovarășului Vasile Goraș, profesor pensionar.

Art. 2. Se conferă *Ordinul Muncii clasa a III-a* tovarășilor: **Dumitru Onofrei**, profesor pensionar; **Timotei Petride**, profesor de limba română; **Gheorghe Robescu**, profesor de istorie, director adjunct.

Art. 3. Se conferă *Medalia Muncii* tovarășilor: **Stela Dumitrescu**, profesoară de limba română, directoare; **Victoria Florea,** profesoară de filozofie, **Nicolae Ivanov,** profesor pensionar; **Elena Mateescu,** profesoară de chimie; **Dumitru Oțeleanu**, profesor de geografie, **Constanța Rășcanu**, profesoară pensionară, și **Petre Ștefan**, profesor de limba rusă.

Președintele Consiliului de Stat,
GHEORGHE GHEORGHIU - DEJ

https://biblioteca-digitala.ro

ALEEA CENTRALĂ - NR. 1 (partea dreaptă)

Marchiza Sofiţa Panaitescu. Monument de Valentin Ausenik, Brăila

În cimitir se află numeroase monumente ai căror *proprietari* ar putea deveni subiecte de roman. Chiar pe aleea centrală, imediat de la poartă, descoperi ***marchiza*** **ridicată de Sofiţa Nae Panaitescu, în 1912, în memoria soţului şi a unicului ei fiu, Panait, mort de tânăr.**

Cu transfigurările de rigoare, povestea o găsim în romanul *Fiul lui Monte Cristo* de Theodor Constantin, sub numele *Aurica, roaba lui Dumnezeu.* Se zice că, în tinereţea ei, *coana Aurica ar fi fost vrăjitoare. O vrăjitoare renumită, la care apelau, deopotrivă, fete tinere, femei măritate, văduve neconsolate, bărbaţi şi femei încornorate. Cu vrăjile ei îi satisfăcea pe toţi cei care apelau la serviciile ei, fie că era vorba de nişte nevinovate vrăji de dragoste, fie de altele,*

https://biblioteca-digitala.ro

aducătoare de boli înfricoşătoare sau chiar de moarte. (Averea fabuloasă pe care ar fi avut-o provenea tocmai din aceste vrăji, sursă a actelor caritabile drept pocăinţă. - n.n.I.M.). […] *Povestea spune că vrăjitoarea noastră avea un fiu, fructul unei dragoste nefericite, din prima ei tinereţe. Acest fiu, pe care vrăjitoarea îl pierdea din ochi de drag ce-i era, într-o zi a cunoscut o fată frumoasă coz, de care s-a îndrăgostit. Fata, la rândul ei, l-a prins şi ea drag, şi, timp de mai bine de un an, nimeni nu a fost mai fericit decât ei. Dar cum în lume totul e trecător, mai ales dragostea, s-a întâmplat ca băiatul să se îndrăgostească de o alta. Bineînţeles, aşa ceva se întâmplă -, până la urmă a aflat şi cea înşelată. A încercat să-l readucă la ea, dar n-a izbutit. Şi atunci fata, care, pe deasupra, mai era şi însărcinată, s-a hotărât să se răzbune: într-o noapte s-a dus la vrăjitoare, i-a spus toată povestea de-a fir a păr şi i-a cerut să-i facă o vrajă care să-l ucidă pe cel care o părăsise.*

Vrăjitoarea, care nu ştia despre cine e vorba, i-a făcut pe plac. I-a dat o licoare, probabil otravă, care trebuia turnată, pe furiş, în băutura necredinciosului amant. Cum şi în ce fel a făcut, nu se spune, dar până la urmă licoarea aducătoare de moarte a ajuns acolo unde trebuie. Rezultatul: începând de a doua zi, fiul vrăjitoarei căzu la pat, cu trupul acoperit de bube. Trei zile mai târziu, îşi dădea sufletul, în braţele mamei sale, de la care, de fapt, i se trăgea moartea.

Văzând în moartea fiului ei degetul vindicativ al lui Dumnezeu, renunţând la vrăjitorie şi, în speranţa că va mai putea căpăta iertare, se dedică, trup şi suflet, carităţii creştine. (p. 181-182).

[Soclu: fotografii ale membrilor familiei; central-Panait, fiul, deplâns într-un epitaf. Crucea, dintr-un trunchi cu motive florale.]

https://biblioteca-digitala.ro

Monumentul lui Gheorghe Farcaş (Ghiuri, Pacifistul)
1940-2013

Înainte de 1990, Gheorghe Farcaş a fost unul dintre puținii români care dețineau instalaţii pentru parcuri de distracţii și a devenit celebru pentru că a avut curajul să-și construiască, încă din 1977, prima casă cu etaj din Lacu Dulce, sfidând astfel ordinele comuniste. După 1990, Ghiuri și-a construit reședința, un hotel cu piscină şi o staţie de carburant, pe Șoseaua Râmnicu Sărat, pe locul fostei ferme Mesina iar în Cimitirul „Sf. Constantin", a ridicat un cavou și a pietruit o alee, marcat fiind de decesele tragice ale fratelui său, în 1991, și a soției sale, Elena, în 2005.

Omul de afaceri, unul dintre capii lumii interlope, a fost considerat „regele neîncoronat al jocurilor de noroc", despre care s-ar fi scris şi cărți. Luase bani la barbut de la Becali, Mitică Dragomir sau Pițurcă.

Excentric, și-a construit casa după modelul fermei Dallas (*Ghiuri-land*), unde tronează statuia ce îl prezintă în mărime naturală.

A fost unul dintre susținătorii boxului brăilean.

Maiorul de jandarmi Filip Bechi

Un alt subiect romanesc ar putea oferi **maiorul de jandarmi Filip Bechi**, mort, după cum citim pe cruce, în septembrie 1946. Între străzile Mihai Bravu şi Roşiori se afla atelierul de tras lână al lui Bechi, al cărui băiat, îşi amintea dr. Nicu Teodorescu, a fost ofiţer de jandarmi. Declarat de către proaspătul regim comunist criminal de război, s-a ascuns într-o canalizare pe Griviţei înspre Albina, dar a fost prins prin împuşcare în picior, închis şi omorât prin tortură.

Pe crucea sa din cimitirul Sf. Constantin a fost scris, multă vreme, *mort în penitenciar.* O altă variantă: în momentul arestării, a împuşcat doi poliţişti. A fost prins şi torturat, scoţându-i-se ochii şi tăindu-i-se limba. Părinţii au obţinut efectuarea autopsiei, care, după deshumare, a fost făcută pe alee, în faţa mormântului, însă, după cum se ştie, tot mortul este vinovat.

https://biblioteca-digitala.ro

Conform mărturisirilor, dr. Nicolae Robitu (care a cunoscut rigorile închisorilor comuniste, arestat în noaptea de 14/15 mai 1948, deținut în penitenciarul Brăila) a descoperit urmele schingiuirii și mutilării maiorului Filip Bechi, căruia i s-au tăiat urechile și nasul, după ce corpul îi fusese ciopârțit. Urmele rămăseseră mărturie pe pereții celulei.

Înscrisuri pe monumentul ridicat de părinți:

Scumpului și neuitatului nostru
Filip Bechi (1878-1946)
Maior de jandarmi
Mort în orașul Brăila în seara zilei de 6 septembrie 1946.

Unul dintre cele mai vechi monumente din cimitir cuprinde următoarele texte:

1) *Aici odihnește Sofia Demetriu, născută în Transilvania în orașul Aradu, 1843 octomvrie 22. Căsătorită cu Ștefan Demetriu în orașul Brașov la 1868. Încetată din viață la 1873 maiu 6.*

2) Aici odihnește Demetriu Ștefan, născut la anul 1809, noemvrie 30. Căsătorit cu Minca, născută Pana în Brăila la anul 1833, decemvrie 9. Încetatu din viață la anul 1869, ianuarie 20.

Monument familia Ghenciu

Înscrisuri pe placa monumentului: Panait Ghenciu, 1867-1936; Caliopi Ghenciu 1874-1954; George P. Ghenciu, 1894-1962

Originar din Bulgaria. Poseda 100 ha în comuna Vădeni, precum și morile *Colonelu* și *Miorica,* în cartierul Nedelcu Chercea.

https://biblioteca-digitala.ro

Alături de **Turcoaia-Granit,** înființată în 1895, sub denumirea de **Michel Daniel,** și **Calea,** firma lui Vlase L. Ștefănescu, 1919, o a treia exploatare de cariere importantă din Brăila a fost **Spiru Dumitriu & Panait Ghenciu,** societate în nume colectiv, înființată în 1905, pentru exploatări de granit (jud. Tulcea), de calcar (jud. Constanța), dragaje și transporturi pe apă. În 1937, firma poseda o puternică flotă comercială compusă din 8 șlepuri, 40 ceamuri și 6 remorchere.

Între bastimentele anului 1930 (Al. Vasilescu, *Anuarul Dunării),* firma este numită **P. Ghenciu & Sp. Dumitriu** iar Panait Ghenciu apare și separat ca proprietar al ceamurilor *Adrienne* (construit în 1910 la Budapesta) și *Caliopi* (1910, Ganz-Danubius), ca și al remorcherului *Frații Ghenciu*.

Horia Văsioiu (12.05.1955, Brăila-06.12.2011),

Fost deputat două legislaturi și președinte al P.D., filiala Brăila.

Deputat USD/PD, nr. 2 pe lista electorală, 28373 voturi, în legislatura 1996-2000. Membru în Comisia de apărare. A urmat Institutul de Construcții București, Facultatea de Mașini și Utilaje. Ing. S.C. Celhart Donaris S.A. Brăila.

Deputat Alianța PNL-PD în legislatura 2004-2008. Membru în Comisia pentru apărare, ordine publică și siguranță națională. A absolvit Colegiul de Apărare de pe lângă Academia de Înalte Studii Militare București. Administrator, S.C. Star Media & Film SRL.

https://biblioteca-digitala.ro

Constantin Sever Cibu (21 mai 1943-22 iulie 2016)

Născut în Alba Iulia la 21 mai 1943, inginer electromecanic, Constantin Sever Cibu a venit la Brăila în 1967 ca sportiv de performanță. Dedicându-se apoi carierei profesionale, ajunge director general al Uzinei Progresul, una dintre marile unități economice ale țării. În 1991, devine om de afaceri, conducând până în 2004 firma Phoenix.

Lider al PNL Brăila, a fost ales primar al municipiului în legislatura 2004-2008 iar apoi senator al României în mandatul 2008-2012. Ales ca independent, aderă la UNPR. Între 2008-2010, a fost vicepreședinte al Comisiei de administrație publică, organizarea teritoriului și protecția mediului.

Prin Hotărârea nr. 186 din 28 noiembrie 2002 a Consiliului Local Municipal, inginerul Constantin Sever Cibu a fost declarat Cetățean de Onoare al Brăilei.

Bust furat: Nicolae V. Perlea, monument istoric

Înscriere pe soclu: *Mult regretatul meu soţ*

Nicolae V. Perlea

n. 1837-d. 1899

Aurora N. Perlea

1860-1927

Fost primar al municipiului între 1889-1892 și 1893, originar din Transilvania. Locuise pe strada Brașoveni (centru al negustorilor brașoveni), căreia i-a dat, într-o vreme, și numele.

https://biblioteca-digitala.ro

Titlu: Nicolae V. Perlea

Autor: Dimitrie Paciurea

Datare aproximativă: 1905-1915

Tehnică și material: bronz aurit turnat; soclu din marmură

Descriere: portret în spirit clasic, execuție tehnică foarte îngrijită

Dimensiuni: 80x58x30 cm

Conservare: bună

Propuneri: Supravegherea monumentului; curățirea terenului din jurul său

Text panou: Monument funerar cu valoare istorică și artistică**, bustul lui Nicolae V. Perlea de Dimitrie Paciurea**, ce face parte din patrimoniul cultural național în parcela 4, litera E, nr. 8. Acest monument nu se poate înstrăina, muta sau executa lucrări, care ar afecta integritatea sau starea actuală. Contravenienții vor fi sancționați conform Legii 63 / 1974

Propunerile și *Textul panoului* sună ca un reproș peste vremuri, făcând haz de necaz!

Monument istoric, codul BR-IV-s-B-02166

Bustul lui **George Florescu** (înc. sec. XX)

Titlu: George Florescu

Autor: probabil Ion Georgescu

Datare: necunoscută

Tehnică și material: marmură albă; soclu din marmură albă

Amplasare**: parcela 18, litera F, locurile nr. 7-8**

https://biblioteca-digitala.ro

Descriere: portret în spirit clasic. Piesă cu reale calităţi artistice, execuţie tehnică ireproşabilă. Dimensiuni aproximative: 70x50x30 cm.

Conservare: bună

Propuneri: curăţarea locului din jur, supravegherea sculpturii

Elena Constantinescu
Fostă Dumitrescu
Născută Ferrando

În insula formată de străzile Galaţi, Bolintineanu şi Teatrului, se află ***casa Dumitrescu***, ridicată pe locul unde a existat, probabil, casa Carapanu, în care ar fi înnoptat Domnul Unirii pe 23 februarie 1859, în drum către Moldova.

Familia Dumitrescu are interesante şi complicate rădăcini italiene (Ferrando, comerciant), dar şi greco-macedono-bulgăreşti (Maraslîu, proprietarul unei fabrici de rahat), dormindu-şi somnul de veci la Cimitirul Sf. Constantin. Sub stejarul monumental dinaintea Cimitirului eroilor se află un impunător monument din marmură de Carrara, executat de pietrarul S.D.Lyritis, al străbunilor, unde citim numele Matilda G. Ferrando, Basilie D. Malcoci (1821-1884) şi Pandrea B. Malcoci (vezi perimetrul 4, dinaintea Cimitirului Eroilor). Se înrudeşte şi cu familia Malcoci, proprietara hanului din 1864, monument istoric.

Casa, cu un singur nivel, a aparţinut lui Menelaos Passalacqua, de la care a fost cumpărată de Ghe. Ferrando, venit de la Palermo, antreprenor de case, căsătorit cu Maria Maraslîu.

https://biblioteca-digitala.ro

A reprezentat dota **Elenei Ferrando (1889-1946)**, **căsătorită cu directorul sucursalei Băncii Naţionale din Tg. Jiu, Vasile Dumitrescu,** oraş în care s-a şi mutat și unde va da naştere unui fiu, Traian Vladimir. Acesta va face studii juridice. I s-a aprobat reparaţia clădirii, pe care o primise ca dotă, de către arhitectul oraşului I.Niculcea (nr.243 / 12 septembrie 1931), cu condiţia adăugării unui etaj, imobilul ajungând astfel la înfăţişarea actuală în anii 1931-1934. Pentru reconstrucţie, Vasile Dumitrescu ar fi cumpărat o pădure la Tg. Jiu, pe care ar fi tăiat-o, astupând hruba de sub clădire cu mai multe vagoane de piatră şi întărind fundaţia cu şine de cale ferată, astfel că la cutremurele din 1940 şi 1977 n-a suferit nicio crăpătură. **După moartea soţului Vasile Dumitrescu, se va recăsători cu Iulian Constantinescu, şeful sucursalei Băncii Naţionale din Tg. Jiu.**

După moartea acestuia, va reveni la Brăila împreună cu fiul său, Traian V. Dumitrescu. Ajuns judecător de curte, acesta s-a căsătorit cu Zoe Silvia Lascu, fiica lui Radu Lascu, avocat, deputat, şeful liberalilor brăileni. Căsătoria a avut loc la Bucureşti, în casa Deleanu, având drept naş pe Gh.I.Brătianu, conducătorul partidului liberal, marele istoric, răpus în temniţele comuniste. Judecătorul Traian V. Dumitrescu se afla de serviciu la Palatul Administrativ de pe Călăraşi (azi, Facultatea de Inginerie) în timpul rebeliunii legionare, reuşind prin diplomaţie să împiedice cucerirea palatului şi arestarea atacatorilor. Lunga paranteză ne arată cum **istoria unei familii cu rădăcini alogene** se înscrie în istoria oraşului nostru.

Aparţinând unui funcţionar public, casa nu trebuia să fie naţionalizată, fiind retrocedată fără piedici după 1990.

Monumentul Cottis

Cerealistul Constantin Cottis a fost proprietarul – comanditar al casei aflate la intersecția străzilor Golești și Grădinii Publice, cu două aripi, perfect simetrice față de terasa din colț, cu elemente neoclasice, marcate de coloanele corintice. Cele două aripi de pe străzile menționate fuseseră comandate pentru cele două fete ale proprietarului.

https://biblioteca-digitala.ro

Monument Marcheto

Familia Marchet(t)o, de comercianți greci cu stare, este cunoscută prin imobilul aflat astăzi în proprietatea Camerei de Comerț și Agricultură, de pe strada Pensionatului, monument istoric, construit la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Fam. Catar Peter (Bebi), 1915-1995

Monument selectat pentru decorația plăcii care acoperă mormântul, dar și pentru catrenul spiritual al căpitanului de vas Peter Catar.

Aici se odihneşte un vesel marinar,
Iubit de toată lumea, neobosit hoinar,
A strâns la piept duzine de tinere femei
Şi le-a iubit pe toate, deşi n-a fost holtei.

https://biblioteca-digitala.ro

ALEEA NR. 4 (în dreapta intrării)

Monument Virgil Arion

În fruntea luptei pentru reînființarea județului Brăila și eliberarea de sub jugul gălățean, în ian.- febr. 1968, s-au aflat inginerul agronom Marin Șerban, cunoscut sub numele de *Cioculeț,* și ing. Virgil Arion, șeful gării Brăila. Acesta, în ciuda cenzurii impuse de Constantin Dăscălescu, a dirijat sacii cu cele peste 36000 scrisori de protest ale brăilenilor către Comitetul Central și către Secretarul general al partidului prin Buzău și București, reușindu-se reînscrierea Brăilei în rândul județelor, în chiar anul sărbătoririi a 600 de ani de atestare documentară.

Atelier de sculptură în marmoră PANAIT MAINA

Brăila, strada Sf. Constantin No. 80

Expoziţie specială de monumente de granit din Suedia, Labrador din Norvegia şi marmoră. Execută: Monumente, Cavouri, Pardoseli şi faţade la clădiri de granit, marmoră, piatră şi mozaic, scări, Bolţi, Borduri, Împrejmuiri pt. Cimitire, plăci comemorative, Tablouri pentru uzini electrice şi fotografii de porţelan de Cehoslovacia ***(Reclamă, 1937).***

https://biblioteca-digitala.ro

Monumentul pietrarului **Panait Maina** [Ana şi Panait Maina, 1912-1983; 1910-1988, executat de S. D. Lyritis, Brăila] fusese cumpărat de la un grec. Se ocupa şi cu afaceri imobiliare, înzestrându-şi amantele, după cum se auzea, cu câte o casă.

Numeroase morminte / monumente aparțin grecilor ortodocși, care, la recensământul din 1891, numărau 4238, ocupând locul al doilea între minoritari, după evrei-6725, în timp ce românii erau 30277. Sunt anumite parcele ocupate compact de greci, ca în zona aleii 4, unde au locuri de veci familiile Pana – Suliotis și Lichiardopol.

Bustul Ioan Suliotis (sculptor Ion Georgescu).

Monument istoric, cod **BR-IV-m-B-02164**, **parcela 16, litera D, nr.12-15**

În acelaşi loc, se află **basorelieful care-l înfăţişează pe Gherasim Pana,** fost medic şef al oraşului.

Bustul lui Ioan Suliotis, sf. sec. XIX [Ana-Maria Vicol - *Brăila Patrimoniu cultural*].
Marmură albă; 61x55x50 cm.
Soclu de marmură cenuşie, proiectat special pentru acest monument; 200x88x88 cm.
Monumentul este semnat pe spate: I. Georgescu *fecit;* nu este datat.

Ioan Suliotis (1814-1890) este reprezentat cu respectul obişnuit al sculptorului pentru redarea exactă a trăsăturilor modelului, lucru aşteptat şi de comanditar. Georgescu alege momentul când semnele vârstei înaintate se fac simţite pe chipul celui portretizat. Sculptorul – care poate că l-a şi cunoscut pe Ioan Suliotis, personaj important în viaţa publică - a făcut sesizabile calmul şi liniştea interioară, spiritualizarea

https://biblioteca-digitala.ro

trăsăturilor feţei, reflex al statutului său social şi cultural; a acordat o atenţie plină de grijă amănuntelor ţinutei vestimentare: riguroasă, corectă, colaborând la expresia de bunăstare şi soliditate burgheză, reale de altfel pentru Ioan Suliotis.

Soclul de marmură cenuşie este proporţionat şi ornamentat astfel încât să intre în acord cu sculptura lui Ion Georgescu şi cu sensul ei expresiv.

Bustul reprezentându-l pe Ioan Suliotis şi basorelieful înfăţişându-l pe Gherasim Pana – fost medic şef al oraşului – sunt singurele piese din patrimoniul cultural brăilean datorate lui Ion Georgescu, artistul a cărui artă constituie, în aprecierea lui G. Oprescu, *cea mai înaltă expresie a sculpturii noastre în secolul al XIX-lea.*

Pe soclul monumentului *Fam. Dr. Gh. Pana,* citim: *Aici zace Doctorul Gherasim Pana, născut în Cefalonia la Spartia, la 16 Iuliu 1829 şi decedat aici în Brăila 25 Martiu 1890, în etate de ani 61. Acest monument s-a erigeat de inconsolabila sa soţie şi de dolenţii săi fii şi fiice spre memoria lui eternă.*

Monumentul funerar Suliotis – Pana a fost comandat de Eufrosina Filitti – soţia lui Ioan Suliotis – şi de sora sa Maria Filitti –soţia lui Gherasim Pana.

Lateral dreapta, Alexandru Suliotis.

În cripta lui Ion Suliotis, a fost înmormântat şi **Cristache Suliotis (1853–1908),** jurist, publicist şi traducător, doctor în drept la Geneva, doctor în litere şi filosofie la Berlin, deputat de mai multe ori în Parlament, primar, în două rânduri, al oraşului Brăila.

Decoraţiile sculpturale de pe monumente - spicele de grâu şi ancora - indică şi sursa bunăstării iar crucea şi cupa încolăcite de şarpe, profesia doctorului.

https://biblioteca-digitala.ro

Familia Ilie Lichiardopol, una dintre cele mai cunoscute familii de etnici greci (numele morii Lichiardopol stă mărturie), a avut 12 urmaşi, dintre care 11 în viaţă. O cruce consemnează pe Lichiardopol Teodor, 1918-1980, și Lichiardopol Aneta (Tuţa), 1922-1997, iar o alta - **Fam Dr. Poenaru Dan,** 1921-1996, descendent dintr-o veche familie boierească din Mehedinți, căsătorit cu dr. **Mary Lichiardopol,** 1921-1999, fiica lui Polidor Lichiardopol. Cele trei cruci dovedesc modestia defuncților.

Moara „Valerianos & Lykiardopoulos", una dintre cele mai mari din sud-estul Europei, alături de **Violattos** (citim în *Anuarul Brăilei* pe anul 1922), fusese inaugurată în 1912. „Capital investit în instalațiuni - 1200000 lei, capital rulant - 20000000 lei. Maşini care dezvoltă o forță motrice de 1200 HP, consumând 10 tone păcură în 24 de ore. Materii prime: 29 vagoane de grâu, putând produce 25 vagoane de făină. Întrebuințează 100-200 lucrători, după perioada de lucru".

În vecinătate, se află o cruce-trunchi, înfăşurată în iederă (construită de Simon D. Lyritis), dedicată lui **Delibakali,** 1836-1887. Alături, sunt monumentele lui **Mary Galiatzatos,** 24 ani, moartă înt-un accident de automobil, și **Cusumbris.**

https://biblioteca-digitala.ro

Paul Condoguri -Bancă de schimb grecească, ca și Xenakis, tatăl cunoscutului compozitor. Str. Împăratul Traian, nr.7

- Cumpără și vinde obligațiuni, acțiuni, efecte etc. - Import - export -- Agentură- comision. In casso, împrumuturi și orice fel de operațiuni bancare.

Fam. Dr. Mihutzu. Dr. Natalia M., 1897-1960; Dr. Constantin M.,1888-1961

Anuar general 1935/1936-Medic intern Mihutzu Constantin, str. Călărași nr. 1.

Anuarul municipiului și județului Brăila 1939/1940-Dispensarul IV Medical, Str. Ștefan cel Mare 214, medic, dr. Mihutzu Natalia ;

Serviciul Sanitar al Municipiului-str. C. Berlescu 34, Medic șef, dr. Mihutzu Constantin ; **Reclamă:** *Dr. Constantin Mihutzu, Str. Călărași 1; Boli Interne și Venerice. Consult : 4-6, Tel. 18-49.* Cavoul se impune prin cele 8 coloane ce susțin cornișa. Se distinge prin armonie crucea stilizată de pe ușă.

Cavou Fam. Nicolae Barboi, mare comerciant

În *Lista definitivă a alegătorilor pentru perioada de la 1 aprilie 1914 până la 30 aprilie 1915,* figurează ca alegător la Colegiul I Senat, proprietar, Bd. Cuza 184 (clădirea se află în imediata apropiere a casei-monument Eugen Schileru, având numele înscris pe fațadă).

Pe cruce: În memoria iubiţilor noştri părinţi, Gheorghe şi Ecaterina Teodorescu; *Marie şi Nicu Barboi*

https://biblioteca-digitala.ro

În cimitir se află și câteva troițe, între care aceea a lui **Marin T. Răducanu, 74 ani.**

Laura Otilia Vizireanu (1975-2014)

În decembrie 2014, un elicopter SMURD cu patru persoane la bord s-a prăbușit în lacul Siutghiol - Constanța. Printre răniți se număra și brăileanca Laura Otilia Vizireanu, medic SMURD, decedată din cauza traumatismelor grave suferite. **Cetățean de Onoare al Municipiului Brăila, 2014**. A lăsat în urmă-i o fetiță de 9 ani.

Înscrisuri pe monument:

- *Am trăit muncind și iubind.*
  Voi pleca cu speranța că a rămas ceva din fiecare.
- *Ai salvat o viață, ai salvat o lume.*

Costică Vâlcu - aviator AVIASAN

A absolvit, pe 12 august 1977, Școala Militară de ofițeri activi de aviație „Aurel Vlaicu”, Bobocu-Buzău, iar pe 15 septembrie 1977 a fost angajat la Întreprinderea de Aviație Utilitară-Aerobaza Galați-Tulucești. Aici s-a desăvârșit profesional, ajungând pilot comandant și pilot instructor. A format generații de aviatori performanți care l-au apreciat pentru măiestria și eleganța la zbor.

https://biblioteca-digitala.ro

Aproape toată viața a lucrat pentru județul Brăila. Orezăriile de la Gropeni, Stăncuța și Latinu au beneficiat de contribuția sa. Vara, dimineața în zori, „bondarul de metal” trezea orașul pentru a-l curăța de țânțari.

În 1989, a fost angajat la TAROM pe aeronava BN-2 pentru transport public. Convins că adevărata aviație e „să zbori la firul ierbii”, s-a întors la agricultură.

Cele peste 10000 de ore petrecute între cer și pământ întruchipează o viață dedicată zborului. Un zbor frânt la 1 august 2015 !

Înscrisuri pe monument :

* Pilot aviație,1955-2015

* *Pentru majoritatea oamenilor, cerul este limita. Pentru aviatori este acasă.*

* *Aviatorii nu mor niciodată. Ei decolează și nu se mai întorc.*

Lucia Cervini – Harden (Grossu): 1 martie 1877 - 11 ian. 1971

Pianistă de celebritate europeană. Studiul pianului început în orașul natal la vârsta de 4 ani. Urmează Conservatorul din Dresda, absolvit cu *Marele Premiu cu distincție,* fiind reținută ca profesoară de pian; între 1900-1909, este profesoară la Bruxelles și Berlin. Nume de scenă: Lucia Cervini. Admirată în toate centrele

https://biblioteca-digitala.ro

de cultură muzicală din Germania, Franța, Spania etc., la București și Brăila, executând bucăți muzicale din toți marii compozitori ai lumii: Beethoven, Brahms, Bach … Căsătoria din 1909 cu un mare negustor (Grossu) întrerupe aparițiile în public. În anii 1950, profesoară la Școala Populară de Arte.

Nicolae Harțuche (1 ian. 1928, Țifești, Vrancea – 6 oct. 2003, Brăila). Arheolog. Facultatea de Istorie a Universității din București. Doctor în istorie cu teza *Necropola de la Brăilița (1979).* Director (1954-1957) și muzeograf principal (1960-1988). Între anii 1957-1960, șef de secție la Muzeul de Arheologie Constanța și Mangalia. Contribuție valoroasă la cunoașterea epocilor neolitică, bronz, geto-dacică și prefeudală în zona Brăilei. A condus cercetări arheologice de teren în peste 20 de așezări și necropole. Peste 50 de articole și studii. Împreună cu Florian Anastasiu, a sporit zestrea instituției muzeale brăilene.

În 2002, apare sub egida Institutului Român de Tracologie, lucrarea „Complexul arheologic Brăilița" iar în 2004, i s-a conferit Ordinul „Meritul Cultural" în grad de Ofițer-Categoria „Cercetare științifică".

Inscripție pe cruce**: *Sit tibi terra levis*** (Fie-ți țărâna ușoară!).

Liviu Pascu (1956-2016)

Fost cadru MAPN. Inițiator al Cercului Rebusist „GRILA", alături de Ștefan Ciocianu, Ionel Neguț, Constantin Pricop și Anton Mircea Samsonic. Bun autor de definiții, a semnat careuri de grup, dar și numeroase careuri personale. Cercul a editat revista „Rebusmania", promovând careul de definiții.

https://biblioteca-digitala.ro

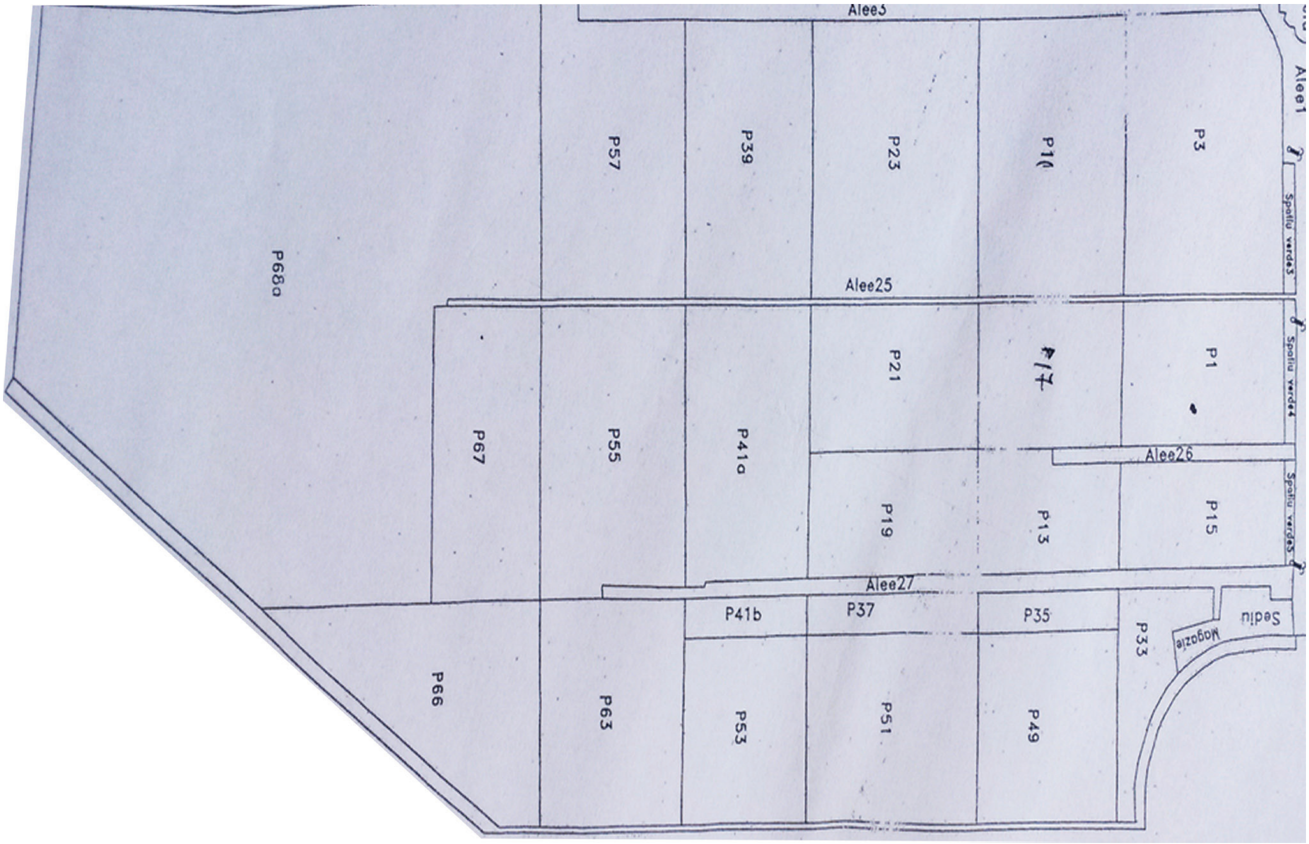

ALEEA NR. 27 (de la administrație, spre stânga)

Monumentul lui Mihuţu Triandafil

Comandor Mihuţu Triandafil. Mort 1938 (Haidea, mamă, 1926; Gheorghe, tatăl, 1912):

Catargul corabiei vieţei
Familiei Comandor Mihuţsu de Metsovo-Epir
Aplecat şi rupt de furtuna morţei, dar întărit
Cu ziduri şi legători de stânci de granit
A patriei şi cu ancore de salvare de crucea credinţei,
Veşnica pomenire
Paraschiva, soră

https://biblioteca-digitala.ro

Triandafil Mihuţu, str. Galați nr. 17 - în timpul războiului a comandat şi evacuat porturile Constanţa şi Tulcea - a comandat grupul IV de vase române în serviciul rus - a servit la Statul Major al Comisariatului General al Basarabiei (general Văitoianu) şi la acela al Corpului 5 de armată; în calitate de Inspector al Navigaţiei pe Nistru, a suferit un accident de serviciu comandat, rămânând „beteag de braţul drept"

- a servit în Marina militară de la 1 iulie 1899 până la 1 aprilie 1914 - grade militare: 1908 - Căpitan de port; 1916 - Lt. comandor; 1917 - Căpitan comandor al portului Brăila; Comandant militar al portului Brăila între 1 iulie 1919 – 1 ian. 1921. [Dosar Căpitănia Port Brăila, nr.1/1922]; Căpitan Comandor al Portului Brăila, 1921-1927 - A fost şeful Inspectoratului General al Navigaţiei şi Porturilor – Galaţi între 1930-1933.

Monumentul constă dintr-un bloc masiv de granit, un catarg de metal frânt cu o cruce în vârf şi un colac de salvare, fiind împrejmuit cu ancore la colţuri, legate de lanţuri groase, ce se reunesc la blocul de granit.

George Romeo Bunea (1957-2016), economist, profesor asociat la Liceul de Artă „Hariclea Darclée", disciplina instrumente de percuție, și la Colegiul Economic „Ion Ghica", discipline economice. Absolvent cu media 10 al Școlii Populare de Arte „Vespasian Lungu", promoția 1977, specialitatea instrumente de percuție. Are o vechime în școală de 40 de ani, din 2001 fiind director al acesteia. În această calitate, a contribuit la creșterea prestigiului pe plan local și național. A susținut și organizat Concursul Național de Pictură și Grafică „Vespasian Lungu", ajuns la a XXI-a ediție. A inițiat concursurile naționale pentru copii: de pian „Virtuozii" și de interpretare vocală „Armoniile Dunării", ajunse la edițiile cu numerele VIII și VII.

https://biblioteca-digitala.ro

Corneliu Alexandru Pipera (1949-2013)

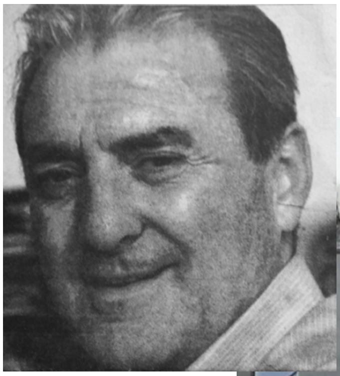

A absolvit în 1970 cursurile Școlii Tehnice. A lucrat la ÎCMJ Brăila, contribuind la ridicarea a numeroase edificii, între care Casa Tineretului. În 1991 a înființat propria sa firmă de profil, SC „Confort 2000” SRL. Echipa Confort 2000, sub conducerea sa, a realizat numeroase proiecte, restaurând vechi monumente emblematice ale orașului, cum ar fi: Casa Embiricos-Nicăpetre, Casa memorială „Panait Istrati”, Muzeul Brăilei, Centrul de Creație, imobilele de pe str. Ana Aslan colț cu R.S. Campiniu, Biblioteca Județeană „Panait Istrati” Brăila etc.

Nicolae (Neculae) Frățilă (1927 - 2009)

Format la școala marelui chirurg brăilean Victor Dimitriu, Nicolae Frățilă (doctor în medicină în 1971), cu excepția unei pauze de transfer la Tecuci de 6 ani (1964-1970), a urcat la Brăila toate treptele profesionale de la medic specialist în 1959 la medic primar în 1963, șef de secție din 1964 până la pensionare. În cei peste 45 de ani de activitate, dr. Nicolae Frățilă a efectuat peste 70000 de intervenții chirurgicale.

S-a implicat permanent în activități extraprofesionale, fiind consilier municipal în primele trei legislaturi municipale după 1990.

Prin Hotărârea Nr. 254 din 10 decembrie 2003 a Consiliului Local Municipal, doctorul-chirurg Nicolae Frățilă a a fost declarat *Cetățean de Onoare al Brăilei.*

https://biblioteca-digitala.ro

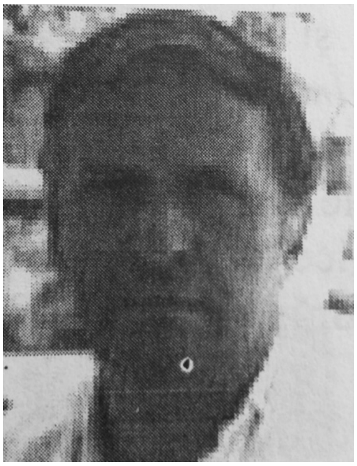

Ivănescu Nicolae (11 aprilie 1941, Brăila-20 aprilie 2001, București), actor și regizor.

A absolvit Liceul „Nicolae Bălcescu” (1959) și Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică (1965). Doctor al UATC cu teza: *Estetica artei actorului* (1999). Actor la Teatrul *Maria Filotti* (1965-1976, dar și regizor și secretar literar între 1968-1971) și la *Teatrul Giulești-Odeon* (1976-2000), unde a fost și director adjunct, în două rânduri, între 1991-1997.

A interpretat peste 150 de roluri pe scenele teatrelor, la radio, TV și film. A realizat câteva spectacole de referință: *Maria Perpetua (Scrisorile portugheze)* și *Edith Piaf – mon amour.*

Gheorghe S. Ioanițiu, avocat, a militat în primul deceniu al sec. XX pentru ideile socialiste, înființând, împreună cu N. D.Cocea și Chr. Racovsky, unul dintre primele cluburi socialiste din țară. Director-proprietar al publicației **Brazda**, subintitulată **ziarul oficial al Partidului țărănesc,** apărut la Brăila între 21 ianuarie – 15 mai 1914 (8 numere). *Ideea unui partid țărănesc s-a concretizat pentru întâia oară prin acest ziar* (S. Semilian), data de naștere a partidului fiind data apariției primului număr al gazetei. La întrunirile populare ținute prin sate, unde înființează cluburi (Viziru, Însurăței), cere împroprietărirea și votul universal.

https://biblioteca-digitala.ro

Valeriu Gorunescu (1922, Silistra - 2015, Brăila), poet, prozator, publicist.

Absolvent Liceul *Nicolae Bălcescu* și IATC *I.L. Caragiale, secția Scenarii.* Redactor la ziarele *Înainte* (1944-1947), Brăila; *Lupta Ardealului* (1947-1949), Cluj, și *Viața nouă* (1950-1968), Galați. Timp de 13 ani conduce Cenaclul literar *Mihai Eminescu,* București. Director în Consiliul Culturii, București.

Membru al Uniunii Scriitorilor din România. Volum de debut: *De-o vârstă cu țara*, versuri, 1960. Urmează multe alte volume de versuri, dintre care amintim doar *Psalmii Învierii noastre, poeme creștine, 1999.* Romane: *Păcatul fluviului,* 1975; *Drumul spre zori,* 1988.

Versuri înscrise pe monument:

Voi izbucni în susur de izvoare
Și voi clipi cu fiecare stea,
Din viață bând cu sete arzătoare,
Cât va fi țara mea, cât va fi ea.

Multe monumente de oameni importanţi din Brăila de odinioară, consemnate în registrul centenar al cimitirului, fără moştenitori, au dispărut sau sunt într-o stare de degradare continuă.

Prezenţa familiei Boscof la Brăila este atestată încă din 1845, Gheorghe Boskof fiind unul dintre directorii Băncii Filemborice. Maria Stoica, în *Arhitectura religioasă..., loc. cit.,* p.563, notează: *O parte din materialul de construcţie a fost donat de unul dintre susţinătorii bisericii* (armeneşti - n.n.)*, consulul general al Rusiei la Brăila, Boscoff,* ridicarea bisericii săvârşindu-se între 1868 şi 1871.

Un tabel întocmit de Prefectură, cuprinzând evidenţa corpului consular, din 12 martie 1940, înregistrează pe Boscoff Michel drept agent consular, necăsătorit, str. General Praporgescu (Grădinii Publice) nr.11, intrat în serviciu la 14 martie 1929. Monumentul de la Cimitirul Sf. Constantin, din granit de Dobrogea, ca şi necunoscut, acoperit de un copac, riscă să fie *naţionalizat* de administraţie. Exemplul Boskof este o ilustrare a caracterului cosmopolit

https://biblioteca-digitala.ro

al Brăilei, ştiut fiind că titlurile erau onorifice. Primise Legiunea de Onoare în grad de cavaler. Prin Convenția de armistițiu se prevedea plata despăgubirilor de război către URSS. Între vasele confiscate se afla și șlepul *Giovanni,* al cetățeanului francez Michel Boscoff, consulul Franței la Brăila, deci aliat, care solicită restituirea.

Sunt, de asemenea, numeroase monumente, adevărate opere de artă, dintre care amintim doar **Mausoleul familiei Perlea** (pe aleea zisă Ghiuri), **de origine transilvană,** parțial deteriorat: **Victor J (I). Perlea, 1871-1905; Jon V. Perlea, 1838-1903.**

Ca şi **placa funerară cu blazon domnesc de pe mormântul lui Nicolae Vogoride, caimacam al Moldovei,** 1857-1858.

Numele caimacamului este legat de falsificarea alegerilor pentru *Divanul ad hoc* din 19 iulie 1857, acesta sperând astfel să fie numit domn al Moldovei, aşa cum se vede şi din blazonul de la moşia Ţigăneşti şi de pe placa mortuară. Corespondenţa secretă cu fratele său care dovedea fraudarea, dată la iveală de soţia sa Ecaterina Conachi-Cocuţa şi publicată la Bruxelles de Costache Negri, fratele ei vitreg după mamă, a condus la anularea alegerilor.

După alegeri, Ecaterina Vogoride va divorţa şi, liberă şi bogată, va călători în Europa, recăsătorindu-se cu prinţul Emmanuele Ruspoli, pe care îl cunoscuse la ambasada Rusiei din Paris, unde ambasador era Pavel Kisseleff, mai vechea cunoştinţă a românilor din perioada Regulamentului Organic. A avut 7 copii [**3 cu Vogoride**: Emanoil, 1847-1935 - candidat fără succes la tronul Bulgariei, în virtutea originii bulgare a Vogorizilor, grecizaţi în Fanar, Maria şi Lucia, 1855-1938, căsătorită în două rânduri, cu N. Rosetti – Roznovanu, candidat separatist la tronul Moldovei în 1866, şi cu fruntaşul conservator Dimitrie Greceanu, fost ministru, ucis în timpul atentatului cu bombă, plasată la Senat de agentul comunist Max Goldstein în ziua de 4 decembrie 1920, **şi 4 cu Ruspoli**], murind de malarie în 1870.

https://biblioteca-digitala.ro

Maria Vogoride-Conachi (1851-1931) a fost căsătorită între anii 1881 şi 1914 cu contele de origine greacă Petru de Roma, proprietar al „Moşiei Mari" de la Viziru (unde se află un conac impunător), pe care o moştenise de la prima sa soţie, Sofia, născută Ipsilanti, decedată la 6 ani de la căsătorie. Prin căsătoria contractată, a ajuns să se înrudească cu marile familii aristocratice Ghica, Cantacuzino, Greceanu şi altele. Au avut trei copii: Petru II, Nicolae şi Theodor. Mai cunoscut a fost Nicolae, licenţiat în ştiinţe juridice la Paris, *armator, deţinând mai multe nave în portul Brăila, în perioada 1921-1946* (Ghena Pricop, *Familii greceşti stabilite la Brăila după 1830* în *Un grec, doi greci…*ed. cit., p. 48).

Membrii familiei conţilor de Roma sunt proveniţi din Zante (Grecia). Stabiliţi în prima jumătate a sec. al XIX-lea în Ţara Românească, şi-au cumpărat părţi de moşii în comuna Stăncuţa şi în alte zone. Titlul de nobleţe a fost cumpărat în Italia pe la 1860. În anul 1918, proprietăţile de la Viziru cuprindeau 8000 ha pământ arabil, 16343 ha fâneţe, 7 ha vii şi grădini, 150 ha pădure. „Moşia Mare" va fi expropriată în întregime, contele fiind supus străin.

Înrudit astfel prin fiica sa Maria cu familia conţilor de Roma, Vogoride era un oaspete obişnuit în conacul de la Viziru, mai ales când se organizau partide de vânătoare, pasiune care avea să-i aducă sfârşitul.

Placa funerară cu blazon domnesc a lui Nicolae Vogoride, Caimacam al Moldovei între 1857-1858 (marmură, 180/85 cm), parcela 23 litera U, are inscripţia:
SUPT ACEASTĂ / PIATRĂ ZACE /PRINŢULŬ / NICOLAE / CONACHI VOGORIDI / SĂVÎRŞIND DIN VIAŢĂ/ LA 1863 APRI- /LIE 12 ÎN AL PATRU DECI ŞI ŞAPTE AN AL VÎ (R) STI SALE.

Placa funerară este însoțită de un înscris: ***Monument funerar cu valoare istorică și artistică Prinţul Nicolae Conachi Vogoride, ce face parte din patrimoniul cultural naţional Legea 63/1971***

Aici ar fi fost îngropate osemintele deshumate din capela Contelui de Roma de la Viziru, în urma demolării acesteia.

https://biblioteca-digitala.ro

În imediata vecinătate, se află **monumentul obelisc închinat eroului de la Grivița, Moise Groza,** ale cărui oseminte au fost strămutate la Cimitirul Eroilor. Aici fuseseră înhumate soția și fiica Generalului.

ALEEA CENTRALĂ NR. 1 (partea din stânga)

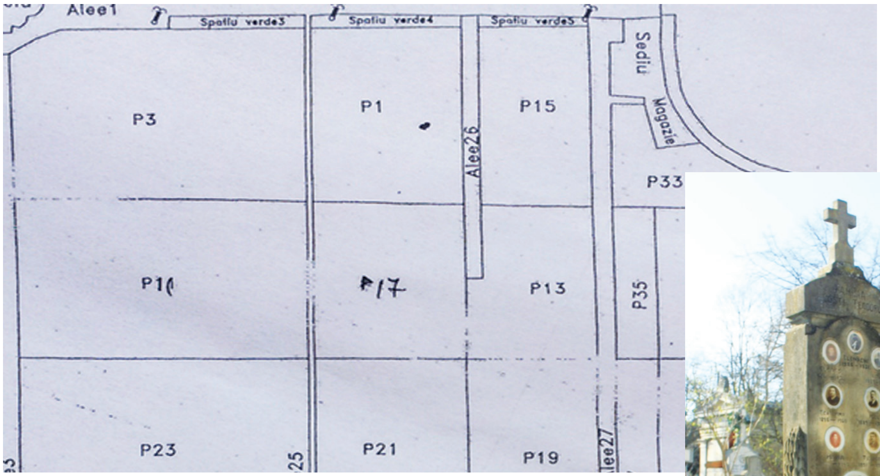

Familia Teodoru – bogat arbore genealogic

https://biblioteca-digitala.ro

Un obelisc impunător – Familia Costache Ion

[**Obelisc** – pilon înalt, cu 4 laturi, care se îngustează la vârf sub forma unei piramide. Dedicat la egipteni zeului Soare-Ra, reprezentant al energiei universale. Simbol al puterii depline.]

Colonel Ionel TEIANU

Născut la 30 octombrie 1886, în comuna Teiu-Dolj, din părinți mari proprietari. Școala militară de infanterie (1906-1908). Sublocotenent în 1908. Din 1912 la Brăila, în Regimentul 38 Infanterie. În 1913, locotenent. Face războiul - campaniile din 1913 și 1916-1917 - cu Reg. 38 Infanterie, în calitate de comandant de campanie și de batalion. Decorat cu *Steaua României, în grad de ofițer* și *Coroana României.* În 1918, demisionează din armată cu gradul de maior. Va ajunge Lt. Colonel. Ia parte la înființarea Partidului Poporului, devenind șef al organizației brăilene în 1921. Averescan. Prefect între 18 martie 1920 și noiembrie 1921. Primar, între 1925-1927.

D-l Lt.-Col. I. Teianu

La alegerile din mai 1926, tabăra guvernamentală (Partidul Poporului - Al. Averescu) este câștigătoare absolută, cu 43,70 % din voturi. Lista Partidului Poporului pentru Camera Deputaților avea în frunte pe Ionel Teianu, maior, șeful organizației locale, primarul municipiului. A colaborat la ziarele *Îndreptarea Brăilei, Brăila Nouă* și *Voința Poporului.*

S-a căsătorit în 1915, pe când era locotenent la Regimentul 38 Infanterie, cu Ecaterina Violattos, fiica lui Gabriel Violattos, proprietarul cunoscutei fabrici de făină.

https://biblioteca-digitala.ro

Maria Albuleț - Pogorevici

Medic pediatru. A fost prima jucătoare de șah din România care a obținut titlul de maestră internațională în 1957, după participarea la Olimpiada de la Emmen, unde țara noastră a obținut medalia de argint. Alături de Margareta Teodorescu, a deschis seria marilor performanțe ale șahului feminin românesc. Maria Albuleț (16 iunie 1932, Brăila-17 ianuarie 2005, Ploiești) s-a implicat activ în dezvoltarea șahului românesc de-a lungul a zeci de ani.

Fiica acesteia, Marina Pogorevici Makropoulos (soția vicepreședintelui FIDE), a fost prima mare maestră internațională a șahului românesc.

La Brăila, în semn de cinstire, se desfășoară Memorialul Internațional de Șah Feminin *Maria Albuleț* (ediția a X-a în septembrie 2016, la Casa Goangă).

Nicolae Băteanu (1939-1998)

- Camera deputaților, 1990-1992, membru FSN, inginer șef secție „Laminorul" Brăila
- Camera deputaților, 1992-1996, membru FDSN / PDSR

https://biblioteca-digitala.ro

George Cavadia

Cântărețul și compozitorul George Cavadia, născut în 1858 în Macedonia, a murit la 18 ianuarie 1926 la Paris, fiind reînhumat la 4 iulie 1926 în Cimitirul Sf. Constantin. Mare proprietar agricol, *a înzestrat orașul Brăila cu mijloacele necesare pentru ca templul muzicii brăilene, palatul Lyra, să poată găzdui Conservatorul de Muzică, Corul și Orchestra simfonică ale Societății filarmonice Lyra, al cărei fondator a fost la 1883*. A fost îndrumătorul tinerei Hariclea Hartulary pe drumul artei lirice, care, aflată la apogeul carierei, va veni special din Italia pentru a-și lua rămas bun de la omul căruia îi datora întreaga carieră. Constatând fondul genetic muzical al brăilenilor, i-a numit *napolitani de la Dunăre.*

Prin Hotărârea Nr. 171 din 30 iulie 2004 a Consiliului Local Municipal, George Cavadia a fost declarat *post mortem, Cetățean de Onoare al Brăilei.*

Astăzi, în semn de omagiu, Filarmonica poartă numele „Lyra-George Cavadia”.

Octavian Coșovliu (1927 - 2014)

Doctor inginer constructor, născut în Brăila, a activat în Galați la Institutul de Proiectare al județului, fiind, în paralel, și cadru didactic asociat la Institutul Politehnic și Universitatea *Dunărea de Jos* din Galați. Autor și coautor a 122 lucrări științifice. A fost distins cu Înalta Cruce a Bisericii Ortodoxe Române ca recunoaștere a contribuției la restaurarea și consolidarea a numeroase monumente religioase, dintre care amintim (la nivelul Brăilei) *bisericile Sfinții Arhangheli* și *Sfinții Constantin și Elena.*

https://biblioteca-digitala.ro

Pentru întreaga sa activitate, inginerul constructor Octavian Coșovliu, prin Hotărârea Consiliului Local Municipal, a fost declarat *Cetățean de Onoare al Brăilei* (2006).

Constantin C. Hepites

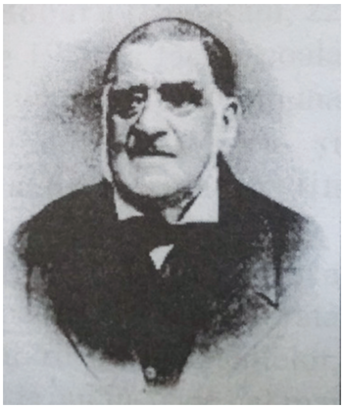

(25 nov. 1804, Cernica, Ilfov - 7 aug. 1890, Brăila)

Din 1830, medic al Carantinei iar din 1831, conducătorul Serviciului Sanitar al județului Brăila. În 1833, a deschis prima farmacie în Brăila, *La Pajura Românească,* devenită, în 1854*, Aquila Română.* A ajuns cea mai cunoscută din țară iar laboratorul acesteia, cel dintâi și cel mai autorizat în materie de analize chimice, marcând începuturile chimiei analitice înȚara Românească. Tot aici s-au practicat cele dintâi analize cu caracter medico-legal.

Profesor la Școala Națională a lui Carol Davilla, predând *Materia medicală* și *Formularea rețetelor.* Autor al celei dintâi *Pharmacopei* române (rețetar).

Maghistrat (primar) al Brăilei între anii 1837-1842 și 1849-1851. Președinte al Comitetului de inițiativă al creării Bibliotecii și Muzeului din Brăila. Președinte al Camerei de Comerț Brăila de la înființare (1868) și până în 1882.

Scurt arbore genealogic

C.C. Hepites și Smaranda, fiica serdarului Dâmboviceanu, au avut 8 copii, între care Ștefan C. Hepites, întemeietorul Institutului de Meteorologie din România, și Victoria, soția poetului colonel Th. Șerbănescu, care au avut, la rându-le, mai mulți copii, între care Hortansa, căsătorită cu Matila Ciocârdia, președinte la Curtea de Apel din București. Acesta era fiul serdarului Grigore Dărăscu și al Iuliei, fiică a căpitanului Dimitrie Ciocârdia, aghiotant al domnitorului Al.I. Cuza. A luat numele mamei, ca să nu se stingă vechiul neam. Matila a avut un fiu, pe Dan Ciocârdia, căsătorit cu Adalgiza. Doctor în drept la Paris, călătorii în Anglia, Germania, Franța, Italia, Elveția. A publicat, singur sau în colaborare, mai multe romane, poezii și teatru.

https://biblioteca-digitala.ro

Titlu: Constantin C. Hepites
Amplasare: parcela 3, litera E, locul 12
Descriere: mormântul lui C.C. Hepites, medic şi farmacist, întemeietorul primei farmacopei române, placă de marmură prinsă pe grilajul împrejmuitor al mormântului lui Theodor Șerbănescu şi Dan Ciocârdia
Conservare: bună
Propuneri: supravegherea mormântului şi, în special, a plăcii de pe grilaj (DISPĂRUTĂ DE MAI BINE DE DOUĂ DECENII!)

Dan Ciocârdia, 8 iunie 1891-21 aprilie 1942, literat
Versuri înscrise pe monument**:**

Şi dacă-mi va fi soarta în culmea vitejiei
Întocmai ca seniorul să cad învins în luptă
Zăcând fără de viaţă pe câmpul poeziei,
În mână tot voi ţine sublima spadă ruptă.

Theodor Șerbănescu (29 decembrie 1839, Tecuci-2 iulie 1901, Brăila)

Școala Militară din Iași, 1861, șef de promoție. Militar de carieră, participant la Războiul de Independență. Sublocotenent de geniu (1861), locotenent (1864), căpitan (1867), maior (1877), locotenent colonel și șef de regiment la Brăila (1880), colonel și comandant de brigadă la București (1884).

Din 1868, membru al Societății *Junimea,* apreciat fiind de Titu Maiorescu. Este președintele *Ateneului Brăilei*, 1888. În 1893, părăsește definitiv armata. Membru corespondent al *Academiei Române.*

Versurile sale, puse pe muzică de George Cavadia și de Grigore Ventura, au ajuns romanțe celebre.

Un cerc de admiratori ai poetului colonel Şerbănescu a adunat fonduri pentru un monument închinat acestuia – un grup alegoric în mărime naturală – şi l-a oferit Primăriei, care, datorită **politicii de clientelă de partid,** l-a refuzat! Monumentul a fost însă plasat în rotonda Ateneului Român …

https://biblioteca-digitala.ro

Monumentul fusese executat de către **_Cohen, marbrier à Montparnasse, Paris._**

Titlu: Theodor Șerbănescu și Dan Ciocârdia
Amplasare: parcela 3, litera E, locul 12
Descriere: mormântul poetului colonel Theodor Șerbănescu și al poetului Dan M. Ciocârdia.
Placă orizontală de ciment turnat cu inscripția vizibilă pe fotografie
Conservare: bună
Propuneri: -

Cavoul Familiei Ioan T. Petcu

În *Lista definitivă a alegătorilor pentru perioada de la 1 aprilie 1914 până la 30 aprilie 1915,* este inscris la Colegiul I Senat, proprietar, str. Regală.

https://biblioteca-digitala.ro

Monument Vrăbiescu

Familia Vrăbiescu a locuit într-o casă monument din Piața Poligon, fostă creșă-grădiniță. Unele surse o indică drept prima casă electrificată din Brăila. Prin reabilitare, poate servi unei instituții de cultură, plasată ideal între două monumente istorice: Casa Muzicii „Petre Ștefănescu- Goangă” și Biblioteca Județeană „Panait Istrati”, și în vecinătatea altui edificiu unicat, Centrul Cultural „Nicăpetre”.

Monument executat la Wien (Viena). Numele arhitectului (Arh.), ilizibil. Monumente în piatră și lemn (Steinholz)
Ridicat la 22 mai 1882 în memoria preaiubiţilor noştri părinţi
Ilie Vrăbiescu
Mort la 18 februarie 1898 în etate de 29 ani şi
Smarandei Vrăbiescu
Moartă la 11 februarie 1889 în etate de 68 ani

Traian Țino (n. 27 ianuarie 1889, Măcin – m. 5 martie 1957).

Fiul lui Nicolae Țino, avocat și ziarist, secretar al Primăriei Brăila. A avut 8 copii, dintre care 2 au murit de mici. Absolvent al Liceului „Nicolae Bălcescu” (1908), coleg de clasă cu Vasile Băncilă și cu Petre Andrei. Facultatea de Drept a Universității București (1912). Revine la Brăila, avocat, specializat în dreptul comercial și în dreptul fluvialo-maritim. Încorporat în Regimentul nr. 38 Infanterie (1915). În 1920 se căsătorește cu Paulina B., naș fiind Nicolae Iorga.

Membru al *Partidului Naționalist Democrat Român,* creat de Nicolae Iorga, în care a activat ajungând și vicepreședinte al acestuia pe plan național.

Sub aceste auspicii, ajunge, între 28 decembrie 1921 și ianuarie 1922, Prefect al Brăilei. În 1931, este deputat de Brăila din partea PNDR (fiind ales și vicepreședinte al Camerei), dar și Primar. În 1936, senator în județul Trei Scaune. Între 7 noiembrie 1938 și august 1940, din nou Primar.

https://biblioteca-digitala.ro

A fost membru marcant al Societății *Avântul* și al conducerii Bibliotecii *Petre Armencea.* Marcat de asasinarea lui Nicolae Iorga, renunță din 1940 la orice activitate politică.

În aceeași parcelă, este înmormântat fiul său, Nicolae Țino (1921-2005), unul dintre ultimii mari avocați ai Brăilei.

Fam. Grigorescu (Nicolae, Mirela, Vladimir- decedat în 1942)

Vladimir Grigorescu a fost mare proprietar în comuna Nazâru, azi Siliștea, figurând în 1913 cu 1144 ha. Fiu de țăran din județul Brăila. A fost președintele Comitetului de Construcțiune din comună, donând în numerar 20000 lei și supraveghind facerea cărămizilor și mersul lucrărilor bisericii. În marea sa dragoste față de săteni, și-a donat conacul din sat cu 4 pogoane de jur-împrejur pentru înființarea unei școli de gospodărie pentru fetele din sat și din comunele învecinate.

Mormântul său se află în imediata vecinătate a capelei, al cărei ctitor a fost.

https://biblioteca-digitala.ro

ALEEA NR. 3 (partea stângă)

Dumitru Criță (1912 - 2000)

Fost şef al Agenţiei CFR Brăila (pe când aceasta se afla în Centru, unde astăzi este localul BANCPOST), timp de 40 de ani, exemplu de solicitudine, care, de 8 Martie, felicita în presă femeile Brăilei. În acelaşi spirit, a înscris pe cruce:

Glorie! Cu truda zilelor tale să faci bine omenirii. Cu ale tale fapte bune rămâi pe scena nemuririi. D. Criță, fiu al Moldovei de Nord, Iacobeni-Botoşani

Constantin Turtoi (28 ian. 1931, Ciocile - 7 dec. 2005, Brăila)

Studii: Seminarul Teologic *Kesarie Episcopul* din Buzău, Facultatea de Ziaristică (1969). Redactor la *Viața nouă,* Galați (1954-1966). Între 1967-1990, redactor, secretar general de redacţie şi redactor şef la ziarul *Înainte*, Brăila.

Stimulat de Fănuş Neagu, debutează în anii senectuții, dovedind un real talent de povestitor: *Dropiile şi Vaticanul* (2000), *Roata vieții* (2002) şi *Zâmbetul amărăciunii* (2004).

https://biblioteca-digitala.ro

Nae Nicolae (1928 - 1974)

Născut la 5 iulie 1928, în București, a lucrat 2 ani ca lăcătuș la Uzina „23 August”, după care a urmat I.A.T.C.-ul, absolvit în 1953. Repartizat la Teatrul de Stat din Brăila. A strălucit în numeroase roluri, părăsind scena vieții la numai 46 de ani. Rolul titular în „Sfântul Mitică blajinu” de Aurel Baranga.

În „Moralitatea Doamnei Dulska”, actorul realizează o compoziție deosebită, deoarece, deși nu rostește pe întreg parcursul piesei decât trei cuvinte, prin mimica și gestica îndelung studiate, suplinește cu brio absența textului.

[Parcela 3, litera G, loc nr.8]

Ileana Radu și Nae Nicolae în „Moralitatea Doamnei Dulska” de Gabriele Zapolska, regia lui Dumitru Dinulescu

Horia Mangiurea (26.11.1942-28.10.1994)

Absolvent al Liceului „Nicolae Iorga” și al Universității „Al. I. Cuza”- Facultatea de Filologie. Jurnalist la ziarul „Înainte” timp de 25 de ani. Din 1990, primul corespondent al ziarului „România liberă”, condus de P.M. Băcanu, prieten din vremea studenției.

Evitând politicul, a cultivat „faptul divers”. Lui i se datorează salvarea casei natale a lui Perpessicius din str. Cetății nr. 49, astăzi *Expoziție permanentă cu caracter memorial.*

Nelocuită, devenise adăpost pentru oamenii străzii și edilii locali au hotărât și început demolarea imobilului. Martor al evenimentului, Horia Mangiurea a scris un articol fulminant la adresa administrației, care însă n-a mai apărut… Sesizată de mai marii ziarului local, primăria a sistat demolarea și stricăciunea a fost reparată.

https://biblioteca-digitala.ro

ALEEA NR. 2 (partea stângă)

În Cimitirul Sf. Constantin se află numeroase monumente care ar merita să fie cunoscute şi evidenţiate, printr-un plan expus la intrare, ca la Cimitirul Bellu. Este şi cazul **cenotafului fraţilor Trandafir şi Alexandru Djuvara** (familie originară în Epir), oameni de cultură şi politicieni de mare valoare. Astfel, în calitate de ministru al comerţului în 1908, Alexandru Djuvara declara: În *comerţ nu există deosebire de neam. Nu există* în *România două feluri de comerţuri* şi *industrie: română* şi *străină. Tot comerţul care se face* în *România este românesc. Toată industria din România este românească.*

Constantin Niculcea (26 februarie 1895, Botoșani). Numit în funcția de arhitect șef al Comunei Brăila la 1 iunie 1924, funcție pe care a deținut-o până la pensionare în 1953, pe caz de boală, în urma unui infarct. A fost unul dintre cei mai importanți arhitecți ai Brăilei; dintre lucrările sale amintim: capela și osuarul din Cimitirul Eroilor, capela din Cimitirul Sf. Constantin, Casa Dumitrescu din insula de pe str. Galați de lângă Cinematograful Central și casa Niculcea (str. Andrei Alexa/ I.I.C. Brătianu nr. 33).

https://biblioteca-digitala.ro

Elisabeta Neculce-Carțiș (25 ianuarie 1923, Brăila - 4 decembrie 1998, București, fiind înmormântată lângă părinți în orașul copilăriei și adolescenței sale, de care a fost extrem de legată pe parcursul vieții).

Artistă lirică de celebritate internațională. Primele studii muzicale în orașul natal cu Liviu Macedonescu. După absolvirea Conservatorului de Muzică, debutează în 1959 la Teatrul de Operă și Balet din București. A interpretat 32 de roluri principale din diverse opere și 7 roluri în operete. Minunată interpretă a muzicii de cameră, avea în repertoriu peste 300 de lieduri.

Glasul său a strălucit și pe scenele din Franța, Bulgaria, Polonia, Iugoslavia și Italia, fiind profesoară de canto pentru soliștii operei din Istanbul.

Cetățean de Onoare al Municipiului Brăila, 2007.

Chiru Ionel (1929 - 1990)

Autor al unor romane de aventuri de mare succes:*Surprizele unui curios. De-ar fi bănuit Calypso* (1983), *Roman umoristic* (1986), și *Temerarii* (1988). Din acest ultim roman care a cunoscut numeroase reeditări, este selectat și epitaful înscris pe monument:

I-am însoțit cu gândul pe toți marii corăbieri ai lumii…
Am suferit alături de acei care, luptând și nădăjduind

https://biblioteca-digitala.ro

până în ultima clipă, și-au găsit în cele din urmă tihna în netulburatele adâncuri.

Cavoul lui Victor Al. Macedonschi, aflat în imediata vecinătate a bisericii, are inscripţionate, pe pereţii exteriori, peste 50 de versuri, lipsite de valoare artistică, dar cu valoare sapienţială, de genul:

Dragi copii şi oameni buni,
Ca şi-ai noştri mari români,
Între voi faceţi să fie
Totdeauna armonie.

Mână-n mână merg deodată
Munca bună, plata dreaptă
Iar cuvântul dat să fie
Un act sfânt de garanţie…

Victor Al. Macedonschi, cunoscut comerciant și armator, concesionar al plajei de vizavi de Căpitănie – „plaja Macedonschi", a avut un magazin cu numeroase articole tehnice în Piaţa Traian nr.16, colț cu str. Hepites (*Mașini agricole, industriale, automobile* și *motoare marine),* o agenţie de vapoare care făcea curse până la Galaţi şi pe Dunărea Veche, cu vasele **Primăvara** şi **Concordia.** Împreună cu Virgil Budescu, pune în 1924 bazele „Casei naționale de credit și ajutor", „Casa" făcând parte dintre măsurile preconizate de un proiectat „Partid economic pe bresle" (1930), care urmărea ca breslele să fie reprezentate în Parlament nu de politicieni, ci de gospodari aleși din sânul lor.

https://biblioteca-digitala.ro

Fam. Neculai V. Trofin, Sommer & Veniger, Vienna

Familia Filipescu

Familia Filipescu – arbore genealogic. Întemeietor Alexandru Filipescu, venit în Brăila din satul ialomițean Sudiți la 14 ani ca băiat de prăvălie. Prin vrednicie și spirit de economie, va parveni la o frumoasă avere: depozite de vinuri, str. Mihai Bravu 292 și Ștefan cel Mare 187/201, și fabrica de oțet de pe Vadu Schelei. A avut patru copii, între care: Cezar, care continuă comerțul tatălui, și Alexandrina, căsătorită cu medicul radiolog (doctorat la Paris) Ion (Jean) Rădulescu, care vor ridica vila de pe Bd. Cuza colț cu Gării, în locul fostei băi „Diana”. Arestat pentru deținerea a 25 de monezi de aur și condamnat la la 8 ani de închisoare, casă confiscată. Retrocedată după 1989, moștenită prin testament de Dan Petru Filipescu, unul dintre cei 3 băieți ai lui Cezar.

https://biblioteca-digitala.ro

Cavoul Baltag - Dinulescu - Ursu

Dumitru Dinulescu (1931 - 1978), originar din Brăila, regizor artistic, 19 ani la Teatrul „Maria Filotti” (1956-1975), ani în care mult timp a fost unicul regizor al TMF. Susținuse examenul de stat cu piesa *Povestea unei iubiri*, reprezentată în deschiderea stagiunii 1955-1956. Repartizat la Brăila, a montat zeci de piese din marele repertoriu al lumii, neuitat rămânând *Dănilă Prepeleac,* un spectacol popular de înaltă teatralitate, un spectacol suculent, într-un stil tradițional, ce coboară până în timpul teatrului ambulant, echivalentul românesc al *commediei dell'arte*, al teatrului de păpuși și al spectacolului cu măști.

Mihail A. Cernea (1879-1936)

Jurist, deputat, alegerile fiind câștigate (4 din 5 locuri la Camera Deputaților și ambele la Senat) de către Partidul Poporului al lui Al. Averescu în mai-iunie 1920. Deviza PP: *Muncă, Cinste, Legalitate.* Semn electoral: Steaua plină în cinci colțuri.

https://biblioteca-digitala.ro

Bujor Macrin (13 mai 1942, București – 29 martie 2013). Actor. A absolvit Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale” (1966), fiind repartizat la teatrul brăilean, pe care l-a slujit cu dăruire și înaltă ținută artistică, contribuind substanțial la ridicarea prestigiului acestei instituții. A jucat în peste 100 de roluri de prim plan. A interpretat roluri în 14 filme. Director artistic al TMF (1992-2005). Diploma și Medalia de Excelență acordate de Consiliul Local Municipal Brăila (2003). Rolul său în istoria Teatrului *Maria Filotti,* cu care s-a identificat întreaga viață, este consfințit de atribuirea numelui său **Sălii Studio.**

Petrișor Ionel Beșchea (1932 - 1999)

La 24 septembrie 1871, primarul Brăilei, Constantin Petrescu, înființa *Corul Comunei,* corul bărbătesc *Armonia* de mai târziu. La aniversarea centenarului Armoniei, corul era condus de un trio dirijoral de excepție: Nicu Lucian Șoancă, Andrei Heinl și Petrișor Ionel Beșchea . Deși a activat în cadrul mișcării de amatori, acesta a fost un veritabil profesionist, recunoscându-i-se vocația de maestru al baghetei de dirijor, pe care nu a cedat-o decât pentru a cânta ca solist – bariton în cor.

Prin Hotărârea Nr. 120 din 29 noiembrie 1996 a Consiliului Local Municipal, dirijorul corului bărbătesc *Armonia* a fost declarat *Cetățean de Onoare al Brăilei.*

https://biblioteca-digitala.ro

Faranga Th. Nicolae

N. iulie 1871, Brăila – m. ?. Liceul la Geneva, Școala de poduri și șosele la Paris-inginer. Fruntaș conservator (cantacuzinist), prefect între 24 febr. 1905 și 13/25 martie 1907- demisionar. Primar al Brăilei (ales în 1911 și în 1914), a realizat două mari proiecte edilitare: canalizarea și uzina de apă. Pentru construirea canalului colector (a cărui istorie amintește de legenda Mănăstirii Argeșului!), a efectuat un împrumut de 10200000 lei, legiferat de parlament în 1912.

Între 1914-1918, senator, colegiul II, conservator; din 28 mai 1918 - prefect sub guvernul Al. Marghiloman.

A scos „Gazeta conservatoare, ziar pentru apărarea intereselor Brăilei”(1905-1907), „ organul prefectului Faranga”, adversarul politic al șefului partidului conservator Chr. I. Suliotti.

- **P.6, litera D, loc 14.** Cavou subteran, templu, cruce marmură neagră, mai mulți decedați, înscriși cu alfabet grecesc, executat la **Sommer Veniger Viena,** azi proprietar Familia Gheorghe Spînu.

Cornel Cimpoaie (1966 - 2010)

Cunoscutul actor brăilean a încetat din viață în urma unui infarct, în noaptea de 16 martie, la numai 44 de ani. Absolvent al Universității de Arte București, clasa George Motoi, Cornel a jucat timp de 15 ani multe roluri în piese puse în scenă de regizori de marcă.

A reprezentat Teatrul „Maria Filotti” la multe concursuri și festivaluri teatrale, fiind aplaudat la scenă deschisă de spectatorii din țară și din străinătate. De-a lungul anilor, a jucat în piese de top, precum: *Pescărușul, O noapte furtunoasă, Antigona, Steaua fără nume, Angajare de clovn, Woyzeck, Herr Paul.*

[Parcela 75, litera H, loc 135]

https://biblioteca-digitala.ro

ALEEA NR. 3 (partea din dreapta)

Monument Familia Galiatzatos

Egalitatea Brăilei, 6 februarie 1915

• ***Asasinarea lui Niculi Galiaţatos*** s-a produs în locuinţa sa de pe str. Teatrului, peste drum de restaurantul „Toti”, deschis toată noaptea, şi la 30 de metri depărtare de str. Bolintineanu, după ora 12, luni 2 noaptea, cu lovituri de pumnal. Răufăcătorii au spart casele de bani din care au luat 15900 lei, lăsând acţiunile în valoare de peste un milion de la moara al cărei coproprietar fusese. *Aşa s-a stins din viaţă acest bogătaş, membru al Comunităţii elene, filantrop şi om de consideraţie.* Se pare că asasinul este un fost servitor al victime, prins deja la Cahul.

https://biblioteca-digitala.ro

• *Familia Galiatzatos are nemărginita durere a anunţa moartea iubitului unchi şi cumnat Nicoli Galiatzatos în etate de 71 ani. Înmormântarea va avea loc vineri, 6 februarie, la ora 2 jum. d.a. Cortegiul va porni de la locuinţa defunctului din str. Teatrului No. 4 la Biserica greacă iar de aici la cimitirul Sf. Constantin. Rugaţi-vă pentru el. Aceasta ţine loc de orice invitaţiune. Brăila 5 febr. 1915*

Fam. Dumitru Stoica, sculptor, n.1918 - m.?

În zona bisericii se află statuia **ultimului mare pietrar al Brăilei, Dumitru Stoica,** la modelaj fiind ajutat şi de marele sculptor Ion Jalea, cu care colaborase adesea. Pe soclul monumentului stă scris: *Dumitru Stoica, sculptor.*

Autoportret, după moarte voi trăi.
Pe tine piatră te-am cioplit întreaga mea viaţă
Şi-n chipul meu ai devenit operă măreaţă.

Bust Mircea Rădulescu- sculptor D. Stoica

https://biblioteca-digitala.ro

Mircea Șt. Bulancea (1939 - 2009), inginer industrie alimentară**.** Absolvent al Liceului „Nicolae Bălcescu”. Facultatea de Industrie Alimentară și Tehnică Piscicolă. Specializări în Bulgaria, Iugoslavia, URSS și Turcia. Doctorat în 1973. Activitate didactică la facultatea de profil în cadrul Universității „Dunărea de Jos”- Galați, parcurgând toate treptele de la asistent la profesor, decan și prorector. 12 manuale și tratate de specialitate, peste 100 lucrări științifice, peste 120 comunicări în țară și străinătate, 49 contracte de cercetare, 8 tehnologii noi. Oenolog de talie internațională.

Această calitate este imortalizată și pe soclul monumentului într-un catren-epitaf:

Atât de multe nestemate
Ați dăruit în trupul vin,
Încât pentru posteritate
Ca el rămâneți veșnic: frumos, divin.

Liviu Macedonescu

Artist liric, animator al vieții artistice din Brăila (14 decembrie 1876, com. Galbenu, jud. Brăila – 10 martie 1969, Brăila), licențiat în științe naturale și drept, profesor de științe naturale la Liceul *Nicolae Bălcescu.*

Sfătuit de I.L. Caragiale, care l-a auzit cântând, face studii muzicale la Milano, jucând aproape o stagiune pe scena acestui oraș al muzicii. Membru fondator și angajat al Operei Române (1908). În 1920, director al Conservatorului de Muzică din Brăila iar din 1926, după moartea lui George Cavadia, președinte al Societății Filarmonice *Lyra.*

Cu vederi politice liberale, a fost prim-ajutor de primar (1914-1916) și primar al Brăilei (1933-1937). Senator (1927-1933). Drept urmare, a fost încarcerat în anii comunismului iar, după eliberare, a trăit dintr-o pensie socială de mizerie.

https://biblioteca-digitala.ro

• 14 martie 1915 – La marele concert de pe scena Teatrului Regal şi-au adus contribuţia Florica Ciuciu şi cântăreţul din localitate Liviu C. Macedonescu cu soţia sa, Erminia, o foarte bună pianistă.

Familia Minovits

Ioan M. Minovits, 1 oct. 1808-5 sept. 1866
Nicolae Minovits, 28 oct. 1843-17 ian. 1894
Petre Minovits, 28 mar. 1818-21 oct. 1888
Rogaţi-ve pentru ei!

Familia Minovici este o prezență activă în viața Brăilei: în 1838, I. Minovici, membru al Deputăției mercantile; în1858, colportor al operei lui Heliade Rădulescu; în 1862, ca reprezentant al negustorimii, salută proiectul creării primei căi ferate din țară.

Pe str. Municipalității (azi, R.S.Campiniu) la nr. 22, ca fii ai lui Ștefan Minovici, român macedonean, se născuseră Mina Minovici, fondator al Institutului Medico-Legal ce-i poartă numele; Ștefan Minovici, ctitor al Facultății de Chimie, și Nicolae Minovici, fondatorul Salvării și al Spitalului de Urgență din București.

Gheorghe Naum

Pictorul și gravorul Gheorghe N. Naum (1907-1968), absolvent al Academiei de Arte Frumoase din București, activează după terminarea studiilor în gruparea *Dunărea de Jos,* împreună cu pictorii Sorin Manolescu și Mihail Gavrilov*,* sub patronajul pictorului Ion

https://biblioteca-digitala.ro

Theodorescu – Sion. Membru al Uniunii Artiștilor Plastici, secția de grafică, din anul 1951.

Având vocație de ctitor, activează de la inaugurare în 1951 ca profesor la Școala Populară de Artă. Director al Pinacotecii Municipiului Brăila (1950-1954). Membru fondator și secretar al Filialei Brăila a U.A.P.

Prin Hotărârea Nr. 73 din 1 septembrie 1995 a Consiliului Local Municipal, pictorul și gravorul Gheorghe Naum a fost declarat, *post mortem, Cetățean de Onoare al Brăilei.*

Alături de el, se odihnește în eternitate fiul său mai mare, Naum Gh. Gheorghe, pictor talentat, trecut la cele veșnice la vârsta de 42 de ani (1946-1998). Pasionat de poezie, a început să scrie versuri încă din liceu: *metaforei cristalin șlefuite îi răspunde acordul cromatic elaborat și fin, nemaiîntâlnit în plastica locală a ultimilor 15-20 ani (Ana Maria Vicol).*

Colonia bulgărească din Brăila, formată după războiul ruso-turc din 1828-1829, promotoare a unor mișcări antiotomane în anii 1840 sub conducerea lui Vasile Vîlcov, a dat semnalul redeșteptării naționale, întemeind ziarul *Cuvântul emigranților bulgari,* la care a colaborat și cunoscutul revoluționar Hristo Botev.

Între 1863 și 1882, a ridicat *Biserica Înălțarea Domnului,* cunoscută sub denumirea de *Biserica Bulgară.* Într-o fostă clădire din curtea bisericii*,* s-au pus bazele *Academiei Bulgare de Științe* în anul 1869*,* între fondatori aflându-se și marele poet Ivan Vazov.

Familia Țane

A avut un monument impunător din care a rămas doar soclul, pe care citim: *Aici odihneşte mult regretatul soţ şi prea iubit părinte SFICIU ŢANE, Lascovitz Bulgaria 1830 - 1891 - Fie-i ţărâna uşoară!* Textul este scris şi-n limba bulgară.

Bulgar stabilit în Brăila, între ai cărui descendenți îl aflăm pe

https://biblioteca-digitala.ro

Nicolae Țane (1903-1986), profesor de pedagogie la Școala Normală din Cetatea Albă (1926-1938). Din septembrie 1939 îl aflăm la Școala Normală „Spiru Haret”, unde timp de 15 ani a fost director. Pentru activitatea sa pedagogică a primit titlul de Profesor Emerit. Sora sa, Aurora Țane, profesoară de limba română, a fost primul șef al filialei Arhivelor Statului Brăila, în perioada 1953-1954.

Familia Zenoff (obelisc impunător)

În memoria decedatului meu soț Nicolae Zenoff, născut în orașul Liven din Rumelia Orientală, 1812. Decedat în Brăila, 1894. Regrete eterne, soția Ivanca Zenoff
În același perimetru, se află crucea **Dr. Nicolae Țenof (n.1933),** trăitor pe str. Unirii.

Pe un alt soclu citim: *Drept recunoștință veșnică, Familia Ivanciu Dulgheroff, fost comerciant timp de 53 de ani (Ivanciu:1870-1943; Elena:1883-1921)*

https://biblioteca-digitala.ro

Mormintele familiei Malcoci

Lângă stejarul maiestuos dinaintea Cimitirului Eroilor, se află monumentul familiei Malcoci, pe care citim *Basilie D. Malcoci (1821-1884); Pandrea B. Malcoci (1833-1906).*

Negustorul Basilie D. Malcoci construise un han, azi monument istoric, pe Strada Galați nr. 21, deasupra intrării căruia se află un basorelief sculptat în piatră, reprezentând blazonul familiei, format din doi lei afrontați, sprijinind pajura bicefală *î*ncoronată, suprapus inițialelor **B.D.M** și anului ridicării construcției, **1864**.

Basilie D. Malcoci fusese căsătorit cu Mathilda, fiica antreprenorului italian Gh. Ferrando, originar din Palermo.

Ultimul proprietar, căpitan Vasile-Basile Malcoci, a luptat în Primul Război Mondial ca sublocotenent și locotenent, fiind distins cu *Medalia Victoria a marelui războiu pentru civilizație 1916-1919; Ordinul Coroana României cu spade în grad de cavaler* și *Crucea Comemorativă a războiului 1916-1919 cu barete Mărășești.*

https://biblioteca-digitala.ro

Vlasie Ștefănescu, antreprenor, proprietar al imobilului de pe Strada Golești, colț cu Mașinilor, monument istoric, unde se află astăzi Direcția Silvică Brăila. A înființat în 1905 firma „Cariera de granit Iacob-Deal”, aflată în concurență cu Soc. „Turcoaia Granit”, fostă *Michel Daniel*. Placa ce acoperă intrarea în cavou cuprinde numele mai multor membri ai familiei, dintre care reținem Vlasie Ștefănescu (1869-1940) și Wilhelmina Ștefănescu (n. Tuffli – 1884-1952).

Paul Bălcănescu (1910 - 1965), absolvent al Liceului „Nicolae Bălcescu”, 1928, și al Facultății de Farmacie a Universității din București, 1935, a profesat în orașul natal la Farmacia Panteli, la Drogheria Popescu, la Spitalul Nr. 1 și, în ultimii ani de viață, la Spitalul TBC. Pasionat încă din studenție de istorie și arheologie, apoi și de obiecte de artă, Paul Bălcănescu a reușit, în timp, printr-o viață modestă și cu prețul multor sacrificii materiale, să alcătuiască o colecție din ce în ce mai numeroasă și mai diversă de antichități și artă decorativă aplicată.

Întreaga colecție, ce numără nu mai puțin de 987 obiecte, a fost donată prin testament în 1965 Muzeului Brăilei, cu speranța că acestea vor prilejui *o lecție de istorie și de artă aplicată, cercetată cu interes și multă plăcere.* Ea cuprinde mobilier stil maur sec. XIX; mobilier stil Louis XV; piese de metal turcești și de alte proveniențe și 29 de piese de artă decorativă și aplicată europeană, de ex., faianță englezească, și extrem orientală – porțelanuri databile în intervalul de timp cuprins, cu aproximație, între 1830 și 1940.

Numele său, asociat astăzi celei mai ample și mai semnificative colecții de acest fel constituite la Brăila, rămâne unul de referință pentru istoria culturală locală (Alina – Ruxandra Mircea, *Pro memoria, 2015).*

https://biblioteca-digitala.ro

Familia Violattos

Moara Gabriel Violattos & Co. alături de Lykiardopoulos, una dintre cele mai mari mori din sud-est Europei, fusese inaugurată în anul 1898. „Cu un capital social de 2000000 lei și cu unul rulant de 20000000 lei; mașini cu forța de 1200 HP consumând zilnic 8 tone de păcură iar materii prime 700 vagoane anual, capacitatea de producțiune în 24 de ore este de 15 vagoane (150 tone). Utilizează 100 lucrători” (*Anuarul Brăilei* pe anul 1922).

Suvac Aurel Ştefan (1938 - 2016)

1959 - absolvent al Liceului „Nicolae Bălcescu”; 1966 - Institutul „Maxim Gorki”, specializarea limba rusă/ limba română; 1988- Doctoratul în filologie, susţinut la Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan” Bucureşti, cu tema „Terminologia pescuitului la lipovenii din Dobrogea”.

Profesor de limba rusă (1966-1999) la școli generale și licee din Brăila. A pregătit, cu bune rezultate, elevi pentru Olimpiada de Limba rusă modernă. De la pensionare (1999), cadru didactic asociat la Facultatea de Inginerie - Brăila a Universităţii „Dunărea de Jos” Galaţi.

Ion Bălan (1934-2017)

Născut în Comăneasca, orfan de tată, căzut la Stalingrad. Se mută în cartierul Radu Negru, iubind Brăila cu patimă istratiană. A lucrat în Securitatea Statului, ieșind la pensie cu gradul de colonel.

https://biblioteca-digitala.ro

Marea lui dragoste a fost teatrul. Dramaturg, scenarist, membru al Uniunii Scriitorilor din România, laureat al Premiului Uniunii Scriitorilor pentru piesa «Martor şi Judecător» (1984), autor a peste treizeci de texte dramatice. A fost director al Teatrului «Maria Filotti» între 1986 - 1990 şi 1995 - 2000. În calitate de director, a adus glorie Brăilei, cu spectacolul «Chira-Chiralina», aclamată și în Franţa.

Dumitru Purice (1934-1995)

Doctor în economie, unul dintre primii din oraş; director economic la I.U.G. „Progresul", până în 1989. Absolvise Liceul Comercial în anul 1952 (ocupat întâi de sovietici iar apoi de Liceul Teoretic nr. 3, azi, „Nicolae Iorga"), fiind coleg de promoție cu arhitectul Ștefan Cocioabă, ziaristul Valeriu Stoiu, profesorii Sergiu Câmpeanu, Dumitru Ștefănescu etc.

Mircea Valentin Ionescu (16 febr. 1934, București-12 febr. 2017, Brăila)

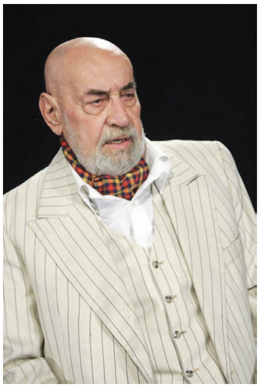

După absolvirea Institutului de Teatru din Cluj (1953), a jucat la teatrele din Baia Mare și Constanța, din 1961, transferându-se la Brăila. Stâlp al scenei brăilene, a excelat în roluri de prim plan ca Ducele de Alba din *Don Carlos,* Sir Toby din *A douăsprezecea noapte* sau Chirița. A jucat și în 11 filme. Se va pensiona în 1998, dar va continua să joace încă mulți ani, montând și comedia *Peatra din casă* de Vasile Alecsandri.

https://biblioteca-digitala.ro

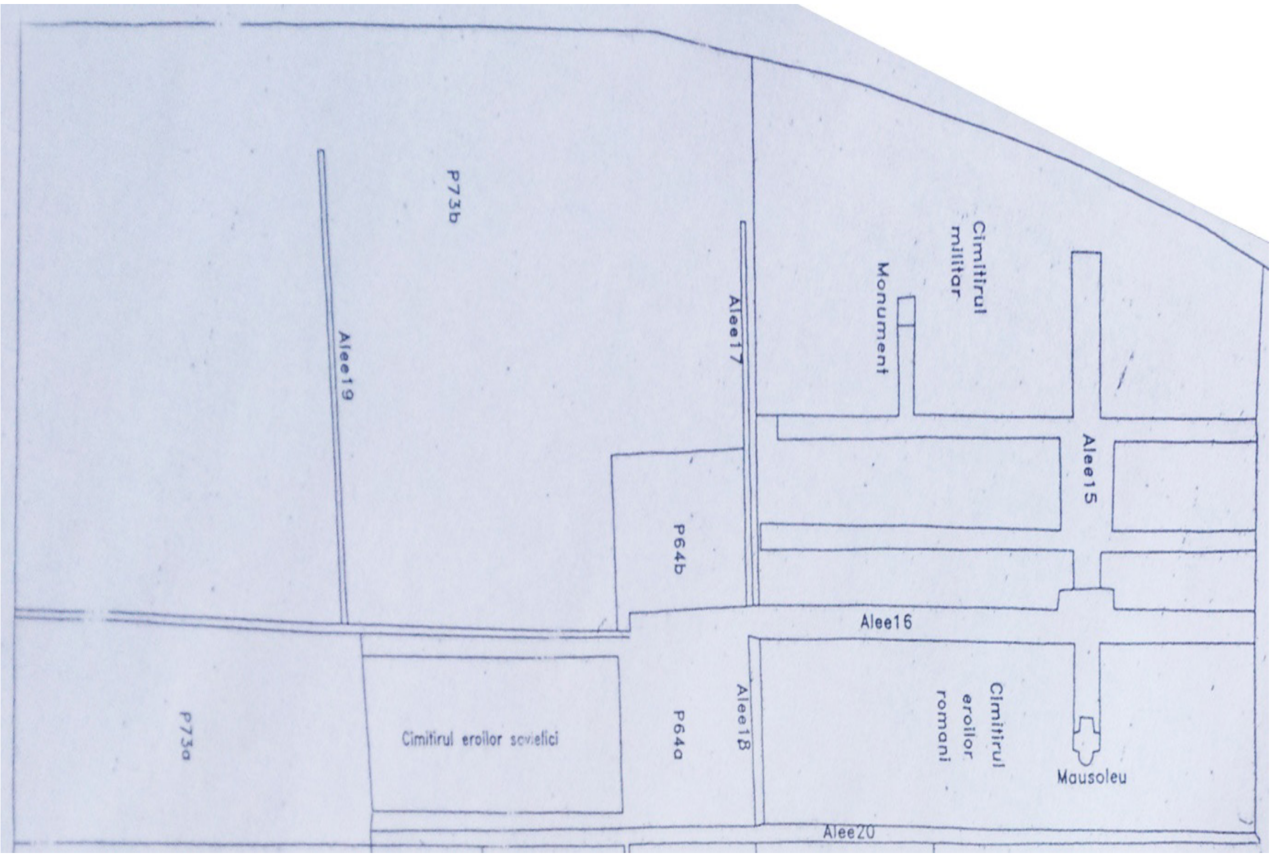

CIMITIRUL EROILOR

Războaiele culeg dintre noi pe cei mai buni.
A-i cultiva înseamnă a le prelungi existența, a face din ei reper al vieții noastre.
Vasile Pârvan - *Parentalia*

După Primul Război Mondial, statele occidentale și-au desemnat câte un *Erou necunoscut, ca simbol unic de omagiere a jertfelor din timpul marelui război.* Nici România nu a făcut excepție și, în anul 1923, 14 mai, a fost ales Eroul Necunoscut de către Amilcar Săndulescu, elev la Liceul Militar din Craiova, orfan de război. Decorat de către Regele Ferdinand cu *Virtutea Militară de aur și cu alte distincții și medalii românești și străine,* a fost înhumat în Parcul Carol, în cripta acoperită cu o lespede de piatră, ce avea următoarea inscripție: *Aici doarme fericit întru Domnul Ostașul Necunoscut, săvârșit din viață în jertfa pentru unitatea neamului românesc.* ***Pe oasele lui odihnește pământul României întregite. 1916-1919.*** [Sub regimul comunist, în 1958, monumentul a fost demontat și mutat la Mărășești,

https://biblioteca-digitala.ro

de unde a fost readus pe 26 octombrie 1991, la locul inițial.]

Această omagiere a fost urmată de crearea în toată țara a Cimitirelor Eroilor.

- **1 iunie 1938, aducerea cu trenul a osemintelor eroilor căzuți în primul Război mondial în Moldova.** Sicriele au fost așezate în formă de piramidă pe o platformă în Piața Gării. Câte o unitate din fiecare regiment a dat onorul iar, din două în două ore, un preot a făcut rugăciuni. În onoruri militare, în rugăciuni și privegheați de o mare de oameni (anunțați prin afișe la oraș și batere de tobe la țară) eroii au așteptat în sicrie dimineața de 2 iunie – Ziua Eroilor - , când școlarii au depus flori iar rudele au aprins lumânări spre veșnica lor pomenire. **După 20 de ani, sfintele oseminte au fos aduse și așezate cu cinstire și preaslăvire în cimitirul de Eroi**.
- În anul următor, **la 18 mai 1939,** s-a sărbătorit cu măreție Ziua Eroilor - Înălțarea Domnului, fiind declarată sărbătoare națională. [Trecută la index în anii dictaturii comuniste, își recapătă statutul după decembrie 1989.] Atunci **au fost sfințite Osuarul și Cimitirul Eroilor (nou creat)**, în care sute de cruci, cu numele eroilor săpate în piatră, erau aliniate pentru onor (Stanca Bounegru, ed. cit., p. 125).
- **1 martie 1942:** Asociația *Făuritorii României Mari - filiala Brăila, parastas oficiat de un sobor de preoți pentru eroii brăileni căzuți în război, cu participarea celui mai bun cor bisericesc, condus de Pr. Radu Stanciu de la biserica Sfânta Parascheva.*
- **10 octombrie 1943,** oficierea unei slujbe de către Pr. Radu Stanciu, Biserica Sf. Parascheva, directorul Căminului Cultural „Spiru Haret", pentru **reînhumarea celor 13 eroi căzuți în campania din anul 1913.** Monumentul poartă înscrisul:

Morţi pentru patrie/ Campania 1913

https://biblioteca-digitala.ro

Cimitirul Eroilor căzuţi la datorie **Pentru patrie (1916-1919)**, 10260 mp
Monument istoric: BR-IV-m-B-02166

Cele două intrări sunt marcate de inscripţiile: ***Glorie eroilor 1877-1917. Recunoştinţă veşnică. Pentru patrie 1916-1919.***

Aici se desfăşoară ceremoniile dedicate cinstirii eroilor de Ziua Înălţării, în prezenţa Prea Sfinţiei Sale Dr. Casian Crăciun, Episcop al Dunării de Jos, astăzi Î.P.S. Arhiepiscop, şi a oficialităţilor locale. Ca şi de Ziua Independenţei şi de Ziua Armatei Române.

Jumătate din suprafaţa amintită (5632 mp) reprezintă **Parcela eroilor români. 1916-1919,** care cuprinde cruci de ciment mozaicat, cu inscripţii indicând numele eroilor şi data morţii lor sau cu menţiunea ***Patria recunoscătoare pentru soldatul necunoscut, mort pentru patrie.*** Dimensiunile crucilor: 90 x 45 x 17 cm.

Situarea Cimitirului Eroilor în incinta cimitirului civil „Sf. Constantin" a condus la abateri de la regimul cimitirelor eroilor:

- din gardul împrejmuitor al celor două parcele ale eroilor lipsește în totalitate lanțul

https://biblioteca-digitala.ro

metalic dintre stâlpii de beton, încălcându-se prevederea art. 30 din H.G.nr. 635/2004, conform căreia „pentru fiecare mormânt sau operă comemorativă de război se instituie zona sa de protecție, prin care se asigură conservarea integrală a acestuia și a cadrului său construit sau natural";

- în perimetrul parcelelor s-a constatat existența mai multor morminte civile, care fac imposibilă delimitarea reală a spațiului destinat eroilor, încălcându-se astfel prevederile art. 3 din Legea nr. 379/2003 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război; - unele însemne de căpătâi sunt căzute, înclinate, sparte sau acoperite de microvegetație parazitară.

Osuarul românilor căzuţi în Moldova în 1917, BR-IV-m-B-02161

Material: ciment, placă de marmură. Dimensiuni: 446 x 370 x 530 cm. Nesemnat; **datat 1938**. Placa încastrată pe monument cuprinde următoarea inscripţie: ***Eroii – Moartea lor este viaţa noastră.*** *Osuarul celor 1907 oseminte ale eroilor morţi în 1917 în Moldova, reînhumaţi în Cimitirul Eroilor din Brăila în anul 1938.*

https://biblioteca-digitala.ro

În acelaşi perimetru, se află un **monument înălţat** iniţial în curtea Şcolii nr. 1 (astăzi, *Vlaicu Vod*ă) **de către comitetul de conducere al comunei Radu Negru, în 1939,** şi transferat aici în anii 1980, cu înscrisuri de un fierbinte patriotism:

- *Eroilor noştri din 1916-1919*
- *Această cruce simbol al credinţei creştine să vorbească viitorului despre faptele trecutului.*
- *Cinste şi veşnică pomenire eroilor din 1916-1919*
- *Mărire celor cari căzut-au în război,*
  Mărire în veci şi slavă martirilor eroi.
  Mărire celor cari murit - au să întregească,
  Sporind cu brazdă nouă moşia strămoşească!

[**Capela şi osuarul din Cimitirul militar, ca şi capela cu hramul Sf. Dumitru** (astăzi, biserică parohială) **din cimitirul Sf. Constantin au fost proiectate de arhitectul Constantin Niculcea,** tatăl cunoscutei artiste lirice Elisabeta Niculce Carţiş. Din 1924, fusese arhitect şef al oraşului, ocupând funcţii similare până la pensionare, în anul 1953.]

Monumentul soldaţilor italieni (1914-1918), 1921, BR-IV-m-B-02162

Material-ciment, placă de marmură. Dimensiuni: 200x250x90 cm. Traducerea inscripţiei de pe placa încastrată pe monument: *Glorie prizonierilor de război italieni morţi aici la Brăila, necunoscuţi de nimeni, în timpul ocupaţiei germane, şi un gând pios fraţilor români îngropaţi în acest loc, printre eroii lor naţionali.*

Pe 29 mai 1927, consulul regal al Italiei la Brăila, A.Gattorno, colonia italiană şi

https://biblioteca-digitala.ro

echipajele navelor de război italiene aflate în port au depus flori la mormintele militarilor italieni decedaţi la Brăila (doc. 109, în *Doc*. II, p. 168).

Într-o parcelă din perimetrul 5 se află **Monumentul soldaţilor ruşi** (osuar cu o inscripţie în limba rusă, care în traducere înseamnă: **Mormântul comun al ostaşilor corpului 14 armată, înmormântaţi aici în campania anilor 1877-1878).**

https://biblioteca-digitala.ro

Bustul generalului de aviaţie Ion Macri, 1923, BR-IV-m-B-02163

În 26 aprilie 2006, de aici s-a furat **bustul din bronz curat al generalului de aviaţie Ion Macri (1868-1937), monument istoric, BR-IV-m-B-02163,** luptător în primul război mondial, întemeietorul primei şcoli militare de aviaţie din România, la soclul căruia se depuneau, cu prilejul sărbătorilor, de către autorităţi, coroane de flori. Bustul data din 1923 şi a fost adus la Brăila în 1993. Era opera sculptorului Varro Ionescu, autorul statuii Ecaterinei Teodorescu.

[Nu este primul furt al unor piese de patrimoniu din cimitir, vandalizat adesea. Mai înainte vreme s-a furat bustul lui Nicolae V. Perlea (1837-1889), fost primar al Brăilei, creaţie a maestrului Dimitrie Paciurea. Bronzul avea dimensiunile: 85x67x30 cm. Furtul ar putea fi urmarea comenzii unui colecţionar de artă sau, mai sigur, pentru valorificare la REMAT.]

Generalul de divizie Ioan Macri (1868, Craiova-1937, Brăila, str. Călăraşilor, pe stânga, înainte de prima UM, unde fusese Spitalul militar, aici locuind în anii 1921-1937). După absolvirea liceului teoretic, a urmat Şcoala de ofiţeri de artilerie (1887-1889), avansând succesiv de la sublocotenent la general de divizie. În 1911, trimis în misiune în Franţa, obţine brevet de pilot iar în 1912, devine director al Şcolii de aviaţie.

La 28.07.1912, este numit comandant al Brigăzii 14 Infanterie cu gradul de colonel iar la 01.09. 1917 este înaintat la gradul de general de brigadă.

Participă la luptele de la Coşna (Valea Trotuşului) cu Brigada 14 Infanterie, dovedind calităţi deosebite în acţiunile de luptă. Deşi grav rănit, rămâne la post, îmbărbătându-şi trupa în lupta contra duşmanului. Pentru această faptă, a fost decorat cu Ordinul „Steaua României” cu spade în grad de Ofiţer, prin Înaltul Decret nr. 3055/27.X. 1916. După încheierea păcii dintre Germania şi Rusia (Brest-Litovsk), urmată de părăsirea frontului de către ruşi, în primăvara anului 1918, conduce acţiunile de dezarmare a trupelor ruseşti ce încercau să treacă în forţă spre Paşcani-Iaşi.

În februarie 1919, este numit comandant al Trupelor de comunicaţii iar la 06.12. 1919, director general al CFR.

https://biblioteca-digitala.ro

La 05.01. 1921 este numit în funcţia de comandant al Diviziei 10 Infanterie Brăila iar la 16.03. 1923 este înaintat la gradul de general de divizie. Îndeplineşte această funcţie până la data de 01.10.1929, când este trecut în rezervă cu drept de pensie, având gradul de general de divizie.

Pentru meritele sale militare, a fost decorat cu următoarele ordine şi medalii: „Coroana României” în grad de Cavaler (1900), Medalia Jubiliară „Carol I” (1906), „Coroana României” clasa a V-a (1911),” Steaua României” clasa a V-a în 1911 pentru curajul arătat în conducerea aeroplanelor, „Răsplata Muncii” clasa I (1913) şi „Steaua României” în grad de ofiţer.

Moare în 1937, fiind înmormântat în Cimitirul Eroilor alături de ginerele său Lt. Col. ing. aviator, Pitaru Emilian, căzut la datorie, în toamna anului 1944, în luptele pentru eliberarea Transilvaniei.

În urma demersurilor autorităţilor civile şi militare, bustul său, care se găsea de 3 ani în Capela Cimitirului Sf. Constantin, a fost amplasat în 1988 în faţa osuarului „Eroului necunoscut”. Brăilenii s-au putut apleca cu veneraţie şi cu pioşenie în faţa bustului generalului Ioan Macri până în anul 2006, când a fost furat [*apud* Mr. (R.) Marcoşanu Viorel - *Brăila eroică*].

La picioarele soclului - atât a rămas - se află ***osemintele Generalului de divizie Ion Macri (1868-1937), ale Generalului de divizie Moise Groza (1844 - 1919), eroul de la Griviţa, 1877-1878*** (strămutat din parcela 23, litera U), şi ale ***Generalului maior (P.M.) Alexandru Popovici (1862-1917), fost comisar de poliţie al portului Brăila, împuşcat,*** pentru spionaj, ***de către trupele de ocupaţie la 22 iulie 1917.***

https://biblioteca-digitala.ro

Moise Groza (n. 2 februarie 1844, comuna Obreja, județul Caraș-Severin - d. 9 aprilie 1919, Brăila), erou al Războiului de Independenţă. A urmat cursurile primare la Obreja și Caransebeș, apoi Școala de Război din Viena. A fost profesor la Școala de Ofițeri din Lemberg. Armata a început-o pentru Imperiul Austro-Ungariei. În anul 1873 i s-a încredințat misiunea de stabilire a frontierei între Imperiul Austro-Ungar și România. Cu acest prilej, în Munții Siriului, s-a întâlnit cu generalul Florescu, care i-a propus să treacă în armata română.

Cu grad de căpitan și maior (de la 1 decembrie 1877), luptă în Războiul de Independenţă, fiindu-i apreciate faptele de vitejie prin Ordinele „Steaua României" şi „Sfânta Ana". Este avansat colonel al armatei române chiar înainte de sfârşitul Razboiului de Independenţă. După război, a ocupat mai multe funcţii în armata română, ajungând până la gradul de general de divizie. În aprilie 1907 e trecut în rezervă iar în octombrie 1912, în retragere.

A fost un mare patriot al României, fiind recunoscut pentru cucerirea Griviței în 1877. A murit pe data de 29 martie / 9 aprilie 1919 la vârsta de 75 de ani în casa lui din Brăila (str. Frumoasei 9), fiind înmormântat în cimitirul Sfântul Constantin.

Pe piatra de mormânt, sunt inscripționate pentru eternitate cuvintele: *MOISE GROZA / GENERAL DE DIVIZIE / EROUL DE LA GRIVIŢA / 1877-1878/ Năs. 1844; Dec. 1919.* Osemintele i-au fost strămutate la Cimitirul Eroilor.

Comisarul Alexandru Popovici

Ocupaţia germană din timpul primului război mondial a instaurat un regim de teroare, introducând munca forţată, raţiile de înfometare şi rechiziţiile, care vizau în special obiectele de aramă (clanţele uşilor, clopotele şi acoperişurile de aramă ale bisericilor sau… instrumentele din laboratoarele farmaciilor), necesare la confecţionarea ţevilor de tun. Acestea au trezit opoziţia brăilenilor, care au iniţiat numeroase acte de sabotaj, represiunea germană mergând până la execuţia participanţilor. În luna martie 1917 a fost executat pescarul Danilof Alexandru iar la 22 iunie un grup de 12 persoane, între care şi un elev de liceu.

Dintre execuţiile săvârşite în mod public, aceea privind împuşcarea lui Alexandru

https://biblioteca-digitala.ro

Popovici, comisarul portului Brăila, a fost cea mai impresionantă. Acesta trimitea pe Dunăre sticle înfundate care cuprindeau informaţii despre magaziile cu muniţii şi materiale ale germanilor. Aceştia au întins o plasă, pescuindu-le. Într-una din ele se aflau planuri militare cu situaţia trupelor germane, sistemul de apărare şi locurile de amplasare. Date de natura acestora erau zilnic trimise armatei române aflate la

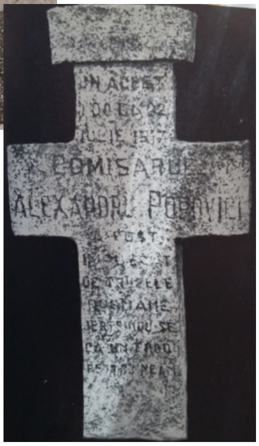

Galaţi. În urma cercetărilor, au fost arestaţi comisarul portului Alexandru Popovici şi sergentul major Gheorghe Rădulescu. Acesta din urmă, supus unui tratament barbar în închisoare, a decedat iar comisarul Al. Popovici a fost executat public, în faţa a numeroşi brăileni, ca *să înveţe ceva din execuţie,* la 22 iulie 1917, în marginea oraşului, la podul Brăiliţa, în faţa cimitirului *Sf. Maria* (doc. 284 în vol. *Doc*. II, p.356), locul fiind marcat de o modestă cruce. Ulterior, crucea, pe care se află inscripţia: *În acest loc, la 22 iulie 1917, Comisarul Alexandru Popovici a fost executat de trupele duşmane, purtându-se ca un erou pentru neam,* a fost amplasată în cimitirul Sf. Maria, parcela 21, litera E.

Pe 22 iunie 1935, la cripta eroilor din cimitirul Sf. Constantin, Poliţia mun. Brăila a organizat un parastas pentru pomenirea fostului comisar al portului, Alexandru Popovici.

În 27 mai 1993, osemintele eroului au fost reînhumate în cimitirul eroilor de la Sf. Constantin, alături de Moise Groza.

Pe piatra sa de mormânt se află următoarea inscripţie: Gl.Mr.(P.M.) / ALEXANDRU POPOVICI / 1862-1917 / FOST COMISAR DE POLIŢIE AL PORTULUI BRĂILA / ÎMPUŞCAT DE TRUPELE DE OCUPAŢIE LA 22 IULIE 1917. O străduţă din cartierul Obor îi celebrează memoria.

După 1990, a fost înaintat în grad la rangul de general maior *post mortem*, numele său fiind atribuit şi clubului poliţiştilor brăileni. Scriitorul brăilean Corneliu Ifrim a reconstituit evenimentele în romanul *Fulgere peste fluviu.*

Vasile-Lică Stratulat - primul erou al Brăilei

Sublt. în Reg. 3 Artilerie Franța, căzut la 4 iulie 1941 ca ofițer observator în războiul sfânt. Decorat cu ordinul *Coroana României cu spade, în grad de Cavaler, cu panglică de Virtute militară*. Avansat Locot., *post mortem*.

https://biblioteca-digitala.ro

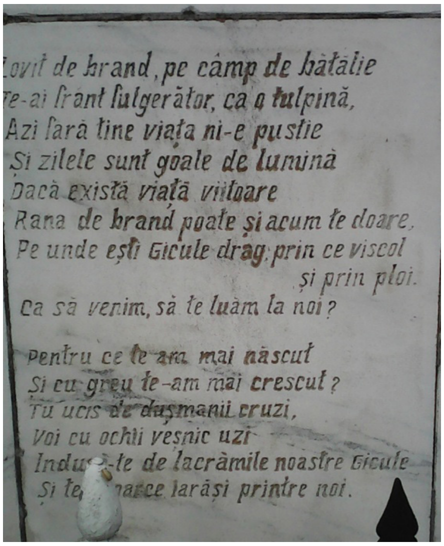

***Proiectat și drept **cimitir militar**, fără o delimitare strictă, aici au fost înmormântați numeroși militari decedați în timp de pace.

General Nistor Teodorescu (1893, Nicorești-Vrancea - 1979, Brăila) **-** luptător în cele două războaie mondiale. În primul război a comandat o subunitate de grăniceri în Bucovina, fiind luat prizonier. În al doilea, îl aflăm la comanda Regimentului 3 Grăniceri, intercalat în dispozitivul Diviziei germane 3 de munte din zona Câmpulung Moldovenesc.

În seara zilei de 23 august 1944, la vestea căderii guvernului Antonescu, și-a mobilizat militarii din subordine și, în colaborare cu Corpul 30 armată sovietic, a obligat trupele germane să se retragă în Transilvania, ajungând pe linia Carpaților răsăriteni. A fost prima unitate românească care a întors armele împotriva Germaniei hitleriste.

Evenimentul a fost evocat în volumul „La Mălini, în august 1944. Memorii de război".

Prin decretul nr. 588 / 1969 al Consiliului de Stat, colonelul în retragere Nistor Teodorescu a fost avansat la gradul de general-maior.

[Parvine în Brăila ca maior, în 1930, conducând grupul de nave grănicerești. Domiciliul – casă proprie pe str. Galați nr. 44, devenind brăilean până la moarte. Din martie 1943, este colonel, comandant al Regimentului 3 Grăniceri.]

https://biblioteca-digitala.ro

Grigore Constantinescu, n. 30 ianuarie 1945, Brăila – m. 19 iunie 1994, într-un accident de circulație în timp ce se deplasa cu un autobuz pus la dispoziția Ansamblului *Ciocârlia* de organizatorii Campionatului Mondial de Fotbal în SUA).

Absolvent al Școlii Militare de Ofițeri de Poliție, al Facultății de Drept și al unor cursuri postuniversitare de cadre de conducere în Poliție. Între 1968 și 1984, ocupă diferite funcții la Poliția din Brăila (locțiitor al Șefului Poliției Municipiului, șef la Serviciul Cercetări Penale și la Serviciul Economic), fiind transferat în interesul serviciului la Bacău, între anii 1986-1990. Avansat la gradul de colonel după Revoluție, este numit șef al Poliției Municipiului Brăila iar la 15 septembrie promovat șef al Direcției de Cultură din MAI.

A fost inițiatorul ziarului *Ancheta,* prima publicație de profil din România postdecembristă, și al ridicării la Brăila a statuii domnitorului Al.I. Cuza; întemeietorul Clubului Polițiștilor din Brăila, care îi poartă numele.

Prin Hotărârea Consiliului Local Municipal nr. 43 din 16 iunie 1995, generalul – maior *(p.m.)* Grigore Constantinescu a fost declarat, *post mortem*, Cetățean de Onoare al Brăilei.

Bădut Papuc (1 august 1981 - 5 iulie 2010), aspirant (p.m.)

Maistru militar cl. a III-a în cadrul Forțelor Navale Române. Dublă pregătire: scafandru și parașutist. Absolvise două facultăți: Marină și Limbi străine. A pierit în catastrofa aviatică de la Tuzla din 5 iulie 2010, alături de alți 11 camarazi, pe când se afla în misiune de zbor pentru executarea antrenamentelor de parașutare.

https://biblioteca-digitala.ro

A fost înmormântat ca un erou în Cimitirul „Sf. Constantin”. Avea 29 de ani și urma să se căsătorească în toamnă.

Militar de elită:

General maior (r) Neculai Rizea, (1931-2015)

Absolvent al Academiei de Arme și Infanterie. Transferat în 1983 la Brăila, unde ajunge comandantul garnizoanei Brăila și al Diviziei, funcție avută și în timpul evenimentelor din decembrie 1989. După Revoluție, a fost avansat la gradul de general maior, fiind trecut în rezervă în anul 1992.

https://biblioteca-digitala.ro

General Buzea Chivu Bartu (1926-2015)

Copil de trupă și ofițer de carieră, veteran de război, a slujit armata de la 11 ani, purtând uniforma militară vreme de 45 de ani.

Din 13 septembrie 2005, este președintele Asociației Naționale a Veteranilor de Război (A.N.V.R.).

Prin Decret, la 05.07. 2010, colonelului în retragere Buzea Bartu i se acordă gradul de general de brigadă, cu o stea, în retragere.

Popa Virgil (1945-2000)

Poet, prozator, ziarist.

Școala Superioară de Ofițeri a Min. de Interne (1966), Facultatea de Drept, Universitatea „Al.I.Cuza” (1969). Ofițer activ al Inspectoratului de Poliție Brăila (1966-2000). Colonel.

Membru fondator și redactor șef al săptămânalului „Ancheta” (1990-2000).

Volume publicate postum în anul 2001: „Călătorule”, versuri, și „Porthartul cu amintiri”, proză.

https://biblioteca-digitala.ro

Anton Lungu

Fiu al Brăilei prin adopție, Anton Lungu (1931, Moșești-Buzău - 2009, Brăila) și-a legat numele de soarta orașului pe parcursul aproape a unei jumătăți de secol, având un rol determinant în dezvoltarea orașului după desprinderea din fosta regiune Galați (vicepreședinte al Consiliului Popular al Municipiului între 1968-1978; președinte al Consiliului Popular al județului între 1983-1989) prin construcția tronsonului Calea Călărașilor și Bd. Independenței, a Stadionului Municipal sau a esplanadei moderne cu *Fântâna cinetică* a lui Constantin Lucaci etc.

Om politic cu vocație de lider, câștigă fotoliul de primar al municipiului între 1994-1996; 1996-2000 și 2000-2004, implicându-se în planul vieții cultural-artistice prin sprijinirea Concursului Internațional de Canto *Hariclea Darclée,* a ridicării Catedralei și a altor edificii bisericești.

Prin Hotărârea nr. 170 din 29 noiembrie 2001 a Consiliului Local Municipal, Anton Lungu a fost declarat Cetățean de Onoare al Brăilei.

Marius Popescu (16 iulie 1936 - 8 august 2003), regizor și actor. Absolvent al I.A.T.C. „I. L. Caragiale" din București (1952). Actor la Teatrul „C.I. Nottara" (1952-1962), regizor și director la Teatrul de Stat din Baia Mare (1963-1975), regizor la Teatrul „Maria Filotti" din Brăila (1975-1988). Numeroase premii la festivalurile de comedie de la Galați (*Mielul turbat* de Aurel Baranga, 1976; *O femeie cu bani* de G.B. Shaw, 1988); Plevna-Bulgaria, 1988 (*Frumoșii nebuni ai marilor orașe* de Fănuș Neagu) sau Chioggia, Italia, 1982 (*Bădăranii* de Carlo Goldoni). Autor al volumului de memorii *Prizonier în templul Thaliei,* 2001.

https://biblioteca-digitala.ro

Din păcate, o bună parte nedelimitată a fost și încă mai este atribuită civililor, încălcându-se statutul inițial al cimitirului și dându-se dovadă de lipsă de respect față de jertfa supremă a eroilor brăileni, ca și față de **înaintașii noștri care i-au rezervat un loc privilegiat**, invadat azi, mai ales, de cei cu relații, și nu doar de cei „cu mortul pe masă". Pentru a se repara cât se mai poate, Cimitirul eroilor ar trebui, neapărat, delimitat.

EROII MARTIRI AI REVOLUȚIEI DIN DECEMBRIE 1989

În decembrie 1989, 45 de brăileni, muncitori, studenți și militari în termen, au plătit cu prețul sângelui victoria revoluției pe străzile Brăilei sau la sediul administrativ, *martiri într-un oraș martir.*

Numele acestora se află înscrise pe două cruci amplasate în fața bisericii „Sfinții Arhangheli" și în dreapta intrării bisericii „Sf. Nicolae". Memoria lor este cinstită și de Crucea monumentală din Piața Independenței.

Prin Hotărârea nr. 52 din 16 decembrie 1994 a Consiliului Local Municipal, la propunerea Asociației Luptătorilor în Revoluția Română, **cei 45 de Eroi ai Revoluției au fost declarați Cetățeni de Onoare ai Brăilei.**

În peregrinările prin cimitirul Sf. Constantin, am descoperit și mormintele câtorva dintre aceștia, înmormântați la locurile deținute de familie.

Nr. 21 - **Păun N. Adrian-Ion**, născut la 14 ianuarie 1964, student, împușcat pe 23 decembrie în Piața Independenței.

https://biblioteca-digitala.ro

Nr. 39 - **Gheorghe Gheorghe,** fără altă mențiune. Pe cruce: Gheorghe Gheorghiu ! Maistru CFR, născut în 8 decembrie 1941, Brăila. Împușcat în autoturismul pe care-l conducea în 23 decembrie 1989.

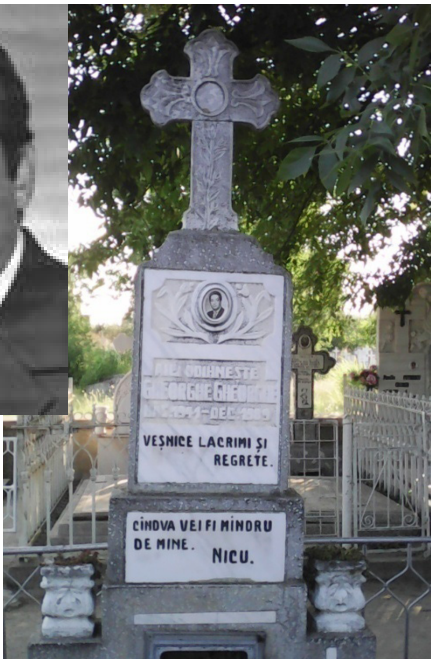

Nr. 37 - **Custură Petrișor**
Muncitor, născut în 14 noiembrie 1948, Brăila. Împușcat în 24 decembrie 1989, în locuința sa din cartierul Hipodrom.

Nr. 20 - **Piroșcă Răducu**
Electrician la Șantierul Naval, născut în 22 septembrie 1963, Brăila. Data morții: 24 decembrie 1989, în zona blocului Romarta.

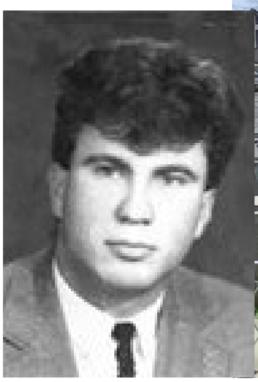

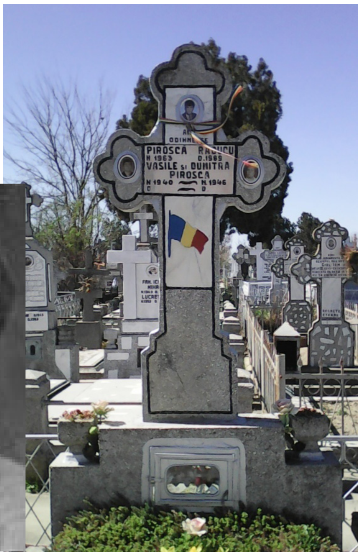

https://biblioteca-digitala.ro

Nr. 8. **Copaciu S. Dumitru**, născut la 28 aprilie 1913, în Grecia, fost ofiţer în Ministerul Apărării Naţionale, ucis la domiciliu, în clădirea de lângă Procuratură, la 23 decembrie 1989.

Nr. 9. **Copaciu M. Georgeta,** născută la 23 aprilie 1912, la Vaslui, fost medic, ucisă la domiciliu pe 23 decembrie. O cruce amplasată în curtea Procuraturii evocă evenimentul.

Se mai află aici şi **Cimitirul eroilor sovietici, 1944**. Cimitirul cuprinde 4 morminte comune şi 38 morminte individuale; un obelisc din zidărie şi ciment, purtând inscripţia în limba rusă: *Slavă eroicei armate sovietice care a apărat independenţa patriei sale şi a cucerit victoria asupra cotropitorilor germano-fascişti 1944.* La baza obeliscului se află 2 plăci de marmură ce cuprind în limbile rusă şi română inscripţia: *Glorie eternă ostaşilor armatei sovietice care şi-au dat viaţa în lupta pentru eliberarea omenirii din robia fascistă.*

https://biblioteca-digitala.ro

EPITAFURI

EPITAF, -uri - inscripţie funerară în versuri sau în proză, cuprinzând elogiul defunctului sau o sentinţă morală; placă, de obicei de marmură, cu o inscripţie funerară. Neogr. *epitáfion, fr. épitaphe* cf. lat. *epitaphius; gr.* ***epitáfion*** (*gr. epi-deasupra, taphos-mormânt*).

Toată grija cea lumească aici să o lepădăm.

Rilke - *Epilog*
Mare e moartea
peste măsură.
Suntem ai ei
cu râsul în gură.
Când, arzătoare, viața
ne-o credem în toi,
moartea în miezul ființei,
plânge în noi.

Yasumari Kawabata - Oamenii bătrâni au moartea și cei tineri au dragostea. Moartea vine doar o dată, dragostea de multe ori.

Passolini - *Le ceneri de Gramsci* (versuri înscrise la locul de odihnă al lui Gramsci)
una mortale pace...
di rifare... la vita,
tu giovane, ... vita ardore...

Saint Exupéry*: Le Petit Prince - J'aurai l'air d'*être *mort et ce ne sera pas vrai…*

Confucius : Nu plânge că s-au dus zilele luminoase. Zâmbește că ele au existat.

Ce ești am fost, ce sunt vei fi !
Prima consemnare a acestui epitaf se află pe crucea de marmură albă a lui Gheorghe Lazăr (n. 1779), înmormântat la Avrig, pe 17 septembrie 1823:
Cititorule, ce ești am fost;
Ce sunt vei fi.
Gândește-te dar.

https://biblioteca-digitala.ro

Hodie mihi, cras tibi ! - *„Azi, eu; mâine, tu !”*

Călătorești, călătorești,
Mi-e dor de tine, mi-e tare dor.
Călător ești, călător ești !

Nu plângeți ! Noi vă iubim și dincolo de viață. Dragostea și sufletul nu mor niciodată.

Mi-e mult mai greu pământul decât ție!

Veșnică, nemuritoare, doar moartea ! Deasupra vieții, destinul !

Unde sunt cei care nu mai sunt ?

Copil vioi, neastâmpărat
Credeam că-n viaţă vei învinge
Dar moartea mi te-a secerat
Răpindu-ţi viaţa pentru o minge.

Ca o floare omul este,
Ce se trece pe pământ,
Astăzi râde și petrece,
Mâine zace în mormânt!

Coboară vremea ca o apă
Și fiecare ceas îngroapă
Comoara tinereții tale
Sărman cizmar!
Cu fruntea-n mână răzimată
Ai adormit pe veci,
Sărman cizmar!

(George Topîrceanu – *Noapte de mai*)

Liniștit te-ai stins din viață
Ca lumina unui sfeșnic,
Numai sufletul tău bun
Între noi rămâne veșnic.

Nu plângeți și vorbiți în șoapte,
Mi-e somn și abia am ațipit
Și asta este prima noapte
Când dorm și eu mai liniștit.

(Tânăr de 23 ani)

https://biblioteca-digitala.ro

Rămâi cu noi, Doamne, căci este spre seară și ziua s-a plecat. Și a rămas împreună cu ei.

Să te iubesc a fost ușor. Să te uit îmi este imposibil.

Mai stați (puțin) cu noi. ///Iulia Hasdeu, 19 ani, monument unic în lume. Unul dintre numeroasele elemente ale monumentului, un bloc monolit, pe care este scris: **Mai stai puțin!** ///

Noi plecăm iar voi rămâneți.
Nu fiți triști, că va fi bine.
Ne-ntâlnim cu siguranță,
Nu acum, ci-n altă viață.

Voi, câți treceți pe aici,
Amintiți-vă de noi!
Ce sunteți, am fost odată,
Ce suntem, veți fi și voi!

Viața-i trecătoare, amintirea veșnică.

Semnul trecerii noastre prin lume îl poartă înscrisul pe cruce, mărturie prin vreme ce spune că pe toţi destinul în neant ne duce. [Epitaf, prof. emerit, inspector Costache Hîrjoghe]

Trecători, rugaţi-vă pentru ei!

[Good friend, for Jesus' sake forebear,
To dig the dust enclosed here,]
Blessed be the man
Who spares these stones,
And cursed be he
Who moves my bones.

Epitaful de pe piatra funerară a lui Shakespeare din Biserica Holy Trinity din Stratford-upon-Avon, interpretat și ca un blestem împotriva potențialilor jefuitori de morminte. Este reprodus fragmentar pe crucea profesorului universitar de engleză de la Universitatea *Dunărea de Jos*-Galați, Băjan Nicolae (1932-2014).

Epitaful lui Mihai Eminescu (Cimitirul Bellu)

Reverse dulci scântei
A tot știutoarea,

https://biblioteca-digitala.ro

Deasupra-mi crengi de tei
Să-și scuture floarea.

Nemaifiind pribeag
De-atunci înainte,
Aduceri aminte
M-or troieni cu drag.

Şi pulbere, ţărână de tine s-a alege,
Căci asta e a lumii nestrămutată lege,
Nimicul te aduce, nimicul te reia,
Nimic din tine-n urmă nu va mai rămânea.
[Epitaf la mormântul Veronicăi Micle de la Mănăstirea Văratec]

Dunăre, tu mi-ai furat / Un băiat frumos şi nalt. [Mama unui tânăr de 22 ani.]

La ce-am venit, pe cine caut,
Sub cerul vostru cenuşiu,
Eu m-am născut în lumea asta
Ori prea curând, ori prea târziu.

Dacă nu ne vezi la faţă/ Şi nu ne auzi cuvântul
Amintirea noastră scumpă/ Îţi veghează-n veci mormântul. [Soţia şi copiii]

Turcu Răzvan Silviu, 20 ani
Lacrimi de jar curg din inima mea. Tata
O noapte neagră mi-ai lăsat în suflet. Mama

Din codru rupi o rămurea,
Ce-i pasă codrului de ea:
Ce-i pasă unei lumi întregi
De moartea mea?
[George Coșbuc – *Moartea lui Fulger*]

Ca valurile mării, generaţii am învăţat,
Acum predau condeiul şi-n veşnicie am plecat.
(Fam. Surdu Eugeniu, 1931; Maria 1934-2003; profesor; învățătoare)

Fie-ți țărâna ușoară! *Sit tibi terra levis* **!**

Je vais où le vent me mène
Sans me plaindre où m'effrayer,

https://biblioteca-digitala.ro

Je vais où va toute chose,
Où va la feuille de rose
Et la feuille de laurier.
(Antoine - Vincent Arnault, 1766-1834, om politic, poet și autor dramatic francez, membru al Academiei)

Sub această piatră rece,
În acest tăcut mormânt,
Doarme tot ceea ce-n lume
Am avut mai scump, mai sfânt.

Toată viața am fost chiriaș, în sfârșit sunt proprietar (epitaful de pe mormântul scriitorului Gheorghe Brăescu, mort pe 15 martie 1949).

Dormi în pace, suflet blând,
Că și noi venim pe rând.

Ca o floare ce se trece
Este omul pe pământ,
Astăzi cântă și petrece,
Mâine zace în mormânt.

Sub o lespede de piatră
Dorm o mamă și un tată.

Părinții noștri nu mor,
Trăiesc prin fiicele lor.
Sărut mâna, tată!
Sărut mâna, mamă!

https://biblioteca-digitala.ro

CUGETĂRI DESPRE MOARTE

(din lecturi proprii sau excerptate din diferite florilegii de aforisme)

Să simți plutind în juru-ți moartea diafană,
Să te-nfioare sărutarea ei de gheață.
CE VOLUPTATE !

BIBLIA

- Dacă bobul de grâu nu moare, singur va rămâne; dară, de va muri, mult rod va aduce.
- Amintește-ți, omule, că țărână ești și-n țărână te vei întoarce. (Cuvinte spuse de Dumnezeu lui Adam după săvârșirea păcatului originar.)
- Toți merg către același loc. Toți au ieșit din pulbere și toți se întorc în pulbere.
- Omul nu știe ceasul lui: întocmai ca peștii care sunt prinși în năvodul fatal și ca păsările care cad în laț, la fel și fiii omului sunt prinși în ceasul rău, când vine dintr-o dată peste el.
- Și am fericit pe cei ce-au murit mai mult decât pe cei vii. Iar mai fericit decât unii și decât alții este cel care încă nu s-a născut, care nu vede faptele rele ce se săvârșesc sub soare.
- Numele nostru se va uita cu vremea și nimeni nu-și va mai aduce aminte de faptele noastre. Și viața noastră va trece ca urma norului și se va risipi ca negura pe care o alungă razele soarelui.
- Deșertăciunea deșertăciunilor și toate sunt deșertăciune! / *Vanitas vanitatum et omnia vanitas !*

Mitologie vedică (mijlocul mileniului II – mileniul I a. Chr.)

- Toți oamenii pe lumea aceasta trebuie să moară neapărat. Pentru un lucru care trebuie să se întâmple neapărat nu are loc părere de rău aici (pe pământ).
- Și cel înțelept și cel prost și cel bogat și cel sărac, toți ajung în puterea morții însoțiți de faptele lor bune sau rele.
- Acesta (sufletul universal) ești tu. / *Tat twam asi.*
- Sufletul (atot)știutor nu se naște, nici nu moare. El nu provine din nimic. Nenăscut, veșnic, perpetuu, străvechi. El nu e omorât când e omorât corpul.
- Sufletul, asemenea luminii fără fum, stăpânind trecutul și viitorul, este azi și va fi mâine.
- Sufletul este format din gândire. După cum e gândirea lui în lumea aceasta, așa devine el după moarte.

Homer (s.IX a. Chr.)

https://biblioteca-digitala.ro

- Aș prefera să trăiesc pe pământ și să fiu argat la un om sărac, care să nu aibă multă hrană, decât să domnesc peste toți morții. (Cuvintele lui Achile către Ulisse în Infern)
- Orice fel de moarte este groaznică pentru bieții muritori. Dar cea mai jalnică moarte este aceea prin foame.

Phocylides (sec. VI a. Chr.)

- Adu-ți aminte că ești muritor.

Chilon din Sparta (sec. VI a. Chr.)

- Să nu defăimezi pe cel mort. / De mortuis nil nisi bene.

Heraclit (576-480 a. Chr.)

- Nu vei găsi hotarele sufletului chiar dacă ai străbate toate drumurile, atât de adâncă este taina lui.

Bias, unul din cei șapte înțelepți ai Greciei (cca 570 a.Chr.)

- Caută să trăiești astfel ca și cum ai avea de trăit și puțin și mult.

Confucius (551-479 a. Chr.)

- Vrei să înveți cum să trăiești bine, atunci învață mai întâi cum să mori bine.
- Când cineva nu știe ce este viața, cum ar putea cunoaște ce este moartea?
- Învățând să trăiești frumos, vei ști să mori frumos.

Eschil (525-456 a. Chr.)

- Moartea este singura divinitate care nu dorește daruri.

Sofocle (497-405 a. Chr.)

- Nu moartea este cel mai mare rău, ci atunci când vrea cineva să moară și nici măcar asta nu poate dobândi.
- În lume-s multe mari minuni, dar niciuna minunată ca omul.

Democrit (n.490 a. Chr.)

- Se cuvine ca omul să se ocupe mai mult de sufletul decât de corpul său, căci excelența sufletului îndreaptă slăbiciunea corpului, în timp ce forța corporală, fără puterea minții, nu face sufletul mai bun.
- Lumea este o scenă, viața – un act; ai venit, ai văzut, ai plecat.

Socrate (486-400 a.Chr.)

- Dacă moartea ar fi sfârșitul a tot, în mare câștig ar fi cei păcătoși. Moartea i-ar elibera și de corp, și de suflet, și de păcatele lor.

Herodot (484-425 a. Chr.)

- În vreme de pace, copiii își îngroapă părinții iar la război sau restriște, părinții - copiii.

Euripide (480-406 a. Chr.)

- Moartea nu este nimic: atâta timp cât existăm, ea nu a venit iar, când vine, noi nu mai existăm.
- Nu se află muritor care să nu îndure suferințe, căruia să nu-i moară copiii și să i se nască alții și care să nu moară la rândul lor. Muritorii se îndurerează că redau pământul pământului. Dar necesitatea cere ca viața să fie secerată cu spicul copt.
- *Știm ce înseamnă a trăi, dar, fiindcă nu cunoaștem moartea, fiecare se teme să părăsească lumina soarelui.*

https://biblioteca-digitala.ro

- Nu există vreun muritor care să fie sigur că va mai trăi a doua zi.

Antiphon (480-411 a. Chr.)

- Sunt vii unii care nu trăiesc viața în prezent, ci se pregătesc cu multă grijă ca pentru a mai trăi o altă viață, nu cea de acum. Iar întru aceasta, timpul nefolosit se duce.

Platon (429-347 a. Chr.)

- Dorința de a fi nemuritori pe care o avem cu toții se manifestă în trup prin naștere iar în suflet prin opera poeților.
- Moartea nu e decât despărțirea a două lucruri: sufletul și corpul.
- Cei care sunt cu adevărat filosofi se deprind cu gândul morții și aceasta îi înspăimântă mai puțin decât pe ceilalți oameni.

Demostene (384-322 a. Chr.)

- Sufletul se formează din deprinderi și ajungi să gândești după cum trăiești.

Theophrastus (372-287 a. Chr.)

- Când începem a trăi, tocmai atunci murim.

Menandru (342-292 a. Chr.)

- Aceasta înseamnă a trăi: să nu trăiești numai pentru tine.
- Pe cine îl iubesc zeii, acela moare tânăr.

Epicur (341-270 a. Chr.)

- Moartea nu este nimic: atâta timp cât existăm, ea nu a venit; iar când vine, noi nu mai existăm.

Metrodorus (sec. IV a.Chr.)

- Unii își procură în timpul vieții cele necesare vieții, ca și cum ar mai avea de trăit și după ceea ce se numește a trăi.

Lycophron (sec. IV-III- a. Chr.)

- Nu e sortit să scape cineva de moarte, chiar dacă s-ar trage din strămoși nemuritori.

Plaut (250-184 a. Chr.)

- Nu mai ajută la nimic să-i ții mortului cuvântări.

Ennius (239-184 a. Chr.)

- Toți muritorii doresc să fie lăudați după moarte.

Terențiu (195-159 a.Chr.)

- Vreau să mor ! – Învață mai întâi ce înseamnă a trăi.

Simylus (sec.II a. Chr.)

- Moartea inevitabilă atârnă deopotrivă peste toți, căci și cei buni și cel care-i rău capătă prin sorți o parte egală la ea.

Cicero (106-43 a. Chr.)

- Moartea este sfârșitul firesc al vieții, nu o pedeapsă.
- Fug orele și zilele și anii. Timpul trecut nu se întoarce niciodată și nu poți ști ce va urma. Să ne mulțumim doar cu timpul ce ne-a fost dat să-l trăim. Timpul scurt al vieții e destul de lung ca să putem trăi frumos și moral.
- După cum nu e niciun bine în moarte, tot așa desigur nu e niciun rău, căci odată ce nu mai simțim nimic, e ca și cum nu ne-am fi născut.

https://biblioteca-digitala.ro

- Viața celor morți se află în amintirea celor vii.
- Plec din viață ca dintr-un han, nu ca dintr-o casă, căci natura ne-a dat numai un loc de popas, nu de stat.
- Să trăim mereu cu gândul că va trebui să dăm socoteală.
- Mortem effugere nemo potest. - Nimeni nu poate să scape de moarte.

Lucretius (98-53 a. Chr.)

- Se întoarce înapoi, în pământ, ceea ce a ieșit mai înainte din pământ iar ceea ce a fost trimis din regiunile eterului este primit din nou în spațiile cerești.
- Adesea, de frica morții, îi cuprinde pe oameni un atât de mare dezgust de viață și de a mai vedea lumina zilei, încât, întristați, ei se sinucid, uitând că izvorul grijilor lor este tocmai această teamă.
- Nimic e moartea pentru noi. */ Nihil est mors nobis*. Cât existăm, ea nu e. Când este, noi nu mai suntem.

M. P. Cato (93-46 a. Chr.)

- Viața omului este asemănătoare fierului: dacă o folosești, se tocește; dacă nu o folosești, ruginește.

Horatius (95-8 a.Chr.)

- Moartea este ultimul rând din cartea vieţii. *Mors ultima linea rerum est.*
- Suntem cenuşă şi umbră. (Anticii erau convinși că, după moarte, omul devine cenușă, păstrată în urna funerară, şi umbră în Infern.) Pe toţi ne aşteaptă aceeaşi moarte şi toţi trebuie să mergem o singură dată pe drumul morţii.
- Dacă nu știi să trăiești cum trebuie, fă loc celor ce știu.
- Non omnis moriar. / Nu voi muri în întregime. (Marii artiști supraviețuiesc prin opera lor.)
- Vai, Postume, Postume, cum aleargă anii! / *Eheu fugages, Postume, Postume, labuntur anni!*
- E plăcut și frumos să mori pentru patrie. / *Dulce et decorum est pro patria mori.*
- Moartea palidă lovește cu piciorul deopotrivă și-n bordeiele săracilor și-n palatele regilor.

Sallustius (86-35 a. Chr.)

- Marile realizări ale spiritului sunt nemuritoare, ca și sufletul.

Vergiliu (70-19 a.Chr.)

- Timpul fuge fără să se mai întoarcă. / *Fugit irreparabile tempus.*

Titus Livius (60-10 a. Chr.)

- N-a fost dat omului de zei, ca să învingă, nicio armă mai grozvă decât disprețul față de moarte.

Ovidiu (43 a. Chr.- 17 post Chr.)

- Se spune că nimeni nu se poate numi fericit înainte de moarte, până nu și-a primit cinstirea din urmă.
- Tot ce avem e pieritor, afară de însușirile sufletului și ale minții.
- Ceea ce am fost și ce suntem mâine nu vom mai fi.

https://biblioteca-digitala.ro

Seneca (4-65 e.n.)

- Mare lucru este acesta și trebuie învățat mult timp, ca atunci când vine clipa aceea inevitabilă să pleci cu sufletul împăcat.
- *Homo res sacra homini*. / Omul e lucru sfânt pentru om.
- Viața, dacă știi s-o trăiești, este lungă.
- Cenușa ne face pe toți la fel. Neegali prin naștere, suntem egali prin moarte.
- Unul există chiar și după moarte, altul a pierit înainte de moarte.
- Noi murim în fiecare zi, căci, în fiecare zi, ni se ia o parte din viață și, chiar atunci când creștem, viața descrește.
- Din momentul în care ne naștem, timpul începe să ne ia viața înapoi.
- Moartea este sfârșitul firesc al vieții, nu o pedeapsă. Moartea este sau sfârșit sau trecere.
- Nu moartea este un rău, ci teama de moarte este cea care ne mănâncă zilele.
- După moarte nu e nimic? *Post mortem nihil est.*
- A muri bine înseamnă a evita primejdia de a trăi rău.
- Operele tuturor muritorilor sunt condamnate la moarte. Trăim în mijlocul unor lucruri sortite pieirii.
- Nicio ființă nu intră în viață fără teama de moarte.
- După cum razele soarelui ating, ce-i drept, pământul, dar sunt acolo de unde pornesc, tot astfel sufletul, mare și sfânt, și coborât aici ca să cunoaștem mai de-aproape cele divine, este, ce-i drept, în legătură cu noi, dar e nedespărțit de originea sa și de acolo atârnă, într-acolo privește și năzuiește și participă la preocupările noastre, ca la ceva mai bun.
- Învață-i pe oameni că avantajul vieții nu stă în durata ei, ci în întrebuințare; că se poate întâmpla, ba chiar se și întâmplă foarte des, ca cine a trăit mult să fi trăit prea puțin.
- Trebuie să trăim astfel ca și cum am trăi în văzul lumii; să gândim astfel ca și cum cineva ar putea privi în adâncul sufletului nostru.

Persius (34-62 e.n.)

- Trăiește, ținând minte că vei muri. Timpul zboară: ceea ce am rostit acum a și trecut.

Quintilianus (35-100)

- Nu moartea este jalnică, ci drumul către ea.

Martial (43-104)

- Ceasurile pier și vă vor fi puse la socoteală.

Plutarh (46-120)

- Măsurarea vieții omului este în funcție de buna folosire a ei, nu de lungime.

Epictet (50-125)

- Ea este, eu nu sunt; eu sunt, ea nu este.

Tacitus (54-120)

- Prefer o moarte cinstită unei vieți rușinoase.

Publius Syrus (sec. I)

- Omul moare de atâtea ori de câte ori pierde pe unul de-ai săi.
- A cunoaște clipa morții înseamnă a muri necontenit.

https://biblioteca-digitala.ro

- Ah, cât e de temut acela care socotește moartea ca o scăpare!

Manilius (sec.I)

- Murim din clipa nașterii; de la început plutește deasupra noastră sfârșitul.

Marc Aureliu (121-181)

- Nu te răzvrăti împotriva morții, ci împacă-te cu ea, căci și ea este din cele ce vrea natura.
- Moartea ca naștere este ca un mister al naturii.
- Tot ce aparține corpului este asemenea unui fluviu iar ceea ce aparține sufletului e ca un vis și ca o nălucire.
- Moartea, poate, nu-i decât o schimbare de loc.

Ausonius (310-385)

- Culege trandafiri, fecioară, cât timp floarea lor e nouă și nouă tinerețea; și ține minte că la fel de iute trece și viața ta.

Sec. XII: *Memento mori* /Adu-ți aminte că vei muri! (Formulă de salut a călugărilor trapiști, ordin religios din localitatea Trappe-Franța. *Moarte ușoară!* Ulterior, sculptorii Renașterii confecționau din lemn capete de om, cu valoare de obiecte de artă, purtând această inscripție.)

Freidank (m.1235)

- Ce sunteți voi acum, asta am fost noi și ce suntem noi acum, asta veți fi voi. (Întâlnită adesea ca epitaf sub forma: *Ce ești am fost, ce sunt vei fi.*)

Dante Alighieri (1265-1321)

- Viața este o cursă spre moarte.

Petrarca (1304-1374)

- Ce-i frumos și muritor prea curând piere.

Sec. X IV: *Sic transit gloria mundi!* / *Așa trece gloria lumii!* (*Imitatio Christi):* Cuvinte adresate Suveranului Pontif, cu ocazia alegerii sale, pentru a-i aminti fragilitatea puterii omenești și faptul că gloria e trecătoare.

Sec. XIV: Gesta Romanorum

- Orice ai face, fă cu băgare de seamă și ai în vedere sfârșitul.

Lorenzo de Mecidis (1449-1492)

- Cei ce nu speră într-o altă viață sunt deja morți pentru viața aceasta.

Iacob de Portugalia (m. 1459)

- Mai bine să mori decât să te dezonorezi.

Erasmus (1466-1536)

- Ce este viața? Un fel de comedie, în care oamenii, costumați în mii de chipuri deosebite, apar pe scenă și își joacă rolurile, până când regizorul, după ce i-a făcut să-și schimbe din când în când costumul și să apară când sub mândra purpură a regilor, când sub zdrențele dezgustătoare ale sclaviei și ale mizeriei, îi silește, în fine, să părăsească teatrul.

Thomas Morus (1478-1535)

- Consider că o viață de om nu poate fi pusă în cumpănă nici cu toate bogățiile din lume.

Montaigne (1533-1592)

- Nu se știe unde ne iese moartea în cale; s-o așteptăm oriunde.
- Starea ființării voastre este ca moartea să fie o parte din voi... Cea dintâi zi a nașterii

https://biblioteca-digitala.ro

voastre vă pune pe calea morții, cât și pe cea a vieții.

- Folosul vieții nu-i în durata ei, ci în deplina ei trăire.
- Nu de moarte mă tem, ci de clipa morții.
- Fiecare mort este o piesă în ordinea Universului.
- De ce te temi de cea de pe urmă zi a ta? Ea nu dăruiește mai mult morții decât toate celelalte. Cel de pe urmă pas nu e făcătorul sfârșitului: este devenitorul său. Toate zilele merg la moarte; cea din urmă ajunge la ea.
- Dacă moartea ar fi un dușman de ferit, aș sfătui să se împrumute armele fricosului. Dar e cu neputință, fiindcă moartea te prinde fugar și fricos tot atât de bine cât om de ispravă... și niciun fel de scut nu te pune la adăpost. Să învățăm a o întâmpina zdraveni pe picioarele noastre și gata de luptă.
- Viața scurtă și viața lungă pe potriva morții totuna este. Căci scurt și lung nu au cum fi în lucrurile ce nu mai sunt.
- Dacă eram întocmitor de cărți, aș fi scris un catastif despre feluritele morți. Cine i-ar învăța pe oameni să moară i-ar învăța și să trăiască.
- A filosofa înseamnă să învățăm a muri.
- Dacă moartea este scurtă și năprasnică, nu avem răgaz să ne temem de ea.

Cervantes (1547-1616)

- Soarele și moartea nu pot fi privite în față.

Giordano Bruno (1550-1600)

- Să nu-i mai spună nimeni *moarte,* ci începutul vieții.

Francis Bacon (1561-1626)

- Omul nu este capabil să se bucure în seninătate de viață dacă nu are o privire senină asupra morții.
- Fastul morții înspăimântă mai mult decât moartea însăși.
- Oamenii se tem de moarte, cum se tem copiii să umble în întuneric.

Shakespeare (1564-1616)

- Moartea este cuibul păsării Phoenix.

Oxenstierna (1583-1654)

- Fii ceea ce ești și lasă pe fiecare să fie ceea ce este și nu căuta să fii ceea ce nu ești, ci ceea ce poți.

Balthazar Gracian (1584-1658)

- A trăi nu este nimic altceva decât a continua să mori în fiecare zi.

Descartes (1596-1650)

- *Cogito, ergo sum.* / Cuget, deci exist.

Corneille (1606-1684)

- Fiecare clipă din viață este un pas spre moarte.

La Rochefoucauld (1613-1680)

- Avem cu toții destulă tărie ca să îndurăm nenorocirile altora.

La Fontaine (1621-1695)

- Moartea pe înțelept nu-l ia nepregătit / Întotdeauna gata el este de plecare.

https://biblioteca-digitala.ro

Blaise Pascal (1623-1662)

- Omul nu este decât o trestie, cea mai fragilă din natură, dar este o trestie gânditoare.

Marie de Sevigne (1626-1696)

- Pierderea vieții este imperceptibilă, este acul cadranului pe care nu-l vedem cum se mișcă.

Bossuet (1627-1704)

- Toate zilele sunt ale lui Dumnezeu, dar totdeauna, între ele, nu este decât una singură a noastră, și aceasta este ziua care se petrece.

La Bruyere (1645-1695)

- Trebuie să râzi înainte de a ajunge fericit, de teamă să nu mori fără să fi râs.
- Nu există pentru om decât trei evenimente: nașterea, viața și moartea. El nu simte când se naște, suferă că moare și uită să trăiască.
- Vorbind omenește, moartea este bine așezată, întrucât pune capăt bătrâneții.

Dimitrie Cantemir (1673-1723)

- Omul drept nu va muri în veci.

Voltaire (1694-1778)

- Durerea e la fel de folositoare ca și moartea.

Metastasio (1698-1782)

- Ultimul lucru pe care îl pierdem este speranța.

J.J. Rousseau (1712-1778)

- Dacă viața și moartea lui Socrate sunt ale unui filosof, viața și moartea lui Hristos sunt ale unui Dumnezeu.

Th. Gray (1716-1771)

- Moartea, trist refugiu din furtunile destinului!

Chamfort (1741-1794)

- A trăi este o boală de care somnul ne izbăvește la fiecare șaisprezece ceasuri. E un paleativ. Leacul este moartea.

J. W. Goethe (1749-1794)

- Dacă, până la sfârșitul meu, acționez fără odihnă, natura e obligată să-mi dea o altă formă de existență, de vreme ce aceasta pe care o am acum nu va mai putea să-mi rețină spiritul.
- Dă-mi tinerețea înapoi! (Cuvinte adresate de Faust lui Mefisto pentru a putea cerceta tainele Universului pe care n-a reușit să le afle din cărțile studiate într-o viață de om.)
- *Verweile doch das Augenblick, du bist so schön*! / Rămâi încă clipă, tu ești așa de frumoasă!
- Și totuși niciodată moartea nu-i un oaspe cu totul binevenit.
- Omul care moare este asemenea unui astru ce asfințește, dar care se înalță mai strălucitor în altă emisferă.

Mozart (1750-1791)

- Întrucât moartea este adevărata țintă a vieții noastre, de câtiva ani într-atât m-am obișnuit cu această adevărată și minunată prietenă a omului, încât înfățișarea ei nu mai are nimic

https://biblioteca-digitala.ro

înspăimântător pentru mine și-mi este mai degrabă alinare și mângâiere.

Robespierre (1758-1784)

- Moartea este începutul nemuririi.

Fr. Schiller (1759-1805)

- Pământul are loc pentru toți.
- Iute se apropie moartea de om, lui nu-i e dat nici un răgaz; ea îl doboară în mijlocul carierei, îl smulge în plină viață. Pregătit sau nu să meargă, el trebuie să stea înaintea judecătorului său!

Chateaubriand (1768-1848)

- Cei ce trăiesc nu pot săi învețe nimic pe cei morți. Morții, dimpotrivă, îi instruiesc pe cei vii.

W. Scott (1771-1832)

- Pasul dintre timp și veșnicie este scurt, dar teribil.

Fr. Novalis (1772-1801)

- Moartea e o transformare, o înlocuire a principiului individual, care, acum, primește o nouă legătură, mai durabilă, mai creatoare.
- Moartea este o victorie asupra ta însăți și, ca toate victoriile repurtate asupra propriei ființe, asigură o existență nouă și mai ușoară.

A. Schopenhauer (1788-1860)

- Primii patruzeci de ani ne dau textul, următorii ne oferă comentariul.
- Moartea este sfârșitul vieții, dar nu și al existenței noastre. Sfârșitul oricărei activități vitale pare să fie, pentru puterea ce o întreține, o minunată ușurare, ceea ce explică, poate, acea expresie de duioasă liniște pe chipul celor mai mulți morți.
- Iubirea de viață nu-i în fond decât frica de moarte.
- Viața poate fi privită ca un vis și moartea ca o trezire.
- Pacea, liniștea și fericirea sălășluiesc numai acolo unde nu există nici Unde, nici Când.

Lamartine (1790-1869)

- O, timp, curmă-ți zborul ! Și voi, ore prielnice, opriți-vă mersul!

Th. Carlyle (1795-1881)

- Omul – simbol al veșniciei închis în timp.

Leopardi (1798-1837)

- Două lucruri frumoase sunt pe lume: Iubirea și Moartea.

Jules Michelet (1798-1874)

- Dacă n-aș crede că voi adormi, într-o altă existență ulterioară, infinit și veșnic, nu mi-aș mai dori viața.

Balzac (1799-1850)

- Sunt persoane pe care le îngropăm în țărână, dar printre ele sunt și cele cu adevărat scumpe nouă, cele care au inima noastră drept linţoliu, cele a căror amintire se-mpletește în fiece zi în miezul frământărilor noastre. Ne gândim la ele așa cum respirăm; prin dulcea lege a unei metempsihoze proprii iubirii ele sunt în noi. E un suflet în sufletul nostru.

https://biblioteca-digitala.ro

I. Heliade Rădulescu (1802-1872)
- Există viață moartă și moarte vie.

Victor Hugo (1802-1885)
- Mormântul nu-i o uliță care se înfundă, ci o șosea largă ce se închide în amurg spre a se redeschide în zori.

Bulwer Lytton (1803-1873)
- Cel ce așteaptă moartea moare de două ori.
- Nu viața este plăcută, ci moartea este teribilă.

George Sand (1804-1876)
- Uitarea este adevăratul lințoliu al morților.

Claude Bernard (1813-1878)
- Ca să înțelegi cum trăiesc animalele și omul este neapărat necesar să vezi cum mor multe dintre ele, mecanismele vieții nedezvăluindu-se decât celor care cunosc mecanismele morții.

M. I Lermontov (1814-1841)
- Viața e veșnică, moartea doar o clipită.

Walt Whitman (1818-1892)
- Viața, viața este brazda / Iar moartea, preaplinul recoltei.

F. M. Dostoievski (1821-1881)
- Conștiința vieții prețuiește mai mult decât viața.

Gustave Flaubert (1821-1880)
- Una peste alta, ea nu există. Te duci în rouă, într-o adiere, în stele. Devii ceva în seva copacilor, în scânteierea unor pietre șlefuite, în penajul păsărilor. Reîntorci naturii ceea ce ți-a împrumutat iar neantul care e înaintea noastră nu-i cu nimic mai grozav decât neantul ce se află înapoia noastră și, pentru că existența lumii nu-i decât o trecere continuă a vieții către moarte și a morții către viață, dincolo de toate acestea nimic nu este, însă totul devine.

Ernest Renan (1823-1890)
- Sufletul este devenirea individuală, așa cum Dumnezeu este devenirea universală.

L.N. Tolstoi (1828-1910)
- Nu-i bine să-ți fie frică de moarte; nici s-o dorești nu-i bine. Trebuie astfel potrivită balanța încât acul să fie vertical și nici unul din talere să nu fie mai jos decât celălalt: acestea-s cele mai bune condiții pentru a trăi bine.
- Singură iubirea unește totul. Iubirea e Dumnezeu și a muri înseamnă pentru mine o fărâmă de iubire, reîntoarcerea la izvorul universal și etern.
- Existența ne silește fie să renunțăm de bună voie la viață, fie să-i dăm un sens pe care moartea nu i-l poate lua.

Mark Twain (1835-1910)
- Toți spun: ce nenorocire e să mori! E o văicăreală surprinzătoare în gura celor ce-au avut parte de viață.

https://biblioteca-digitala.ro

Fr. Nietzsche (1844-1900)

- Mulți mor prea târziu, și unii mor prea devreme. Încă sună ciudat învățătura: *Mori la timp! Mori la timp!* , așa ne învață Zarathustra.

Anatole France (1844-1924)

- Eu sunt, ea nu-i; ea este, eu nu mai sunt.

Leon Bloy (1846-1917)

- *În clipa morții pătrundem în substanța Istoriei. Și substanța Istoriei nu poate fi timpul, ci atemporalul, eternul.*

Rabindranath Tagore (1861-1941)

- Moartea ne pare cernită precum văzduhul ne pare albastru, dar ea nu întunecă existența mai mult decât pătează azurul ceresc aripile păsării.

Maurice Maeterlinck (1862-1949)

- Să ne obișnuim a socoti moartea ca pe o formă de viață pe care nu o înțelegem. Să învățăm a o privi cu aceiași ochi cu care privim nașterea. Este absolut rațional și justificat să ne convingem că mormântul nu-i deloc mai înspăimântător decât leagănul prunciei.
- Poate că moartea nu-i decât triumful spiritului asupra materiei.

Jules Renard (1864-1910)

- Moartea celorlalți ne ajută să trăim.

Miguel de Unamuno (1864-1936)

- Ceea ce deosebește mai mult omul de celelalte animale e faptul că el păstrează, într-o formă sau alta morții săi fără să-i abandoneze nepăsării maicii noastre, țărâna fecundă ce zămislește totul: este un animal păstrător de morți... Când nu construia pentru cei vii decât colibe de paie sau de lut pe care le-au distrus rigorile vremii, ridica morminte morților și piatra își găsea folosință pentru morminte înainte de a sluji la înălțarea locuințelor. Casele pentru morți și nu cele pentru cei vii au biruit, prin soliditatea lor veacurile; nu gospodăriile trecătoare, ci sălașurile permanente. Omul, singurul animal care-și îngroapă morții !

Charles Edward Montague (1867-1928)

- Tulburăm viața cu grija morții și moartea cu grija vieții.

Alain (1868-1951)

- Morții nu-s morți, fapt îndeajuns de evident de vreme ce trăim.
- Morții gândesc, vorbesc, acționează; ei pot sfătui, dori, aproba, condamna; toate astea sunt adevărate, dar trebuie să-i înțelegi. Toate acestea sunt în noi...morții vor să trăiască în noi; vor ca viața noastră să dezvolte din plin ceea ce și-au dorit. Astfel, mormintele ne readuc la viață.

Andre Gide (1869-1951)

- Să nu-ți cauți odihna, odată împlinit destinul, decât în moarte. Numai astfel, dincolo de moartea aparentă vei trăi recreat la nesfârșit de recunoștință.

Nicolae Iorga (1871-1940)

- Pe morți nu-i căutați în morminte, ci în inima voastră.

https://biblioteca-digitala.ro

- Când mori, nu te uita la întunericul dinainte, ci la lumina ce laşi în urmă. Și te vei stinge cu zâmbetul pe buze.
- În viață pierdem ani iar la moarte mai cerșim o clipă!
- Odată cu tine mor încă o dată toți morții tăi.

Paul Valery (1871-1945)

- Suferința înseamnă a trăi fără a putea trăi.
- Moartea, acest lucru care se întâmplă numai altora!

Nikolai Berdiaev (1874-1948)

- Moartea nu trebuie să fie decât o clipă în cursul căreia eul este complet izolat și, prin ruptura oricăror legături și contacte, separat de lumea lui Dumnezeu.

Max Scheller (1874-1928)

- Există un element christic într-o moarte şi-n orice suferinţă.

Antonio Machado (1875-1939)

- Zgomotul sicriului în pământ este un lucru nespus de greu.

Rainer Maria Rilke (1875-1926)

- Moartea, în miezul ființei, plânge în noi.
- Dă, Doamne, fiecăruia moartea lui.

Thomas Mann (1875-1955)

- Fără moarte, n-ar exista pe lume poeți.

Anne de Noailles (1876-1933)

- Viața este în moarte; totul este, nimic nu începe.

Albert Einstein (1879-1955)

- Doar o viață trăită pentru alții este o viață care merită a fi trăită.

Mihail Sadoveanu (1880-1961)

- Fericit cel ce se poate prelungi după moarte.

Teilhard de Chardin (1881-1955)

- Ceea ce înțeleg prin moarte este suferința, teama de necunoscut, de schimbare a lumii sau cel puțin a feței lumii.

Jean Giraudoux (1882-1944)

- Veți înțelege în ziua când vă vor muri părinții, că părinții voștri se nășteau.

Vasila Pârvan (1882-1927)

- Singura realitate sublimă la care poate aspira omul este biruința împotriva morții, armonizarea noastră cu cosmicul.
- A fi observat este o nemurire în miniatură.

Jean Cocteau (1889-1963)

- Mortul a străbătut oglinda. Pentru el nimic nu va mai fi întuneric.

Martin Heidegger (1889-1976)

- De îndată ce omul s-a născut, este destul de bătrân pentru a muri.

Jean Rostand (1894-1977)

- Nu se poate iubi perfect decât ceea ce s-a pierdut pentru totdeauna.

https://biblioteca-digitala.ro

Lucian Blaga (1895-1961)

- Faptul că toate viețile de pe pământ se sfârșesc odată cu moartea nu dovedește că moartea este ținta vieții?

Henry de Montherlant (1895-1972)

- Sufletele merg către absolut așa cum apa merge către mare.

Thornton Wilder (1897-1975)

- Moartea nu-i un lucru îngrozitor. Singurul lucru îngrozitor este că, murind, laşi atâtea lucruri neterminate.

Andre Malraux (1901-1976)

- Arta este singurul răspuns pe care-l poate da morții omul.
- Moartea nu este un lucru atât de serios; durerea, da.
- Suferința nu poate avea sens decât atunci când nu duce la moarte. Și duce aproape întotdeauna.
- Moartea preface o viață în destin.
- Moartea ne face să uităm slăbiciunile ființelor dispărute. Ea nu ne lasă decât regretul tăcerilor noastre.

Petre Țuțea (1902-1991)

- Moartea este necesară, dar insuportabilă. Nu-i cred pe cei ce spun că mor consolați și solemni. Doar sfinții sunt capabili de așa ceva.
- De la o vârstă, fiecare zi în plus e un cadou.
- Creștinește vorbind, nu ar trebui să mă preocupe atât moartea, cât învierea.
- Faptul că murim, de cele mai multe ori la timp, este un semn al dragostei lui Dumnezeu pentru noi.

Marguerite Yourcenar (1903-1987)

- Nimeni nu mai știe dacă omul nu trăiește decât pentru a muri sau nu moare decât pentru a trăi din nou.

Anais Nin (1903-1977)

- Oamenii care trăiesc profund nu se tem de moarte.

Anton Dumitriu (1905-1992)

- Un om rămâne în timp cât rămâne și idealul său.

Jean Paul Sartre (1905-1980)

- Că mă vor uita congenerii a doua zi după înmormântarea mea, puțin îmi pasă. Atâta timp cât vor trăi, îi voi dispreţui insesizabil, neștiut, prezent în fiecare așa cum și în mine sunt miliardele de dispăruți pe care nu-i știu și pe care îi feresc de aneantizare. Dacă însă omenirea urmează să dispară, atunci ea-și va ucide cu adevărat morții.

Simone de Beauvoir (1908-1986)

- Grea treabă să mori atunci când iubești atât de tare viața!

E. M. Cioran (1911-1995)

- Nu alergăm după moarte, ci fugim de catastrofa nașterii; ne zbuciumăm, salvați din ea, încercând să o uităm. Teama de moarte nu e nimic altceva decât proiecția în viitor a unei frici ce suie către prima noastră clipă.

https://biblioteca-digitala.ro

- Numai bogații simt moartea, săracii o așteaptă.

Eugen Ionesco (1912-1994)

- Nu poți ști nimic decât că moartea e aici, pândind.
- Scriu pentru a-mi striga frica de a muri.

Orson Welles (1915-1985)

- Găsesc că moartea face mai frumoasă, mai minunată viața. Fără ea, lumea ar fi mai ridicolă.

Billy Graham (n. 1918)

- Exact în momentul în care respirăm ultima dată pe pământ, inspirăm prima dată în cer.

Alexandr Soljenițîn (1918-2008)

- Să mori într-o zi nu-i deloc groaznic; ce-i teribil este să mori imediat.

Marin Preda (1922-1980)

- Moartea e un fenomen simplu în natură, numai oamenii îl fac înspăimântător.
- Când mor, oamenii iartă pe toată lumea.
- Platon spune că, dacă moartea ar fi sfârșitul a tot, în mare câștig ar fi ticăloșii: moartea i-ar elibera și de trup și de suflet și de păcatele lor. (*Era ticăloșilor)*

Octavian Paler (1926-2007)

- A muri înseamnă a te muta într-o altă stea.

Ileana Vulpescu (n. 1932)

- Cinstindu-i pe morți, pe tine te cinstești. Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta și te vor cinsti fiii tăi.

Matei Călinescu (1934-2009)

- Moartea e începutul oricărei biografii.

D.R. Popescu (n. 1935)

- Cine nu dă doi franci pe moarte nu dă unul pe viață.

Marin Sorescu (1936-1996)

- Cred că m-am îmbolnăvit de moarte / Într-o zi când m-am născut.

Steve Jobs (1955-2011)

- Moartea este cea mai mare invenție a vieții.

Proverb chinez: A trăi în inimile oamenilor înseamnă a fi nemuritor.

Proverb arab: P*ământul aspiră și ne naștem, apoi inspiră și murim.*

- Odată cu tine, mor încă o dată toți morții tăi.
- *Mourir c'est partir un peu.*
- Ne continuăm existența în măsura în care „trăim” în memoria altora.
- Morții mai mor o dată când murim noi.

https://biblioteca-digitala.ro

CUPRINS

Casa noastră de veci 5
Mic excurs istoric 11
Act de sfințire 15
P.P. C.C. Părinți ai Brăilei 18
Profesorii promoției 1956 -1960 Liceul „Nicolae Bălcescu” 24
Aleea centrală - nr. 1 (partea dreaptă) 31
Aleea nr. 4 (în dreapta intrării) 41
Aleea nr. 27 (de la administrație, spre stânga) 49
Aleea centrală nr. 1 (partea din stânga) 56
Aleea nr. 3 (partea stângă) 65
Aleea nr. 2 (partea stângă) 67
Aleea nr. 3 (partea din dreapta) 74
Cimitirul eroilor 84
Eroii martiri ai revoluției din decembrie 1989 99
Epitafuri 102
Cugetări despre moarte 107

https://biblioteca-digitala.ro

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Brăila (DJANB):

*** *Documente privind istoria orașului Brăila. 1831-1918,* Vol. I, București,1975

*** *Brăila - File de istorie. Documente privind istoria orașului. 1919-1944,* Vol. II, București,1989

*** Fond Primăria mun. Brăila, Dosar 359, *Cazier nr. 108/1940*

*** Fond Primăria mun. Brăila, Direcția Serviciilor Tehnice: Dosarele nr. 1/1880; nr. 2/1880-1927 și nr. 1/1890-1939

*** *Parchetarea, cu numele și pronumele (!) persoanei care a solicitat cumpărarea locului*, Registru pe anii 1880-1956, Arhiva Cimitirului *Sf. Constantin*

*** *Dicționarul scriitorilor brăileni,* Editura Proilavia, Brăila, 2010

Anghel, Dumitru, *Cețățeni de Onoare ai Brăilei,* Editura Ex Libris, Brăila, 2004

Bounegru, Stanca, *Biserica Sfânta Parascheva din Brăila,* Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2005

Buculei, Toader, *Brăileni de seamă în spiritualitatea românească,* Editura Proilavia, Brăila, 2012

Carandino, Nicu, *De la o zi la alta. Memorii,* Editura Cartea Românească, București, 1979

Munteanu, Ioan, *Brăila - Galeria oamenilor politici de la începuturi până în zilele noastre,* Editura Proilavia, Brăila, 2012

Munteanu, Ioan, *Monumentele istorice ale orașului Brăila. O istorie ilustrată.* Editura Proilavia, Brăila, 2016

Lascu, Stoica, *Partidele politice la Brăila în perioada modernă (1875-1914). Mărturii de epocă,* Editura Istros-Muzeul Brăilei, Brăila, 1998

Sâmpetru, Șerban, Pr., *Rămășițele Proilaviei,* Editura Istros, Brăila, 1996

Teodorescu, Maria-Elena, Teodorescu, Nicu, *Letopisețul napolitanilor de la Dunăre (până la 1900), Vol. II,* Editura Opinia, Brăila, 2000

https://biblioteca-digitala.ro

ZBOR FRÂNT

https://biblioteca-digitala.ro

I.N.R.I
LEPADATU ALBERT
GABRIEL

MARRY GALIATZATOS
CIOBOTARU ELENA

1909 - 1932

ZBOR FRÂNT

AICI ODIHNESTE
GURAU CIPRIAN-GEORGE

FAM. LUCA
LAVINIA
ANDREEA

I.N.R.I.
PITAULIS
GHEORGHE

Cruce cu caractere chirilice din anul 1865, din pietrele Istriței - Buzău

Moartea oricărui om mă vatămă pe mine, fiindcă mă aflu cuprins în omenire. Și, de aceea, niciodată să nu faci întrebare ***pentru cine bat clopotele: pentru tine bat!***

John Donne

ISBN 978-606-8375-94-6

https://biblioteca-digitala.ro